

Protokol over forhandlingerne

paa

Landsorganisationens

4de kongres

i Kristiania 20., 21., 22. og 23. juni 1905.

Ved **Gunnar Sethil.**

Udgivet af sekretariatet for Arb. faglige landsorganisation

331.81(481)1

3. r

Kristiania
Arbejdernes aktietrykkeri
1905

Dagsorden

til

Arbejdernes fagl. landsorganisations 4de kongres i Kristiania
i dagene 20de, 21de, 22de og 23de juli og eventuelt følgende dage

i

Kristiania arbeidersanfunds store sal, Torvgaden 11.

1. Kongressens aabning.
2. Mandaternes godkendelse.
3. Vedtagelse af forretningsorden.
4. Valg af kongressens funktionærer.
5. Beretning og regnskab.
6. Andragende fra „De samvirkende fagforeninger“ i Kristiania om eftergivelse af gammel restance.
7. Andragende fra Kristiania møbelsnedkerforening om efterbevilgning af kr. 1500,00 med renter fra streiken 1901.
8. Landsorganisationens omorganisation. (Udsat fra forr. kongres).
9. Forslag til nye love for landsorganisationen.
10. Oprettelse af fælles forsikringsinstitutioner.
11. Agitationen.
12. Arbejderbeskyttelseslovgivning.
13. Bør ny overenskomst om forligsraad og voldgiftsretter søges oprettet med Norsk arbejdsgiverforening?
14. Bevilgningssager.
15. Forslag om oprettelse af et fagligt centralorgan.
16. Bør de fuldt lønnede funktionærer tillades at have anden lønnet beskæftigelse ved siden af og i tilfælde i hvor stor udstrækning?
17. Valg.
18. Bestemmelse af tid og sted for næste kongres.
19. Kongressens afslutning.

Kongressen aabnedes den 20de juli kl. 10 form. i arbeidersamfundets store sal. Samfundets orkester spillede et par musiknummer, hvorefter „Fagforeningernes sangforening“ sang: „Den er vor, denne jord“.

Kongressen aabnedes paa sekretariatets vegne af landsorganisationens formand Joh. Johnsen, der i en indledningstale, særlig sterkt fremhævede den forandring, der var foregaaet siden sidste kongres, idet at Norsk jern- og metalarbejderforbund og Norsk centralforening for bogtrykkere nu var tilsluttet landsorganisationen, saaat omtrent alt, hvad fagorganisationer heder her i landet, nu er samlet i en centralorganisation.

Videre omtalte han den politiske organisation og det mellem de to organisationer etablerede samarbejde, hvorfor til kongressen var indbudt centralstyret for Det norske arbeiderparti samt den socialdemokratiske fraktion i stortinget. Fremhævede endvidere, at ved siden af sammenslutningen indenlands, havde vi ogsaa den internationale sammenslutning, der allerede var paa vei til at vise gode resultater. Thi trods i unionskonflikten og de deraf opstaaede forviklinger har dette ingen indflydelse havt paa arbeidernes organisation, men tværtimod vist, hvor sterk arbeidernes broderskabsfølelse er. Vore svenske kameraters modige ord i striden bør vi erindre idag og takke dem derfor. Om samtiden ikke forstaar det, saa vil fremtiden kunne komme til at gjøre det. Danmark har ogsaa sendt sin repræsentant — Danmark hvor organisationen staar saa langt fremme, hvorfor det vil være af stor betydning for os her paa kongressen at ha en repræsentant derfra.

Han introduserede derpaa forsamlingen broderlandenes repræsentanter, formanden i De samv. fagforbund i Danmark, hr. *Martin Olsen*, formanden i Den svenske landsorganisation, hr. *Herman Lindkvist* samt *Karjalainen* fra det finske typografiforbund.

Formanden hilste alle, repræsentanterne som indbudne, velkommen og lykke til arbeidet, hvilket besvaredes med livligt bifald, hvorpaa „Soaialisternes marsch“ unisont blev sunget.

Martin Olsen fra Danmark tog derpaa ordet. Han takkede for indbydelsen og bragte hilsen fra Danmarks fagforeninger. Udenfor Norge forestiller man sig gjerne nu landet som en myretue, hvor man ikke ved, hvor man vil hen. Man vilde dog ikke indlade sig paa at snakke om unionskonflikten, i særdeleshed fordi der havde været snakket om en prins fra Danmark. Det norske folk bør helst sige: „Nei tak“ og lade prins Karl bli i England og stille med sine heste og sit spil til ogsaa hans hus faar sin opsigelse. Det glæder os, at nordmændene har begyndt fra den rette ende. Nede paa kongressen i Amsterdam talte man med foragt om deltagelse i det politiske; men det vil bli at føre kamp uden midler, omtrent som man vilde fegte med sabler paa 5 skridts afstand. For at beskytte sig mod lynnedslag sætter man op lynafledere; saaledes ogsaa med os; vi bygger vor organisation. Det gamle „Internationale raad“, med sin anvisning paa bygningsmaaden, var omtrent som at ville begynde med skorstenspiben. Men man maa begynde nedenfra, som I har gjort her; men fundamentet kan og maa bli forskjellig paa de forskjellige steder. Om en arbeider raster værktøiet, er han henvist til at tage det igjen, da det er det, han skal ernære sig med. Saaledes ogsaa med vort værktøj — organisationen; vi maa benytte den. Og midlerne til at bygge en solid organisation skal findes paa denne kongres. Hvor skulde man ellers finde dem? Vil borgerpartierne tale eller føre vor sag? Langt fra! Vi har intet andet at lide paa, end vor egen organisation og vort eget arbejde. Lad tanker og meninger krydses; thi det er gnidningen, som frembringer gnister. Vilde tilslut fremføre en tak og hilsen fra danske kamerater.

Herman Lindkvist fra Sverige kom lige fra toget, noget post festum. Vilde derfor hilse den samlede kongres. Det var ikke første gang, han havde havt anledning til at deltage i vore kongresser, og det glædede ham igjen at kunne gjøre dette. Angaaende samarbeidet landene mellem, er dette mere paakrævet end nogensinde. Norge har sin selvstændighedskamp; Sveriges arbejdere har sine store økonomiske kampe. I Sverige føler vi godt, at vi trænger støtte udenfra; men samtidig vil vi efter evne støtte eder nordmænd i Eders selvstændighedskamp. Vi venter os udbytte af vor organisation og af vor sammenknytning, hvorfor vi haaber paa en heldig udgang. Det gjælder om at faa centraliceret vore kræfter; men det har sine vanskeligheder med afslibningen af de forskjellige forbunds interesser. Ønskede

et godt resultat af det [arbejde, som forelaa, idet han hilsende fra Sveriges arbejdere.

Karjalainen fra Finland bragte hilsen fra Finlands arbejdere. De deltog i fuld forstaaelse i den internationale arbejderbevægelse. Tillykke med Eders arbejde her!

Sangforeningen sang derpaa „Den tyske socialismarsch“.

Egede Nissen vilde for sin personlige del takke for indbydelsen. Naar de andre stortingsrepræsentanter ikke var der, saa var det, fordi det var stortingsmøde. Man holdt paa at behandle told paa buksesæler. Naar han for sin del „skulkede“ lidt, saa syntes han ikke det var saa farligt; for da flesketolden var vedtaget, kunde gjerne ogsaa buksesæletolden bli det. Da vi sidst var samlede til kongres, demonstrerede vi mod tugthusloven. Nu har vi et nyt overgreb, nemlig toldpaalæg til fordel for de høje industribaroner. Maatte vi ogsaa denne gang gjøre et krafttag mod de borgerliges overgreb ved at bygge arbejdernes organisation saa sterk, at profitten kommer til at tilfalde det norske folk. Med ønsket om, at landsorganisationen i kommende periode vilde faa ligesaa stor fremgang som i den som var gaat, vilde han udbringe et leve arbejderbevægelsen. (Stort bifald).

Følgende resolution vedtoges sendt de svenske socialdemokrater:

„Samlet til kongres bevidner Norges organiserede arbejdere sin kjærlighed til ret, frihed og fred gennem inderlig tak til sine svenske klassefæller for deres store indsats i rettens og fredens gjerning!“

Formanden erklærede kongressen for aabnet, hvorpaa man gik over til at behandle

Forretningsordenen.

Forelaa fra sekretariatet forslag til forretningsorden.

Ornestad forespurgte om, hvorvidt det var heldigt at kongressen holdtes for aabne døre. Vi er jo en kamporganisation, og ser vi hen til arbejdsgiverne, saa har de sine hemmelige møder.

Johnsen: Der var i sekretariatet enstemmighed for, at kongressen holdes for aabne døre.

A. Pedersen paapegte, at der var en sag, som han specielt troede burde behandles for lukkede døre. Man burde ikke gi anledning til at borgerpressen fik noget at tumle med. Vilde dog ikke stille noget forslag.

Dybin udtalte sig i tilslutning til *Ornestad*.

Østerholdt forespurgte, om ikke forsamlingen ogsaa kunde stille forslag om tidsbegrænsning og streg med de indtegnede talere.

D. Jensen: Her staar nævnt redaktionskomité. Burde da ikke ogsaa være opført valg af denne?

Sven Mattson mente, at punkt 8 kunde komme til at sinke arbeidet i tilfælde der kunde bli dobbelte afstemninger.

Kalvaa forespurgte, om ikke en indleder yderligere fik ordet.

Fra en talers side hædedes, at han syntes, at 20 mand for at kunne forlange afstemning ved navneopraab var et noget høit tal.

Formanden gav begrundelse angaaende de forskjellige forespørgsler og mente, at forretningsordenen kunde vedtages under den forudsætning, at enkelte sager kunde behandles for lukkede døre.

Forretningsordenen vedtoges derpaa enstemmig saalydende:

1. Mødet holdes for ~~åbne~~ åbne døre.
2. Til at lede mødet vælges 2 ordstyrere og 4 sekretærer. Ordstyrerne ordner indbyrdes mødernes ledelse.
3. Møderne holdes fra kl. 9—1 form, og 3—7 efterm.
4. Indlederen af et paa dagsordenen opsat forslag gives høist $1\frac{1}{2}$ taletime. Alle talere forøvrigt gives ordet 10 og 5 min. henholdsvis 1ste og 2den gang og gives ikke yderligere ordet i samme sag.

Dirigenten har forøvrigt naar han finder det paakrævet, ret til at stille forslag om yderligere tidsbegrænsning for talerne og streg med de indtegnede talere.

Naar forslag om afslutning med de indtegnede talere er vedtat, kan kun en indleder eller forslagsstiller indtegnes til en høist 5 min replik.

Til forretningsordenen gives ingen ordet mere end 1 gang og i høist 2 min. til hver enkelt sag.

5. Bænkforslag og reservationer maa leveres skriftligt til ordstyreren, undertegnet med vedkommendes navn. Intet forslag kan optages efterat der er besluttet sat streg med de indtegnede talere.
6. Alle beslutninger afgjøres med almindeligt flertal. Afstemning foregaar ved haandsoprækning. I tvilstilfælde eller naar 20 repræsentanter forlanger det, ved navneopraab.
7. I protokollen indføres af forhandlingerne kun forslagene og afstemningerne med deres resultat som beslutninger.
8. Protokollen oplæses ved hvert formiddagsmødes begyndelse og for sidste møde ved dettes slutning.

liald flere forslag angaaende samme spørgsmaal fremkommer, foretages en foreløbig afstemning og forslagene oversendes til

en dertil valgt redaktionskomité, der har at formulere ordlyden i henhold til kongressens standpunkt.

Af sekretariatet var nedsat en arrangements- og fuldmagtskomité, bestaaende af d'hr. Joh. Johnsen, Oskar Pedersen og Andr. Juell, hvilke paa forhaand havde prøvet de indsendte mandater.

Johnsen refererede komiteens indstilling om godkendelse af samtlige mandater.

Indstillingen vedtoges, hvorpaa kongressen efter indstillingen kom til at bestaa af følgende repræsentanter:

Arbejdsmandsforbundet:

P. Fjeld, Kristiania, forbundsstyret.

Johan Gudmundsen, Bergen, do.

Hans J. Aas, Røros, Grubearbejdernes forening.

Jens Nesheim, Nygaards arbejdsmandsfor.

Karl Juliussen, Bollesmedenes og valsernes for.

Rudolf Olsen, Moss, Møllearbejdernes for.

Hans E. Zandnes, arbejdsmandsfor. „Nordlyset“.

Svend Hansen, Sarpsborg trærenseriarbejderes for.

A. Kalvaa, afdelingerne nr. 87, 43, 54, 55, 104 og 119, Trondhjem.

M. Balsnæss, do. do.

Ole Norseth, Bønsdalen, afdeling 95.

Waldemar Karlsen, Kristiania seildugsfabrik.

Ingvald Moen, Kristiansund, veiarbejderfor. „Prøven“.

Albert L. Lindkjølen, Geierfoss glasarbejderfor.

Jørgen Nyhus, Aalens grubearbejderfor.

K. Kristoffersen, Viks arbejderforening.

Lars Syvergaard, Kristiania, Jernbaneanlæggenes arbejderfor.

Oscar H. Wiick, Gol, Hallingdal, afdeling 44.

Johan Fagerlien, Arendal—Aamlibanens arbejderforening.

Mathias Martinsen, Slemmestad arbejderforening.

K. Westerlund, Sogndalens arbejderforening.

Leonard Larsen, Kristiania, Veivæsenets arbejderforening.

Andreas Mikkelsen, Klevfos arbejdsmandsforening.

Hans Johannessen, Fredriksstad, Stuerarbejdernes fagforening.

O. W. Thorwaldsen, Kristiania, Støberiarbejdernes forening.

P. M. Nylander, Narviks arbejderforening.

Petter Olsen, Høviks verks arbejderforening.

Karl Lundgren, Lysaker, afdeling 60.

Kristian Ødegaard, Næs arbejderforening.

Peder Odden, Aal—Gulsvigsbanens arbejderforening.

Oscar Hansen, Kristiania, Fabrikarbeidernes forening.
Edvard Nilsen, Aalesund, Murarbeidernes forening.
Jens Næss do. do.
P. Alnes, Aalesunds stenarbeiderforening.
Ivan Ejerkmann Spigerbeidernes forening, Kjeldsaas.
Haakon Larsen do. do.
Nicolai Hansen do. do.
Lars Strandli, Kristiania, Sten-, jord- og cementarbeidernes forening.
David Larsen, Sarpsborg cellulosearbeideres forening.
Otto Kristensen, Skotfos arbeidsmandsforening.
Emil E. Dysterud, Klevens & Gravehalsens arbeidsmandsfor.
Johan Karlgren, Fram & Opsets arbeidsmandsforening.
Albert Eberhardsen, Fr.stad og omegns sag- og høvleriarbeideres foren.
Johan Pettersen do. do.
Johan Fløisbonn, Snarøens tomte- & høvleriarbeiderforening.
Henning Andersen, do. do.
Jens Teigen, Kristiania høvleriarbeideres fagforening.
Knut Næss, Møllernes, sten-, mur-, bryggeri- og skofabrikarb.s for., Bergen.
Andreas Sivertsen, do. do.
R. Løken, Hallingskeids arbeidsmandsforening.
Tomas L. Østlig, Kjøli arbeiderforening.

Norsk jern- og metalarbeiderforbund:

H. Østerholdt, hovedstyret.
M. Ormestad do.
Karl Aamodt, Kristiania rørleggerarbeideres forening.
Anton Gjertsen, Metalarbeidernes forening, Kristiania.
John Pihlkrantz, do. do.
K. Jakobsen, Pladearbeidernes forening, Kristiania.
T. Dybin, do. do.
H. Larsen, do. do.
Petter Olsen, do. do.
J. Vik, do. do.
Sigvard Skau, Kristiania, Kobberslagernes forening.
Andreas Andersen, Bygdø jern- & metalarbeiderforening.
A. Torell, Instrumentmager- & elektrikernes fagforening, Kristiania.
B. Hulleberg do. do.
H. Wettre, do. do.
Gustav Andersen, Kristiania, Skrue- & naglearbeidernes for.
A. Kristoffersen, do., Sporvognsreparatøernes forening.
Gustav Eklund, do., Blikkenslagernes forening.

Edvard Svendsen, Mekanikernes for., Kristiania
Arnt Aamodt, do., do.
Anton Johnassen, do., do.
Karl Olsen, do., do.
Bernhard Evensen, Jerndreiernes for., Kristiania.
Anton Olsen, do. do.
A. H. Johannessen, do. do.
Jens Paulsen do. do.
Ole Hagen, Kristiania, Dørvride- & laasarbeidernes forening.
Olaf Vettre, Smedenens fagforening, Kristiania.
Peder Bakke, do., do.
Wilhelm Hoff, do., do.

Norsk bogbinderforbund:

Arthur Theting, forbundsstyret.
Lorentz E. Svendsen, Kristiania bogbinderforening.

Norsk skotøiarbeiderforbund.

A. E. Gundersen, forbundsstyret.
M. Bakke, Kristiania skotøiarbeideres forening.
C. Wiik, do.
H. M. Hermansen, Kristiania skofabrikarbeideres forening.

Norsk murerforbund:

H. Dalstrøm, hovedstyret.
F. Lysgaard, do.
Søren K. Tjønneland, Aalesund, Mursvendenes forening.
Einar Zakariassen, do. do.
Johan Sjørsen, Trondhjem, Mursvendenes fagforening.
August Torp, Kristiania, Murernes union.

Træarbeiderforbundet i Norge:

M. G. Rebnord, hovedstyret.
H. Pettersen, do.
D. Jensen, Aalesunds tømmer- & indredningssnedkeres forening.
A. P. Frøstad, do. do.
Sigvart Bøhren, Kristiania tømmer- & bygningssnedkeres fagfor.
O. Stensrud, Kristiania bygningssnedkeres fagforening.
Johan Jakobsen, Drammen & omegns træarbeiderfor.

Norsk centralforening for bogtrykkere:

August Bosse, hovedstyret.
M. N. Aarstad, do.
Gunnar Ausland, do.

H. O. Bergersen, hovedstyret.

Nils A. Nilsen, do

Ole O. Lian, do.

Norsk formerforbund:

Oluf Dahl, forbundsstyret

Erik Jansen do.

Johan A. Olsen, Kristiania formerforening:

Alfred Arnesen, do

Alb. Larsen, Drammen.

Norsk stenhuggerforbund

Sven Mattson, forbundsstyret.

Norsk malerforbund:

E. Winnje, forbundsstyret.

P. Myhre, do.

E. Bergan, Norsk malerforbunds afdeling, Kristiania.

E. Magnell do. do.

Rasmus Hansen, do. Bergen.

Fritz Holm, do. Trondhjem.

Johan Larsen, do. do

Adolf Knudsen, do. Fredriksstad.

Bernhard Riise do. Aalesund

Norsk bagerforbund:

Adolf Schou, forbundsstyret.

Aleksander Hansen do.

Herman Olsen, Kristiania bagersvendenes forening.

Niels Folkedahl, do. do.

Norsk møbelsnedkerforbund:

Peder Aaroe forbundsstyret.

Albert Andersen do.

A. Sandbæk, Kristiania møbelsnedkerforening.

Tobias Olsen do.

N. Ebne, Stavanger møbelsnedkerforening.

O. Forseth Trondhjems do.

J. P. Sæther Aalesunds do

Enkeltstaaende foreninger:

Andreas Blomqvist,	Kristiania	rebslagerforening.
Helga Thorsen,	—	handskesyerskers forening.
Johs. P. Nilsen,	—	handskemageres forening.
W. Christoffersen,	—	sukkervarearbejderes forening.
A. Stenberg,	—	murarbejderes forening.
E. Sæther	—	logarveres forening.
Martin Samuelson,	—	telefonarbejderes forening.
Anton Larsen	—	hattemageres forening

Sekretariatets medlemmer:

Johan Johnsen.
A. Pedersen.
M. Nygaard.
Rich. Hansen.
Kristen Torres.
Gunnar Sethil.
Sverre Iversen.
A. Juell.
Oscar Pedersen.

Indbudne:

Herman Lindkvist, Svensk landsorganisation.
Martin Olsen, Dansk fagforbund.

Opnævnte for at møde paa „Centralstyret for Det norske arbeiderparti“s vegne:

Chr. Hornsrud,
Oscar Nissen.
Olav Kringen.
Magnus Nilssen.

Socialistiske gruppe i den norske nationalforsamling:

Alfred Eriksen.
Lind Johansen.
Foshaug.
Jørgen Berge.
Egede Nissen.

I den af mandatkomiteen forelagte repræsentantliste blev ved navneopraabet følgende forandring:

Repræsentanten *Ingvald Moen* fra Arbeidsmandsforbundet mødte ikke. Det samme var tilfældet med jerndreier *Anton Olsen* fra Jern- og metalarbejderforbundet. Istedet mødte som suppleant *Sigurd Evensen* og *Karl A. Pedersen*. Efter kongressens aabning ankom repræsentanten *Peder Brækkan* fra arbeiderforeningen „Haabet“ (Arbeidsmandsforbundet).

Ialt mødte 141 repræsentanter. Hertil kom sekretariatets 9 medlemmer saaledes at kongressen ialt kom til at tælle 150 repræsentanter.

Som deltager i kongressen var ogsaa redaktør *Buen* fra Trøndhjem.

Valg af mødets funktionærer.

Til dirigenter valgtes *Joh. Karlgren* med 94 stemmer og *M. Ormestad* med 66 stemmer. Ialt afgaves 133 stemmer.

Til sekretærer valgtes med aklamation forretningsfører *Sven Mattson*, jerndreier *Paulsen*, Kr.a. stenarbejder *Alnæs*, Aalesund og murer *Sjursen*, Trondhjem.

Sverre Iversen foreslog forhandlingerne afbrudt, og at man tog en noget rummelig middagspause og begrundede dette med, at medlemmerne kunde faa tid til at sætte sig ind i beretningen.

Støttedes heri af *Oskar Pedersen*.

Jakobsen hævdede, at man ikke allerede nu burde begynde med at knappe af paa arbejdstiden.

Sven Mattson foreslog beretningen udsat til næste morgen. Forsaavidt det ikke var forudsætningen, at repræsentanterne ikke skulde faa anledning til at sætte sig ind i beretningen, fandt han dette forslag paakrævet.

Karlgren m. fl. talere støttede *Mattsons* forslag.

A. Pedersen fremholdt, at det kom an paa, hvor grundig man skulde ta det. Han havde ment, man kunde ta referering af enkelte punkter og saa udsættelse af afsnittet om konflikter, forat repræsentanterne hver for sit forbunds vedkommende kunde faa sat sig ind i sagen. Det statistiske materiale kunde der ikke bli spørgsmaal om at gennemgaa. *Mattsons* forslag var det rette, hvis repræsentanterne skulde faa noget grundlag for sine bemærkninger.

E. Sæther beklagede, at beretningen ikke paa forhaand var omsendt.

Sven Mattson. Der er forskjel paa den interesse repræsentanterne har til at sætte sig ind i sagen og den anledning, kongressen gir dem til dette.

Magnell. Kongressen kan ikke være bekendt af, at repræsentanterne godkjender en beretning, som de ikke har havt anledning til at sætte sig ind i.

Iversen vilde protestere mod, at der i hans forslag skulde ligge noget saadant som beskjæring for repræsentanterne til at sætte sig ind i sagerne.

Ved voteringen bifaldtes Sven Mattsons forslag.

Eftermiddagsmøde 20de juli.

Dirigent: Karlgren.

Dagsordenens punkt 6.

Fra de samvirkende fagforeninger i Kristiania forelaa følgende andragende:

Til

Arb. fagl. landsorganisations 4de kongres!

De samvirkende fagforeninger hersteds andrager herved den ærede kongres om eftergivelse af et beløb, stort kr. 1455.49, som er den gjæld De samvirkende fagforeninger staar i til Den faglige landsorganisation.

Grunden til dette andragende er, at nogle foreninger, grundet den store reduktion i medlemsantallet — som de slette arbejdsforhold i de senere aar har medført. — ikke har seet eller ser sig istand til at indfri den restance som de staar i til De samvirkende fagforeninger siden disse tilhørte Arbeidernes faglige landsorganisation.

Da ovennævnte beløb er den sum som De samv. fagforeninger pligter at indbetale for de resterende foreninger, nærer vi det haab og er forvisset om, at en flerhed af kongressens medlemmer er vidende om hvilke vanskelige forholde, især den ene af de resterende foreninger har arbejdet under, og under saadanne forholde tror vi, at den ærede kongres vil kunne imødekomme dette andragende.

For De samvirkende fagforeninger

Ærbødigst

H. Jensen,
formand.

B. Bergendahl,
forretningsfører.

D. Jensen havde ventet, at da et saadant andragende forelaa, at sekretariatet havde taget stilling dertil som en anvisning for repræsentanterne.

Joh. Johnsen refererede protokollen fra sekretariatets behandling af spørgsmaalet, og hvor der var fattet beslutning om, at i tilfælde gjælden ikke er betalt inden en nærmere fastsat tid, stryges gjælden som uerholdelig.

Dybin. Angaaende de 2 andragender har de vistnok været fremme før, og jeg mener, at de bør afvises begge 2. Var i saa henseende enig med sekretariatet, der vistnok ogsaa var for afvisning af begge 2.

Iversen kunde ikke være enig med sidste taler. Eftergivelse af De samv. fagf. restance har ikke været oppe før. Denne restance skrev sig fra 1901, da De samv. fagf. endnu var tilmeldt landsorganisationen som kamporganisation. De organisationer, som stod tilmeldt landsorganisationen, baade gennem De samv. fagforeninger og sit forbund, kunde ikke greie ekstrakontingenten. „Murerne union“ var tilmeldt gennem Murerforbundet og har i hele denne tid, grundet restancen til De samv. fagforeninger, ikke kunnet opnaa rettigheder i landsorganisationen. Vistnok er der 2 af de organisationer, det her dreier sig om, som ikke staar i landsorganisationen, og den vægtigste grund for, at en af de større organisationer endnu staar udenom landsorganisationen, er vistnok denne restance. Landsorganisationen har stillet sig som inkassator for De samv. fagf. Med hensyn til selve restancen saa har sekretariatet 2 gange anbefalet strygning, og denne opfatning har grundet sig paa, at forholdet endda var temmelig løst. Vor forening, som var anmeldt med 200 medlemmer, havde i virkeligheden ikke mere end 150, og vi havde dengang 1 krone i ekstrakontingent pr. uge.

Stenberg sluttede sig til *Iversen*. Denne sag hemmer organisationen i dens vækst og for den enes vedkommende tilslutning til landsorganisationen. Foreningerne kunde, grundet det store frafald, ikke greie forpligtelserne til landsorganisationen. Det forekommer mig, at kongressen gjorde rettest i at eftergive denne restance. Kan ikke finde det at være rigtig at hindre organisationer i deres fremgang ved at nægte dem rettigheder i landsorganisationen.

Oskar Pedersen vilde oplyse om, at De samv. fagf., dengang denne gjæld blev stiftet, stod i landsorganisationen som kamporganisation. „Murerne union“ har ingen ting gjort for at greie sin restance, men har derimod flere gange søgt om strygning. Hvorfor skulde ikke de ligesaa godt kunne greie sin restance som at møbelsnedkerne har

greiet sit laan kr. 2000.00. Det er ikke alle, som faar beholde sine rettigheder, naar de ikke svarer sine forpligtelser. Da Stenhuggerforbundet f. eks. kom i restance, henholdt man sig til lovene. Skal saa ikke alle behandles ens?

Iversen vilde til en bemærkning af en taler knytte den bemærkning, at intet klus i regnskabet vilde opstaa angaaende den ting. Angaaende O. Pedersens hævde af det principielle, burde han ikke gjøre det, efter at ha kjendskab til fakta. Det kan anføres, at „Murerens union“ ingen ting har gjort for at greie sin restance; men sagen er nu den, at foreningen i alle disse aar har greiet sine forpligtelser trods de modgange, den har havt at kjæmpe med. Medlemsantallet er gaaet ned fra 600 til 50 medlemmer, og af rene formalistiske grunde skulde saa foreningen hindres i at arbeide sig frem. Troede kongressen uden skrupler kunde gaa med paa andragendets indvilgelse.

D. Jensen: Som bekendt var jeg formand i landsorganisationen dengang, denne restance opstod. Organisationen var ikke saa vel udviklet dengang. Der var noksaa mange papirmedlemmer, og sagen hænger ogsaa sammen med noget, som senere er foregaaet. I De samvirkende fagforeningers andragende er anført, at foreningerne ikke kunde greie sine restancer, og efter det kjendskab jeg har til forholdene, saa maa jeg sige, at den gang var brydning og nybrydningsarbejder, og vi er nødt til at tage hensyn til den forskjel, der er paa forholdene nu og da. Det er fornuftigt at stryge denne restance.

Dybbin kunde ikke finde nogen grund til denné restances stryging. Vi kan efter min formening ikke indvilge dette, saa jeg vil helst stryge baade punkt 6 og 7. Ved at indvilge det kan man komme til at odelægge baade sig selv og sine organisationer; men afslaar man det, vil man maaske være fri saadant for fremtiden. Kan med min bedste vilje ikke anbefale stryging.

O. Pedersen: Alle foreninger bør behandles ens. Som med murerne, saa ogsaa med møbelsnedkerne. Vort medlemsantal sank fra 450 til 150; men alligevel maatte vi klare vore forpligtelser.

Ebne var bange for, at det vilde ha en farlig indflydelse, om dette andragende indvilgedes, saaledes at foreninger kunde opnaa rettigheder uden at svare sine forpligtelser.

Alb. Andersen: Jeg maa hævde, at organisationens pligter altid maa svares, ellers kommer man ud paa et skraaplan. Skal en organisation ikke kunne gjøre krav paa sin fulde støtte, fordi ikke andre svarer sine forpligtelser? Det maa gaa an for en større

organisation at greje sine forpligtelser, naar en mindre kan gjøre det. Mener derfor, at vi har fuldstændig ret i vort krav.

Refereredes forslag fra P. Dybin saalydende:

„Da jeg mener, at den faglige laedsorganisation maa lægges paa et solid grundlag, og at en eftergivelse af denne gjæld vilde drage farlige konsekvenser, ligesom det vilde virke slappende paa andre forbund, tillader jeg mig at foreslaa:

De samvirkende fagforeningers andragende indvilges ikke.“

Dysterud og Ødegaard frafaldt ordet, da de var enige i det fremkomne forslag.

Emanuelsen: Her snakkes om hensynet til murerne, men det er fra De samvirkende fagforeninger andragendet foreligger.

Sven Mattson: Her kan vist ikke reises nogen indvending mod dem, der vil stemme mod andragendet; thi skal vi kunne stille krav til landsorganisationen, maa selvfølgelig ogsaa krav stilles til de enkelte foreninger. Men vi maa alligevel tage hensyn til den ufuldkommenhed, som den tid var inden organisationen. Vi skal bygge landsorganisationen saa sterk, at ingen løben udenom er mulig; men fordringerne bør ikke stilles strammere, end at organisationerne kan greie det. Jeg vil stemme for andragendets indvilgelse, da jeg finder ingen grund til, at vi skal udlevere de svage organisationer til arbejdsgivernes forgodtbefindende.

Petter Olsen anbefalede andragendet.

Zakariassen: Dengang denne gjæld blev stiftet, det var dengang, murerne var saa uheldige at ha en forretningsfører som mente, at hans vilje ogsaa skulde være medlemmernes.

E. Sæther var enig med D. Jensen og Sven Mattson. Han kunde ikke forstaa, hvorfor vi skulde optræde som inkassator for en institution, som ikke længere tilhører os. Vi kan ikke vente, at en organisation skal kunne arbejde sig op, naar den skal betale, men ingen rettigheder kan erholde.

Johnsen: Denne gjæld er ligesaa gammel som vor organisation, og sekretariatet har forsøgt at skaffe „Murerne union“ rettigheder i landsorganisationen, uden at dette hidtil har lykkedes. Vistnok er det saa, at det maa synes uheldigt at stryge gjælden; men udsigterne for betaling er vistnok heller ikke store.

Sandbæk: Konsekvenserne af dette andragendes indvilgelse vil bli, at sekretariatet aldrig kan beregne, hvor meget ekstrakontingent, der skal komme ind. Men denne maa betales, hvis ikke faar rettighederne tabes. Skal kongressen indvilge dette andragende, maa den

ogsaa konsekvent indrømme møbelsnedkernes, hvilket er fremkommet som modvægt med De samvirkende fagforeningers andragende.

Torp vilde forsøge at redegjøre lidt for forholdet med „Murernes union“. Murerforbundets styre var dengang, denne restance blev paa-draget, under al kritik. Forretningsføreren var saaatsige hele forbundsstyret. Jeg var med og skulde ordne sagerne efter den uheldige udgang. Vor første tanke var at bringe forbundet i rettigheder i landsorganisationen, hvorfor vi tog 600 kroner fra „Murernes union“s kasse for paa den maade at faa forbundet i rettigheder og troede saa at alt var greiet. Siden fik vi oplysning om yderligere gjæld og restance, som ingen forud havde idé om, men som var foranstaltet af den forrige forretningsfører. Vi har til dato kun faaet anledning til at betale vore forpligtelser. Vi har staaet i organisationen i 20 aar, men uden at nu kunne udrette noget paa grund af den klamp vi har om foden.

Stenberg: Naar der snakkes om konsekventserne, saa anser jeg det ikke at være saa farligt dermed med den moderne organisation vi nu har. Møbelsnedkernes andragende karakteriserede han som nærmest fremkommet af ondskab.

Votering:

Dirigenten: Her foreligger 2 forslag: Det trykte andragende og Dybins forslag.

Johansen: Og sekretariatets.

Dirigenten: Sekretariatet har ikke indleveret noget forslag.

De samv. fagforeningers andragende indvilgedes med 73 mod 64 stemmer, der afgaves for Dybins forslag.

Punkt 7. Andragende fra Møbelsnedkernes forening.

Fra Kristiania møbelsnedkerforening forelaa følgende andragende:

- a. Det af vor forening under og i anledning af streiken 1900—1901 hos De samv. foreninger i Kristiania optagne laan, kr. 2 500,00 med renter bliver at erstatte af landsorganisationens streikekasse.
- b. Dette andragende frafalder, hvis kongressen afviser De samv. fagforeningers andragende om eftergivelse af dens gjæld til landsorganisationens streikekasse.

For Kristiania møbelsnedkerforening:

P. Aarøe,

f. t. forretningsfører.

Oscar Pedersen vilde faa svare *Stenberg* angaaende hans udtalelse, at andragendet var fremkommet af ondskab. Vilde minde om,

at andragendet allerede før var forelagt hovedstyret uden at blive indvilget. Naar nu De samv. fagforeningers andragende var fremkommet, mente møbelsnedkerne at have krav paa indvilgelse; thi grundet denne restance fik ikke vi den støtte, vi rettelig havde krav paa. Efterat former- og blikkenslagerkonflikten var endt, blev alligevel ekstrakontingenten delt saaledes, at Rørosarbejderne, som ingen juridisk ret havde til den 25-øres ekstrakontingent, fik 15 øre, medens vi kun fik 10. Vi havde ingen anden udvei end at laane. Rørosarbejderne fik efterbevilget 4000 kr. Vi ansøgte om efterbevilgning uden at opnaa det.

Sandbæk hævdede, at konsekvensen af forrige beslutning maatte bli, at ogsaa møbelsnedkerne fik sit krav indvilget.

H. Pettersen fandt at det blev en skam for møbelsnedkerne om kongressen gav denne bevilgning.

Joh, Johnsen: Lovene er ikke saadanne, at en saadan bevilgning kan gives. Man kan komme op i saa store streiker og lock-out'er, at ikke landsorganisationen kan greie den normale understøttelse, og da at ha forpligtelse til efterbevilgning vil bli en farlig sag.

O. Lian advarede mod andragendets indvilgelse.

D. Jensen redegjorde for, at vistnok fik ikke møbelsnedkerne den fulde understøttelse; men man maatte erindre, at der var store kampe ved siden af, saasom stenhuggerne og murerne. Ekstrakontingenten var udlignet saa høi, som lovene tillod, og hvad som kom ind blev ligelig fordelt. Møbelsnedkerne fik forholdsvis som de andre og har saaledes intet at klage over. Der var en 70—80 mand i konflikt, og skal dette andragende indvilges, maa flere andre kunne stille samme krav med samme ret. Fuld understøttelse efter lovene vilde ha udgjort ialt ca. 25 000 kroner, medens kun ca. 15 000 kr. blev udbetalt.

Andersen fandt det logisk rigtig, at naar landsorganisationen eftergav gjæld, maatte ogsaa dette andragende indvilges. Den her tidligere fattede beslutning var paa bekostning af andre organisationer.

Emanuelsen havde stemt mod De samv. fagforeningers andragende, men maatte nu stemme for dette. Dette var gjæld, som landsorganisationen maa betale.

H. Larsen havde stemt for det første andragende, men vilde stemme mod det sidste. I begrundelsen af andragendet ser det ud, som det er ligegyldigt, enten det blir indvilget eller ei, naar bare De samvirkendes andragende blev afvist.

Dysterud fandt den første beslutning farlig for fremtiden.

Jakobsen var forbauset over Oscar Pedersens begrundelse, da

andragendets fremsættelse var afhængig af, om De samv. fagforeningers blev forkastet eller indvilget. Møbelsnedkerne fik selv ta skylden for, om forslaget blev forkastet, da de har begrundet det saa daarlig.

Oscar Pedersen oplyste om, at murerne ingen anstrængelse har gjort for at betale sin restance, medens møbelsnedkerne har gjort, hvad de har kunnet. Vi havde ikke behøvet at opta noget laan, hvis vi af landsorganisationen havde faaet, hvad vi juridisk havde ret til. Konsekvensen af, hvad flertallet her har vedtaget, kan bli, at de der blir staaende med restance af ekstrakontingenten, kan søge næste kongres om eftergivelse. Det er ikke af ondskab eller fordi vi er daarlig situeret, at vi ansøger om pengene, men af principielle grunde, fordi vi ikke har faaet vor ret.

Stenberg fandt, at det blev akkurat ligedan for murarbejderne. Ogsaa de maatte faa efterbevilget sit i tilfælde møbelsnedkernes andragende skulde indvilges. Han fandt ikke at kunne stemme for andragendet.

J. A. Olsen kunde ikke være med paa dette andragendes indvilgelse, ligesom han ogsaa fandt den først fattede beslutning uehdig.

Myhre havde stemt for første andragende, men vilde absolut stemme mod det sidste. Der er stor forskjel mellem disse 2 andragender, „Murernes union“, som har været nævnt flere gange, staa inden landsorganisationen, medens de øvrige, som har denne restance, staa udenfor. „Murernes union“ har gjort store anstrængelser forat oparbejde sit forbund og da er det ikke rigtig, at de maa staa uden rettigheder i landsorganisationen. Om møbelsnedkerne har været mægtige nok til at tilbagebetale sin gjæld, saa er ikke det grund til, at man derfor skal stænge en svagere organisation.

L. Svendsen var principmæssig imod at eftergive gjæld; men ved den første beslutning har vi hjulpet en svag forening til at komme paa fode. Møbelsnedkerne er derimod godt situeret.

Sven Mattson: Man bør ikke drive principerne saavidt, at man glemmer det hensigtsmæssige. I dette tilfælde er det kun principerne igjen. Har møbelsnedkerne ret, vil jeg komme til at præsentere en langt anseeligere regning.

Oskar Pedersen: *Mattson* siger, at han ikke vil være med at vedtage et princip, som ikke er værd noget. Dette kan nok komme til at komme igjen siden. Der findes ikke praktiske hensyn i et saadant princip. Hr. *Myhre* mente, der var en stor grundforskjel mellem disse 2 andragender. Jeg kan ikke indrømme dette. Man skulde tro, at *Mattson* m. fl. med forsæt vil vride andragendet i en feil retning. En taler spurgte her, om ikke møbelsnedkerne havde

været opmærksom paa refunderingen før nu. Jeg vil i saa henseende henvise til vort andragende til hovedstyret.

Ved voteringen forkastedes møbelsnedkernes andragende med overveiende majoritet.

Punkt 8. Landsorganisationens omorganisation.

A. *Pedersen* indledede og redegjorde nærmere for sagens forhistorie. Paa sidste kongres fremkom fra modelsnedkernes forening forslag om landsorganisationens omorganisation, saaledes at den blev bygget paa de enkelte foreninger. Kongressen overlod sekretariatet sagen til udredning. Sekretariatet havde ved behandlingen af sagen givet sit standpunkt tilkjende ved følgende:

„Da erfaring viser, at der for tiden inden enkelte fag gjør sig gjældende en sterk tendens til at afgrænse sin organisation, og da man tillige mangler oversigt over rækkevidden af landsorganisationens omorganisering, finder sekretariatet, at sagen ikke er tilstrækkelig aktuel eller moden for løsning, hvorfor den ikke for nærværene giver anledning til videre forføining fra sekretariatets side.

Dog vil man faa udtale, at spørgsmaalet under organisationens videre udvikling kan faa sin store betydning, hvorfor sekretariatet beslutter spørgsmaalet opsat paa første kongres' dagsorden, og der søges udredet ved et foredrag med efterfølgende diskussion og mnligns nedsættelse af en komité.“

Han mente de samme forhold endnu var tilstede, hvorfor han vilde foreslaa overgang til næste punkt paa dagsordenen. Ingen forlangte ordet, hvorpaa enstemmig besluttedes overgang til næste punkt.

Punkt 9. Forslag til nye love for landsorganisationen.

Fra Jern- og metalarbejderforbundet forelaa forslag til nye love for landsorganisationen. Da disse har været trykt i et stort antal eksemplarer og i komplet stand var forelagt kongressen, ansees det for upaakrævet at ta dem ind i nærværende protokol.

Fra Kristiania møbelsnedkerforening med tilslutning af dets forbundsstyre var indkommet følgende forslag til forandring af lovens § 7: *Godkjendelse og ledelse af streik eller lockout.*

1. Konflikter med arbejdsgiverne godkjendes og ledes ialmindelighed af vedkommende organisations hovedstyre i samraad med sekretariatet, til hvem indberetning straks og i alle tilfælder indsendes. Hvis en organisation ønsker landsorganisationens økonomiske støtte

til fremme af et krav eller værge mod et angreb, eller hvis en mindre konflikt i sit videre forløb kan antages at blive udvidet eller berøre andre organisationer, skal sekretariatets godkendelse indhentes paa forhaand

Cjælder det krav fra arbeidernes side om forbedring af løns- og arbeidsvilkaar maa indberetning til sekretariatet gøres mindst en maaned før kravet fremsættes eller overenskomst opsiges. I særlige tilfælder kan dog kortere varsel anvendes.

2. Sekretariatet har ret til naarsomhelst at skride ind for ved direkte forhandling med arbejdsgiverne at søge en opstaaet konflikt bilagt eller endog hævet, ligeledes til at paabyde udvidet en konflikt, om dette maatte synes formaalstjenligt.
3. Kun ordinær eller ekstraordinær kongres kan hæve eller paabyde udvidet en konflikt, hvis angjældende forening (foreninger) og vedkommende forbundsledelse *begge* er derimod.
4. I tilfælde alene angjældende forening (foreninger) eller forbundsledelse er derimod samt i alle tvistespørgsmaal forøvrigt kan sagen indbringes for hovedstyret, som har det endelige og afgjørende ord.
5. Under konflikter elleer arbeidsstansninger maa ingen meddelelser af nogen art tilflyde pressen uden efter samraad med vedkommende organisations hovedledelse eller sekretariat.
6. Arbeidsstansninger maa ikke iværksættes før der har været forsøgt forhandling, forligsmægling eller voldgift, heller ikke maa noget foretages, der strider mod indgaaede overenskomster.
7. Naar arbeidsstansning er indtraadt tilsendes vedkommende organisation et schema, der i udfyldt stand tilbagesendes til sekretariatet efter arbeidsstansningens ophør.

I tilfælde kongressen beslutter som øverste instans i landsorganisationen kun at ha et repræsentantskab, tiltrædes metalarbeiderforbundets forslag angaaende godkendelse og ledelse af streik eller lockout, dog med punkt 4 i følgende form:

„Opnaaes der ikke enighed mellem sekretariatet og vedkommende organisationer om udvidelse eller afslutning af konflikt, forelægges sagen for repræsentantskabet til endelig afgjørelse og kræver da $\frac{2}{3}$ flertal. Alle tvistespørgsmaal afgjøres med almindeligt flertal.“

For Kristiania møbelsnedkerforening

P. Aaroe.

Fra Norsk formerforbund var foreslaaet, at den nugjældende lovs § 4 punkt 2 gives følgende ordlyd:

„Som løbende kontingent til landsorganisationens reservefond betaler enhver tilsluttet afdeling eller forbund for hvert af sine medlemmer 10 øre for heltbetalende og 5 øre for halvtbetalende pr. uge. Under større streiker eller lockouter, hvor ikke kassens midler strækker til, kan sekretariatet udskrive en ekstrakontingent pr. uge af indtil 50 øre for heltbetalende og 25 øre for halvtbetalende.“

Som motiver for dette sit forslag anfører forbundsstyret hovedsageligt det samme som for Norsk jern- og metalarbejderforbunds forslag i samme retning.

Af sekretariatets redegørelse for dettes behandling af dette punkt paa dagsordenen hidsættes følgende:

Foruden ovenanførte forslag til forandring af loven er fra Norsk jern- og metalarbejderforbund indkommet forslag til helt nye love for landsorganisationen og vedlægges dette. Da dette forslag bl. a. indeholder endel principielle forandringer i landsorganisationens virkemaade, hvormed denne vilde lægges delvis paa en hel anden basis end nu, har sekretariatet fundet det paakrævet at ta disse hovedprinciper op til overveielse og ta standpunkt til samme.

Som af lovforslaget vil sees, foreslaaes der, at der til landsorganisationens streikefond skal indbetales en fortløbende kontingent pr. uge. for paa den maade at sætte landsorganisationen istand til efterhvert at skaffe sig det nødvendige reservefond, saa man til enhver tid kan staa forberedt til at opta kampen med arbeidets udbyttere.

Da en saadan foranstaltning længe har været høist paakrævet og nu ikke længer lader sig afvise, giver sekretariatet dette forslag i princippet sin fulde tilslutning, men finder det upaakrævet for øieblikket at udtale sig om denne kontingents størrelse.

Videre indeholder metalarbejderforbundets forslag den principielle forandring, at landsorganisationens kongresser helt sløifes og at der istedet vælges et repræsentantskab efter nærmere fastsatte regler.

Angaaende denne forandring har sekretariatet vedtat følgende udtalelse:

„Sekretariatet udtaler sig for, at den nuværende form for repræsentationsretten til landsorganisationens kongresser er høist uheldig og bør forandres om nødvendig med overgang til valg af et ansvarligt repræsentantskab, saaledes som af Norsk jern- og metalarbejderforbund i princippet foreslaaet.“

3 af sekretariatets medlemmer stemte principielt for følgende udtalelse:

„Sekretariatet udtaler sin tilslutning i spørgsmaalet om at kon-

gresser i landsorganisationen sløifes og erstattes af et repræsentantskab, der blir organisationens høieste instans."

Foruden de 2 ovenanførte hovedprinciper i metalarbejderforbundets forslag har sekretariatet ogsaa fundet det paakrævet at ta standpunkt til den i forslaget indeholdende nedsættelse af den nuværende administrationskontingent fra 10 øre pr. kvartal til 3 øre pr. maaned. Denne foranstaltning maa sekretariatet bestemt fraaade, da den nuværende kontingent til administrationen snarere er for lavt end for høit ansat og derfor ingensomhelst reduktion taaler. Regnskaberne vil udvise, at administrationskassen for at kunne klare de allernødvendigste udgifter gjentagne gange har maattet ty til optagelse af laan af streikfondet og staar til dette i en gjæld af kr. 2000,00.

Man har enda paa mange maader maattet undlade at iværksætte nødvendige foranstaltninger af mangel paa dertil nødvendige midler, hvorfor det let vil indsees, at nogen reduktion i denne kontingent bør der fornuftigvis ikke bli tale om, selv med et forøget medlemsantal.

Med hensyn til den af samme forbund i sit lovforslag foreslaede nedsættelse af den fra landsorganisationen ydede understøttelse under streik eller lockout fra kr. 8,00 pr. uge til kr. 7,00, eventuelt kr. 6,00, har sekretariatet med 4 mod 2 stemmer bestemt udtalt sig mod et saadant skridt, der vistnok vil vise sig at bli til større skade end gavn for landsorganisationen.

Der kunde selvsagt være adskilligt at hefte sig ved i det af nævnte forbund indbragte lovforslag, men dette vil her føre for langt, hvorfor sekretariatet indskrænker sig til det ovenanførte, som er noget af det hovedsageligste og forbeholder sig forøvrigt adgang til paa kongressen at gjøre de bemærkninger eller indbringe forslag til de forandringer i lovudkastet, som man maatte anse paakrævet.

Da tiden var langt fremskreden paa aftenen, og dette punkt var det mest omfattende paa dagsordenen, reistes spørgsmaal om man skulde paabegynde punktets behandling samme aften.

Iversen foreslog udsættelse, medens

A. Pedersen mente, at indlederne kunde holde sine indledningsforedrag.

M. Ormestad fik derpaa ordet som indleder. I de foreliggende dokumenter findes de væsentligste grunde for Jern- og metalarbejderforbundets forslag. Han mente, at man først burde faa en realitetsdebat og derpaa faa vedtaget, hvilket forslag skulde lægges til grund for behandlingen.

Det meste af det, som indeholdes i lovudkastet, indeholdes i de gamle love: men der er ogsaa visse principielle forandringer. Saa-

ledes punkt 3 angaaende en høiere streikekontingent. Nu er man til stadighed nodt til at udskrive ekstrakontingent paa medlemmerne, og dette virker slappende paa organisationerne. Til en begyndelse er vi ikke gaaet høit, fordi vi mener, at man bør gaa skridtvis til værks. Selv om denne forhøielse blir vedtaget, maa man under større konflikter gaa til ekstraudligning; men mindre konflikter vil i regelen kunne greies uden en saadan. En fordel har man deri, at under større konflikter har man adgang til reklame i pressen og saaledes en sterkere grund at paavise for ekstraudligningen. En forskjel er ogsaa i, at kontingenten regnes pr. aar med fradrag af f. eks. 4 uger som repræsenterende gennemsnitstabet af kontingent ved fristempling under sygdom og arbejdsledighed. Hvorfor forslaget er fremkommet er for at skaffe ensartethed. Hensigten er at faa fastslaaet princippet. Hvor mange uger skal regnes til fristempling blev en skjønssag.

Angaaende administrationskontingenten mente man at faa den betalt mere efter det virkelige medlemsantal ved at den indbetales for hver maaned.

Det næste princip — løbende kontingent til landsorganisationens streikefond tilsigter en øgning af dette, og at man opnaar mere forretningsmæssighed. Størrelsen af denne kontingent blir en skjønssag. Til en begyndelse har vi foreslaaet 5 og 3 eller 4 og 2 øre pr. uge og medlem.

Under § 5 har vi et nyt princip, nemlig repræsentantskab istedenfor de store og kostbare kongresser. Repræsentanternes antal har tendens til at øge, og blir kongresserne vanskeligere at arbeide med. Samarbeidet i landsorganisationen skal foregaa mellem forbundene. Det er hovedsagen, og maa derfor ansees unødigt at tromme sammen repræsentanter fra de forskjellige foreninger. Og udgifterne maa udredes af medlemmerne, enten det er forbundet eller foreningen, de paahviler. Foreningerne har indflydelse inden sit forbund. Vi maa her være praktiske og nytte pengene paa bedste maade. Naar man regner med Arbeiderpartiets og forbundenes landsmøder, faar man mindst 1 landsmøde hvert aar at udrede udgifter til, og det er ingen billig affære. Vort landsmøde iaar kostede omkring 10 000 kroner. Repræsentationsretten maa bli lig for alle. Det er den jo ogsaa i teorien men ikke i praksis. Der maa bli en helt udnyttet repræsentationsret.

Angaaende den i forslaget stillede skala for repræsentationsretten kan jeg godt være med paa en redaktionsforandring. Efter min formening bør ogsaa større elasticitet i repræsentantationen indføres, saaledes at man i vigtigere sager afstemmer efter medlemsantallet.

En fordel ved repræsentantskabet er, at det kan sammenkaldes med kort varsel.

Angaaende sekretariatet og dets virkefelt har der været fremholdt, at dette forslag vil gi forbundene for stor frihed. Dette er langt ifra ikke ment, og fremgaar ikke af forslaget. Meningen er, at sekretariatet skal være den store regulator, medens at forbundene selv greier enkelte smaa historier.

Videre er her foreslaaet en indskrænkning, men som jeg mener er til det gode, nemlig streikeunderstøttelsens nedsættelse fra de nuværende normale 8 kr. til 7 eller 6 kr. pr. uge. Familieforsørgere har faaet lidt mere, men i de streiker, jeg har havt med at gjøre, er gjennemsnittet ikke gaaet over 8 kr. ugen, og man har ment at ogsaa forbundene burde forberede sig paa at kunne støtte selv uden at gjøre regning paa den hele understøtteise udenfra. Der har været hævdet, at de smaa organisationer, der kan komme i kamp med alle sine medlemmer, ikke kan skaffe noget selv. Det maatte isaafald bli de enkeltvis tilsluttede foreninger; men de fleste af disse hører hjemme i et forbund, og de smaa organisationer behøver ikke at føle sig saa brøstholdne ved en saadan ordning. Rivninger mellem sekretariatet og de enkelte organisationer vil undgaaes for en stor del naar de ikke kan paaregne fuld støtte fra landsorganisationen.

A. Pedersen. Hvad jeg har at sige mod de mest springende punkter i det foreliggende lovforslag, gjør jeg ikke paa vegne af sekretariatet, men paa de smaa organisationers vegne. Enten vi har repræsentantsab eller kongres vil ikke det gjøre landsorganisationen til andet end den virkelig er, saa jeg skal ikke gaa i detaljer, men kun fæste mig ved de punkter, der gaar ud paa at forvandle landsorganisationen. Kan ikke tilegne mig Ormestads anskuelser angaaende § 8. Jeg mener at sekretariatet maa ha forhaandsgodkjendelse af konflikter, medens der i udkastet foreslaaes indberetning til sekretariatet. Der vil være adgang for organisationerne at gaa i kamp paa egen haan, naar det kan antages, at konflikten ikke kommer til at omfatte flere. Men det er jo gammelt kjendt, at det siges bestandig, og alligevel ser man, at temmelig smaa historier kan føre til landslock-out. Videre at fristen for forhaandsgodkjendelse nedsættes fra 3 maaneder til 1 maaned vil bevirke, at sekretariatet aldrig kan have oversigt over, hvormange det til enhver tid kan dirigere i kamp. Dette influerer paa understøttelsens størrelse, og vil føre til en masse flere nederlag paa grund af manglende understøttelse. Videre maa man ogsaa se det i forbindelse med den løbende kontingent til streikefondet. Det vil sees af beretningen den masse krav, der er godkjendt. Kunde nu

de forskjellige forbund dirigeret sine medlemmer i kamp selv. kunde man faaet en flerhed af konflikter gaaende samtidig. Løbende kontingent til streikefondet vil jeg anbefale, men med henblik paa beretningen vil de her foreslaaede 5 øre kun bli noget lapmerk. Til dato er gjennemsnitlig indkommet i streikekontingen 9 øre pr. uge og medlem, og er derfor bedst at tage skridtet fuldt ud. Men for de smaa organisationers vedkommende maa det sees i forbindelse med streikeunderstøttelsen. Der har været sagt, at de smaa organisationer altid kan paaregne fuld understøttelsen. Jeg skal her nævne et eksempel: Hvidgarvernes forening fik i vinter godkjendt et krav; men da vi havde Formerlock-ouden nærforstaaende blev de udtrykkelig gjort opmærksom paa, at de antagelig ikke kunde komme til at faa 8 kr. Af Ormestad blev det fremholdt, at kontingenten hos de smaa organisationer maatte op. Men det er en faktor som vi maa regne med, og det er landsorganisationens udvikling. Eftersom landsorganisationen vokser, vil ogsaa konflikternes antal stige og selvfølgelig vil de blive flest inden de store organisationer. At byde de smaa organisationer at streike paa 6 kr. ugen efterat deres kasser er pumpet til fordel for de store organisationers mange konflikter vil ikke kunne gaa, og tyngst vil det falde for de smaa, som ved siden af den løbende streikekontingent til reservefondet maa ha streikekontingent til sin egen reservekasse. Det er heller ikke saa, at alle foreninger har forbund at staa i. Skal centralorganisationen lægges paa forretningsprincippet og ikke paa solidaritetens grundlag, er jeg bange for, at dens dage snart er talte. Her er ogsaa forudsat, at sæsonfagene skal betale ekstrakontingent i vintertiden, da de har omtrent alle sine medlemmer arbejdsløse, og dette skal baseres paa at arbejdsfortjenesten derimellem er saa meget større. Dette er imidlertid en ren illusion. Derimod foreslaaes, at organisationer, der ikke er understøttet af landsorganisationen skal ha fradrag for de af sine medlemmer, der er i kamp. Skal der være mening i det, maa organisationerne fritages for det antal, som landsorganisationens love gir adgang til. Angaaende administrationskontingenten vil jeg henholde mig til sekretariatets forslag. Tilslut vil jeg faa referere en resolution som paa et masse-møde af de smaa organisationer blev vedtaget 19de ds. Taleren vilde tilslut haabe, at en sprængning ikke maatte bli følgen af kongressens forhandlinger.

Johnsen vilde redegjøre for sekretariatets standpunkt til de her omhandlede sager. Princippet — fortløbende kontingent til streikefondet er tiltraadt af sekretariatet uden nærmere at fæste sig ved denne kontingents størrelse, men ønskes af sekretariatet saa høi som mulig. Angaaende overgangen fra kongresser til repræsentantskab saa

skurrer vel dette noget i ørene; men det er i grundn forbundene som skal repræsenteres, og ved et repræsentantskab faar man en stadig ansvarlig instans, og dette vil være mere passende og betryggende. Vor høieste instans vil derved være gjort saa fuldkommen, som vi evner at gjøre den uden derved at ta ansvaret fra sekretariatet. Fler-tallet inden sekretariatet er imod streikeunderstøttelsens nedsættelse. Derved vil opstaa en klassekamp inden vor organisation. Hvad godk-jendelsen af streiker angaar er vistnok de nuværende love at anbefale. Erfaring har vist, at nogen strid mellem sekretariatet og orga-nisationerne angaaende den ting, har ikke hidtil opstaaet. Kan ikke tro at det nye lovforslag vil være nogen fordel i saa henseende.

Stortingsmand Jørgen Berge introduceres for forsamlingen, hvor-paa han holdt et kort, begejstret foredrag. Han fremhævede, at i arbejderklassens frigjørelseskamp var vi nu kommet til et vendepunkt. Storborgernes stridigheder angaaende store maal vil antagelig snart være forbi, og da kommer samlingen med front mod arbejderne. Naar kongresserne blir saa talrige som nu, er det at haabe, at vi naar maalet inden en rimelig tid. Jeg vil ønske, at arbeidet krones med held og at repræsentanterne er enige i at staa last og brast sammen mod storborgerne.

Til lykke!

Formiddagsmode 20de jult.

Dirigent: *Ormestad.*

Protokoloplæsning.

Efter en bemærkning af Stenberg godkjendtes protokollen enst.

Dirigenten anmeldte, at repræsentanten Peder Brækkan var an-kommet og havde tat sæde i forsamlingen.

Beretningen.

Dirigenten freinholdt, at han mente det greieste var, at behandle beretningen afsnitsvis, og at der tillige var ytret ønske om, at dørene burde stænges under behandlingen; særlig mente han afsnittet om konflikter og de derunder faldne udtalelser ikke behøvedes at fore-lægges offentligheden, hvorfor han vilde foreslaa dørenes lukning under beretningens behandling.

Dette vedtoges mod et par stemmer.

Bakke: Organisationens medlemmer har vel adgang?

Dirigenten: Selvfølgelig. Ved forevisning af medlemsbog.

Iste afsnit. Administrative sager m. v.

Magnell: Naar jeg har forlangt ordet, er det i anledning personskiftet i landsorganisationen, idet den paa forrige kongres kombinerede formands- og forretningsførerstilling er bleven delt i 2. Ca. 2 maa-neder for sidste kongres blev forretningsførerpladsen inden vort forbund vakant. Jeg var dengang i Larvik, og da Pedersen blev foreslaaet, forespurgte jeg om Pedersen skulde frasige sig stillingen i landsorganisationen. Hertil blev svaret nei, og det antoges, at han kunde greie begge stillinger. Jeg for min del syntes ordningen var noget mangelfuld og Trondhjems afdeling havde ogsaa sine betænkeligheder ved, om en saadan ordning lod sig istandbringe, at Pedersen tog forretningsførerpladsen i malerforbundet som bierhverv ved siden af stillingen i landsorganisationen. Pedersen sagde, at han vilde gjøre landsorganisationens kongres opmærksom paa forholdet. Dette blev imidlertid ikke gjort, og at Pedersen selv syntes ikke at magte dobbeltstillingen, vil fremgaa af et cirkulære til malerforbundets afdelinger, som jeg skal referere.

Dirigenten: Er det et cirkulære, som gaar ud paa at landsorganisationens arbejde blev vanskjøttet? I modsat fald finder jeg, at det ikke hører hjemme her.

Johnsen: Af beretningen vil fremgaa de beslutninger, som blev fattet af hovedstyret i sagens anledning. Lønningsforholdene skulde ordnes siden, og da der var bestemt en mands løn, er det i regnskabet opført under én post. Delingen blev ordnet derhen: 400 kr. til formanden og 1400 kr. til forretningsføreren.

Bakke: Det her berørte spørgsmaal var ogsaa fra en af træarbejderforbundets repræsentanter reist paa kongressen for 4 aar siden. Med hensyn til forholdet med Pedersen har ikke sekretariatet kunnet paavise, at landsorganisationens arbejde har lidt ved det, og naar vedkommende arbejder skjætter sin plads, kan arbejdsgiveren ikke nægte ham at ta bierhverv. Skal man gaa til at slaa fast en saadan forudsætning angaaende tillidshverv, vil det være uheldigt, da det ofte kan bli spørgsmaal om at benytte funktionærerne i bierhverv, og en nægtelse heraf vil være urigtig.

Dirigenten: Vi har et eget punkt paa dagsordenen angaaende det principielle og teoretiske ved sagen, saa hvis intet forslag stilles, bør vi ikke lade debatten angaaende dette afsnit faa altfor bred plads.

Jakobsen: Der er fremkommet oplysninger om, at beretningen ikke kunde forelægges før paa grund af dobbeltstillingen. Dette er endnu ikke modsagt. Her er ogsaa anket over, at repræsentanterne

ikke faar anledning til at sætte sig ind i dokumenterne og jeg mener dette er en styg fejl, som kommer ind under Magnells kritik. Jeg vil forresten ha svar paa dette.

Johnsen: Angaaende Jakobsens anke over, at beretningen kommer saa sent, saa kunde den knapt under nogen omstændighed været færdig før. Statistikmaterialet maatte bearbejdes ved ekstrahjælp. Dette tog sin tid, og før dette forelaa kunde ikke beretningen udarbejdes. Angaaende Pedersens stilling som forretningsfører i malerforbundet, saa var det ikke sidste kongres dekjendt. Det kom siden op i sekretariatet paa foranledning af J. Jensen, og mente sekretariatet det var uheldigt at ha 2 fastløbende lønnede poster og henstillede til Pedersen at inden en frist faa ordnet forholdet til malerforbundet. Dette blev imidlertid ikke ordnet og Pedersen var selv den, der pressede sagen ind for hovedstyret. Naar hovedstyret fattede sin beslutning, saa kunde vel denne ikke anderledes bli. Det var et ekstraordinært tilfælde, som nu har faaet sin afslutning.

Gundersen: Magnell fremkaster den tanke, at beretningen ikke kunde foreligge for paa grund af dobbeltstillingen. Det statistiske materiale har hindret arbejdets fuldførelse, og det mangelfulde med hensyn til indsendelse af rapporterne bærer skylden for, at beretningen ikke før har kunnet foreligge. Var forøvrigt enig med dirigenten, at man kom tilbage til sagen under punkt 16 paa dagsordenen.

A. Pedersen: Jeg har fraet besked om, at jeg skulde faa paa rygstykkerne; men jeg skal ikke brede mig oærmere om det. Jakobsens udtalelse angaaende dobbeltstillingen kunde passet ifjor, men det sidste aar har jeg ikke været helt lønnet i landsorganisationen. Jeg har kun havt 4 dage i ugen. Hertil kommer, hvad Johnsen allerede har fremholdt angaaende statistikmaterialet og kongressens udsættelse. Dette blev besluttet efter anmodning af jern- og metalarbejderforbundet, og da det var besluttet, at jeg fra 1ste august skulde ansættes i malerforbundet, betingede jeg mig en tid til at ordne forbundets affærer paa vaaren, for siden at ta dette igjen. Endvidere faar man lægge merke til, at beretningen naar til 1ste juli, og ingen vil vel kunne fordre en mere udførlig beretning udarbejdet paa en 3 ugers tid. Johnsens hævvelse, at kongressen ikke kjendte til min stilling inden malerforbundet, er korrekt, og Bakke har allerede omtalt Ernæshagens motion paa kongressen for 4 aar siden og min udtalelse angaaende min kandidatur og min skjøtten af arbeidet. Skal kongressen nægte bierhverv, er jeg bange den render sig en stage i livet. Derved har arbejdsgiverne faaet en anvisning. De vil da med god grund kunne sige: Saadan behandler I eders folk, hvordan kan I da stille en anden

fordring til os? Til sine arbejdere vil de kunne sige: Du er lønnet hos mig og kan ikke paata dig arbejde i fagorganisationens tjeneste. En beslutning som denne kunde komme til at faa meget farlige konsekventser. Vi søger at faa vore tillidsmænd med under behandlingen af sager som er af betydning for arbejderne. Om der nu f. eks. skulde bli spørgsmaal om landsorganisationens formand til saadanne lønnede hverv, som f. eks. Ormestad og Olav Strøm, der begge har været med i departementale komiteer, Fatter kongressen beslutning om nægtelse af bierhverv, kan det føre derhen, at det blir en umulighed at faa nogen til at overtage hvervet, ja kunde tilmed bli vanskelig at faa besat pladsene i landsorganisationen. For mig er det ligeegyldigt, hvordan beslutningen falder. Personlig vil jeg hævde mit princip og befølge dette. Ingen vil kunne angribe mig og mit arbejde, og ingen uhildet vil kunne nægte mig min opfatning. Længere skal jeg ikke gaa ind paa sagen, da det kunde komme til at opfattes som personlig.

Myhre: Jeg mener, at det her omhandlede tilfælde er ekstraordinært og rammer ikke forholdet med overtidsarbejde. Pedersen er ikke fuldt lønnet i landsorganisationen, og jeg har ikke hørt paastaat, at landsorganisationens arbejde har lidt ved dobbeltstillingen. Er forøvrigt enig med dirigenten, at dette spørgsmål vil komme op igjen under et senere punkt paa dagsordenen. Jeg tror man vil være enig med mig i, at vi har ikke saa svært mange, der kan greie arbeidet som vore tillidsmænd, og naar man er i besiddelse af en saadan mand, bør vi ogsaa kunne benytte ham.

Dirigenten fremholdt at han angaaende sagen henholdt sig til sin tidligere fremholdte opfatning.

Magnell: Myhre nævnte, at her foreligger ingen dobbeltstilling, og at landsorganisationens arbejde ikke har lidt ved det. Jeg er her i besiddelse af et cirkulære, som jeg skal faa lov til at overlevere dirigenten.

Rise: Jeg har ikke været tilstede fra begyndelsen, men saavidt jeg kan forstaa, hører denne sag hjemme under punkt 16. Saadan som sagen her debatteres, gaar den nærmest ud paa personligheder, og kongressen burde afvise dette som angreb paa organisationens tillidsmænd. Vi kunde hellere gjøre, hvad vi kunde, for at opmuntre vore tillidsmænd.

Jakobsen: Bestandig er det saa, at naar kritik fremkommer, skal det være personligt angreb paa vedkommende mand. For mig er det ligeegyldigt enten formanden heder Per eller Paul. Det er forholdet jeg hefter mig ved, og det synes klargjort, at mænd, som

samtidig indehar flere stillinger, er næsten umulige. Naar Pedersen her trækker sammenligning mellem sit og Ormestads forhold, maa jo det bli en himmelvid forskjel. Er ankerne ikke beviste saa er de dog ikke ugrundede.

Sverre Iversen: Jeg maa her gjøre en liden bemærkning. Sekretariatet har udtalt sin anerkjendelse ligeoverfor Pedersens arbeide med beretningen, og naar denne blev færdig saa sent, saa beror det paa flere grunde, som allerede før her er fremholdt. Angaaende det her omhandlede forhold, saa har den fase, sagen er kommet op i, ikke været sekretariatets ønske. Da sagen ikke kunde ordnes i mindelighed, mente sekretariatet, at sagen fik bli opgjort paa kongresen. Pedersen drev imidlertid sagen frem og ind for hovedstyret. Tidsspilde og kraftspilde har været følgen af dette, og det bør ikke oprettholdes. Vi maa ogsaa huske paa, at der er en smule forskjel paa at ha 2 administrative stillinger inden fagorganisationen mod at ha en eller anden bibestilling ved siden af sin stilling inden organisationen.

Bergan var enig med Iversen. Kongressens forudsætning var at faa en helt lønnet mand. Stillingen har nu været delt i 2 og 4 dage og 2 halve dage i ugen, det blir ikke det samme som en helt-lønnet mand. Det skriver sig vist fra en forglemmelse af Pedersen, at han ikke oplyste om forholdet med hensyn til sin stilling i malerforbundet paa sidste kongres. En mand, som var brugbar for os, fik Pedersen til at gaa fra denne stilling og blev selv valgt istedet. Sekretariatet var ikke bekjendt med sagen før længe efterpaa, og det var netop det ulyksalige, at sagen ikke kom op paa forrige kongres.

Sven Mattson: Naar vi kommer til punkt 16 vil jeg stemme for ingen dobbeltstilling. Men saadan som forholdet har været, kunde Pedersen ta hvilken bibestilling, han vilde. Det var ingen grund hverken for Pedersen eller sekretariatet til at drive sagen frem og ikke afvente kongressens afgjørelse. Men nogen bebreidelse kan ikke rettes mod nogen bestemt person.

Sæther sluttede sig til Mattson.

D. Jensen fremhævede, at her var det beretningen, som skulde debatteres, og hvordan administrationen har fungeret i de forløbne aar. Var enig med Mattson i, at hovedstyrets beslutning var unødig. Til Pedersens udtalelser angaaende saadanne stillinger som f. eks. Ormestads i den departementale komité, vil jeg sige, at der kan ogsaa være andre konsekventser. Er der adgang til at ta lønnede poster ved siden af, som kanske kan være mere indbringende end stillingen inden landsorganisationen, ligger deri en fare. Forudsætningen paa sidste kongres var, at landsorganisationen skulde ha en

heltonnet mand. og at denne skulde ofre hele sin arbejdskraft i landsorganisationens tjeneste. Nogen ulykke er her just ikke skeet, men principerne bør vi hævde. Hovedstyret har omgjort kongressens beslutning.

Refereredes forslag fra Nikolai Hansen, saalydende:

„Beretningens afsnit: Administrative sager m. v. godkjendes.“

Kalvaa: Her er udtalt, at dobbeltstillinger er uheldige. Jeg er enig deri og er imod, at lønnet post faar bistillinger. Men her har sekretariatet trumfet sagen frem, og saa gaar hovedstyret hen og opretter en dobbeltstilling. Kan ikke være spor af mening i dette. Sekretariatet har handlet uden mandat. Kongressen skulde ha fattet beslutningen.

A. Pedersen: Her kunde være meget at bemærke: men debatten her har ikke gaaet til min skade. Sekretariatet har ikke kunnet paa-vise, at arbeidet har lidt, trods at jeg kun har hat 4 dage i ugen. Naar Iversen anfører, at jeg udtalte, at kongressens beslutning var mig ligegyldig, saa er det hvad mig og mit personlige forhold angaar. Mattson talte om, at sagen blev trumfet frem. For mig personlig er jo det let forklarligt, at jeg vilde ha en afgjørelse, forat ikke ansvaret skulde væltes over paa mig. Sekretariatet har vistnok ikke personlig villet mig tillivs. Det har været principerne for dem, som det har været det for mig. Mod mig og mit arbejde kan vistnok ingen bebreidelse reises.

Oskar Pedersen var enig med Mattson angaaende hovedstyrets beslutning. Hovedstyret havde fratat Pedersen ansvaret; thi Pedersen kunde ikke greie begge stillinger. Pedersen har siden kun været forpligtet til 4 dages arbejde i ugen. Derved er landsorganisationen paaført en betragtelig udgift til ekstraarbejde. Jeg er enig i at alt arbejde burde betales; men at skjøtte 2 saadanne hverv vil være umulig. Sekretariatet henstillede til Pedersen at bli staaende til kongressen, men sagen drevs af ham ind for hovedstyret.

Johnsen. Det er fremhævet, særlig af Kalvaa, at det var sekretariatet, som havde drevet sagen frem. Af Iversen m. fl. er det allerede fremholdt, at dette ikke var tilfældet, og naar hovedstyret valgte Pedersen til forretningsfører, saa var det efter hans eget tilbud.

Nikolai Hansens forslag vedtoges mod 1 stemme.

Afsnit: Agitationen.

Kalvaa gjorde opmærksom paa det uheldige i, at foreninger, der rettelig hørte hjemme i et af de bestaaende forbund, var direkte tilsluttet landsorganisationen.

Joh. Johnsen forsvarede det nuværende sekretariats handlemaade i det af *Kalvaa* paaklagede punkt.

Gundersen gjorde opmærksom paa, at der inden Arbeidsmandsforbundet var foreninger, som rettelig hørte hjemme inden andre forbund.

Kristoffersen forsvarede sukkervarearbeidernes direkte indmeldelse, idet han hævdede, at skulde denne forening været henvist til Arbeidsmandsforbundet, vilde det hæmmet organisationen inden faget.

Kalvaa repliserte til *Kristoffersen* og hævdede paany det uheldige i saadanne foreningers direkte optagelse.

Kristoffersen forsvarede sukkervarearbeidernes standpunkt, idet det nu var kommet derhen, at der krævedes bevis for duelighed forat faa arbeide ved sukkerfabriker.

Afsnittet godkjendtes enstemmig.

Afsnittene: **Tabellarisk oversigt, Samarbeidet med partiet, Forligsraad og voldgiftsretter** og **Landsorganisationens forbindelse og repræsentation udad**, godkjendtes enstemmig og uden debat.

Konflikter og lønsbevægelser.

Norsk murerforbund.

Sakariassen klandrede sekretariatet for dets forhold til konflikten i Aalesund.

Sverre Iversen redegjorde nærmere for det paaklagede forhold, men fandt den mod sekretariatet rettede anke ubeføiet, da det hele senere var ordnet og sekretariatets standpunkt gik ud paa at afværge en større konflikt paa grund af et tvilsomt fagspørsmaal, som var fremkommet efter at overenskomsten var istandbragt.

Sakariassen fandt tiltrods for *Sverre Iversens* forsvar for sekretariatet, at dette dog maatte klandres for sin holdning i denne sag.

Punktet godkjendtes.

Norsk arbejdsmandsforbund.

H. Pettersen angreb sekretariatet for dets forhold til konflikten paa Snarøen. Særlig fordi konflikten holdtes gaaende paa det grundlag, samtlige arbejderes gjenindtagelse i sine pladse, og at streikeunderstøttelse udbetaltes efterat streiken var afsluttet.

Ridh. Hansen: Det har almindeligvis været tilfældet, at kritiken over en konflikts ledelse har kommet fra deltagerne i streiken. Her

er det modsatte tilfældet. Vi opnaaede at arbejdsgiveren forpligtede sig til at tage ind alle igjen, efterhvert som han fik brug for folk og efter 3 à 4 ugers forløb var alle mand i arbeide igjen. Tanken var vistnok at trætte arbeiderne. Og om sekretariatet her strakte sig længst muligt med hensyn til understøttelsen, saa tror jeg ingen skal klandre det for det, naar vi ser hen til resultatet, at alle mand kom i arbeide igjen.

H. Pettersen: Vi er ikke saa sterke, at vi kan sætte alt ind paa at faa alle mand i arbeide igjen.

Ormestad: Organisationen er forpligtet til baade moralsk og økonomisk at støtte i længste taget under saadanne forholde.

Rich. Hansen: Det var umuligt at faa hævet konflikten paa den basis, som af Pettersen hævdede. Hele plankeadelen slog sig sammen om at knuse arbeiderne midt paa svarte vinteren. At man kunde opnaa saapas resultat maa tilskrives de gode organisationsforhold, og ledelsen bør ikke klandres, fordi den gjorde sit til at faa en heldig udgang. Det gik, som vi havde ventet, at efter 3—4 uger var alle mand i arbeide.

Johnsen: Som deltager i forhandlingerne vil jeg bekræfte korrektheden af Hansens fremstilling. Organisationsforholdene var udmærkede, og det hele gik bra. Det vil idetheletaget bli en skjønssag for hvert enkelt tilfælde, om man skal holde konflikten gaaende paa det grundlag at fordre alle mand i arbeide igjen.

Næss gav sin tilslutning til sekretariatets fremgangsmaade. Punktet godkjendtes.

Skotoiarbeiderforbundet.

Gundersen gav en redegjørelse angaaende konflikten hos Salomon. Nævnte herunder at man havde tænkt at benytte det skarpe vaaben, boykotting af vedkommende fabrikants vare. Sekretariatet gjorde imidlertid saamange viderværdigheder angaaende den ting. Der skulde henvendelse til advokat, til o. s. v. Havde man sat alt ind paa boykottingen, kunde man vistnok hidført fuld seir for arbeiderne. I Sverige er man ikke saa bange for den ting. Er loven anderledes her? Har sekretariatet indhentet den juridiske betænkning?

Johnsen: Angaaende blokade er indhentet betænkning fra advokat, men ikke angaaende boykotting. En saadan betænkning vil heller ikke være fuldt ud at stole paa. I saa henseende maa der en høiesteretsdom til.

Gundersen fremholdt, at der ogsaa i denne sag havde været talt om „Social-Demokraten“s interesser med hensyn til annoncerne fra Salomon. Streiken kom til at løbe helt ud over sæsonen og var da ingen anden raad end at afslutte konflikten.

Ormestud: Det som her er fremholdt angaaende „Social-Demokraten“s forretningsforbindelser og annoncer, kunde selvfølgelig ikke kommet i betragtning, hvis foranstaltningen havde kunnet findes formaalstjenlig.

Efter en replikveksel mellem dirigenten og *Gundersen* godkjendtes punktet.

Træarbejderforbundet.

D. Jensen vilde tilføie, at konflikten i Aalesund var bilagt, hvorefter punktet godkjendtes.

Bagerforbundet.

Punktet godkjendtes uden debat.

Formerforbundet.

Ormestud: Foreløbig vil jeg kun gjøre et par bemærkninger. I den her som bilag til beretningen givne redegjørelse angaaende formerkonflikten staar der angaaende afslutningen, at en af forligsmæglerne var formand i en af landets største organisationer og direkte interesseret. Det synes at ligge heri, at hvis ikke jeg havde været, vilde et andet standpunkt været indtaget. Hertil er at bemærke, at allerede paa første møde fremkom Pedersen med sit mellemforslag. Angaaende det fra mæglingskomiteen stillede forslag havde jeg en telefonsamtale med Pedersen, og da godkjendte han det.

Nygaard: Alle konflikter inden formerfaget førtes en tid med seir. Saa kom dette tvangsakkordsystemet op, og vi fik sekretariatets godkendelse til at modsætte os dette, og paa det blev der konflikt. Grunden til at formerne nu gik til et saadant nederlag var, at der aldrig er penge i landsorganisationens kasse. Formerne var forberedt paa at tage kampen, men sekretariatet maatte kort og godt sige: Vi har ikke midler, og de kan ikke skaffes. Repræsentanterne bærer skylden, fordi vi ikke har løbende kontingent til streikefondet. Det tog for lang tid, inden midlerne kunne skaffes. Arbejdsmandsforbundet trækker pengene saa fort de kommer ind. En 16—18000 kr. i reservefondet gik til Snarøen. Det var ogsaa noget andet som spillede ind. Paa hovedstyremødet var der saadan begejstring for formernes

kamp, men fra begge parter droges sagen i langdrag, til en udenforstaaende part kom og tilbød sin mægling. Resultatet blev, at en komité blev nedsat. Det stod til og med at Sunde var fagmand paa dette omraade; men ved forhandlingen erklærede baade han og Ormestad, at de ikke var fagmænd. Ingen havde bedt dem at komme, men saa kom de med forslag om 5 % tillæg. Vi har gaaet ind paa de værste slavevilkaar, som kan tænkes grundet denne komité.

E. Jansen: En saadan ordning bør for fremtiden ikke eksistere. Penger i kassen fandtes ikke. Det burde været frasagt paa forhaand, men det er det, sekretariatet ikke har gjort. Der findes ikke en fagmand som er enig i indførelsen af dette slavesystem. Kontraktorsystemet er det mest nedbrydende, som kan tænkes. Vi fik adgang til medbestemmelsesret eller som erstatning for denne fik vi 5 % tillæg. Han vilde henstille til alle at modsætte sig akkordsystemet.

Jakobsen: Med hensyn til formerkonfliktens løsning har der paa værkstedernes været misnøie med den nedsatte komité. Til stadighed er man underkastet de samme forholde, og naar tiden er inde, bør man slaas. Ormestad kom ikke ind i komitéen efter eget forlangende men efter initiativ fra Bergen og ordføreren i Kristiania, men formerforbundets forretningsfører burde været med. Jeg er ikke enig i denne konflikts løsning, og der har inden afdelingerne været enighed om, at tiden for formerne var inde. Det er flere, som er berørte af dette forhold end netop formerne. Ormestad vil vel gi tilfredsstillende oplysninger.

Refereredes forslag af Oskar Pedersen saalydende:

„Kongressen udtaler sin misbilligelse af sekretariatets stilling til Formerforbundets krav om afskaffelse af akkordsystemet i faget, idet (naar specialisterne i ovnsfaget undtages) kun var en liden procent forøvrigt som arbejdede akkord, og for mange støberiers vedkommende slet ikke blev brugt, idet sekretariatet da tilraadede Formerforbundet ikke at søge akkordsystemet afskaffet, men derimod arbejde for en garanteret mindsteløn.“

O. Pedersen var enig med *Nygaard*. Han kom først i sekretariatet efterat de første skridt var taget. Men er det tanken at faa akkordsystemet væk, burde sekretariatet ha benyttet sig af anledningen. Mindsteløn var man paa tur til at faa indført, betingelserne gode, og en del penge var der i kassen, saa da mener jeg, man burde taget historien. Men det var uheldigt at Ormestad lod sig vælge ind i mæglingskomitéen; thi derved blev formerne og sekretariatet bundet. Det bedste havde været at taget kampen op med en gang.

Ormestad forespurgte om han kunde faa længere tid end efter

forretningsordenen bestemt. Hvis ikke var det omtrent unyttig at forsøge paa en redegjørelse.

Der stillede forslag om at saavel Ormestad som Nygaard skulde ha 15 minutters taetid, hvilket vedtoges.

Ormestad: Grunden til disse forviklinger maa jo søges i, at vi har staaet udenfor landsorganisationen og at intet samarbeide har været. Formernes taktik anser jeg for uheldig. Først nægtedes akkordarbeide. Siden besluttedes at arbeide akkord, naar man fik garanteret mindsteløn. Man havde havt en langt sterkere position, om det subsidiære fra først af var hævdet. Akkordarbeidets afskaffelse er i grunden noget, som hører ind under det politiske. Personlig er jeg principielt uenig i spørgsmaalet, hvis man ikke helt nægter at arbeide akkord. Det synes at fremgaa, at sekretariatet ikke ønskede at ta lock-outen, men efterat et ultimatum er stillet, bør intet mellemforslag fremkomme. Det maatte komme fra neutralt hold. Saadan har det ogsaa været praktiseret i udlandet. Sekretariatet ønskede forhandlingen, og da kom ogsaa anledningen. „Aftenposten“s medarbeider henvendte sig til mig og sagde, at det eneste som kunde foranledige en underhandling, var, at den kom fra neutralt hold. Nissen vilde tage sagen op i formandskabet straks; men dette fraraadede jeg. Jeg vilde først snakke med ordføreren. Politimester Hesselberg ringte mig op og spurgte, om ikke jeg kunde gribe ind, hvortil jeg svarede, at jeg var ikke neutral. Spurgte saa, om jeg ikke privat kunde snakke med ordføreren. Dette gjorde jeg ogsaa, men han var i begyndelsen temmelig grætten, da Arbeidsgiverforeningens formand ikke vilde ha noget med mæglingen. Saa kom den første notis i „Sozialdemokraten“. Efterat telegram var ankommet fra Bergen, kaldte ordføreren Johnsen til raadslagning. Siden kom Johnsen op til mig, og endskjønt jeg fra først af erklærede, at jeg ikke vilde ha sæde i denne mæglingsskomité, gik jeg dog tilslut ind paa det, efter Johnsens tilskyndelse. Men jeg var straks paa det rene med, at jeg vilde faa ubehageligheder ved det. Det ser ud, som om Oskar Pedersen mener, det var et helt skruibrækkerarbeide af mig, at gaa ind i denne komité; men det var fra min side gjort i den bedste mening. Arbeidsgiverne protesterede mod min deltagelse, og jeg blev derved endda mere bestyrket i, at det var heldigt at jeg var med. I første møde var kun parterne. Paa slutningen kom Pedersen med sit mellemforslag. Dette ansaa jeg for uheldigt, at det fremkom allerede paa første møde.

Taleren blev her afbrudt, da den bestemte taetid var udløben.

Joh. Johnsen: Formernes krav var afskaffelse af akkord. Sekretariatet kunde ikke godkjende dette, uden i forbindelse med fastsæt-

telse af mindsteløn. Man stod rustet og tiden var beleilig, siges der. Jeg er imidlertid af modsat mening. Der var paa den tid hele skarer af arbejdsløse, og det skal meget til at kunne slaa fast, at det var heldigt at gjøre nye skarer arbejdsløse. Det uheldige var ogsaa, at Jern- og metalarbejderforbundet stod udenfor landsorganisationen, medens deres ve og vel ahang af vore beslutninger. Angaaende mæglingsskomiteen og dens sammensætning, saa havde vel jeg min indflydelse der. Sunde ansaa jeg for en af de bedste, og af vort partis formandskabsmedlemmar maatte valget falde paa Ormestad. Overenskomsten er ikke saa god som den kunde ønskes, men er dog en bremse paa det oprindelige tvangsakkordsystem. Det staar aabent at kunne reise lønskrav. Det vil være uklogt at stemme imod godkjendelse. Vore modstandere vilde glæde sig over det.

Nygaard: Ormestad er personlig for akkord. Han har tidligere fremholdt akkordarbeidets anvendelse i England. Denne hans opfatning er saa godt kjendt af arbejdsgiverne, og følgen er, at akkordsystemet benyttes. Men Ormestads personlige anskuelse deles ikke af partiet og hans eget forbund. Inden vort fag er akkorden ikke at anbefale paa grund af den masse vrage. Ormestad anbefalede i sidste møde akkord uden nogen garanteret timeløn. Dette kunde vi ikke gaa ind paa, og Ormestad kunde ikke regnes som upartisk. 700 formere var opsagte, og saa kommer en interesseret part og tilbyder sin mægling. Østerholdt mødte i sekretariatet og sagde der, at konflikten for en hver pris maatte afværges af hensyn til deres forbund. Følgen af det hele er blevet, at akkordsystemet, som alle forbander, men anbefales af Ormestad, kommer til anvendelse.

Rich. Hansen: Konflikten havde allerede vakt adskillig røre, og dens udgang blev uheldig, saa det kunde kanske været ligesaa godt at man havde taget stodet. Man vil vælte skylden over paa sekretariatet; men formerne selv anvendte en feil taktik. T. eks. paa Myrens værksted, der akkordsystemet benyttes. Arbeidet blev forceret, og afslag i priserne blev følgen. Saa naar man opdager, at en bommert er begaaet, kommer kravet om hjælp til at modsætte sig akkordsystemet. Arbeidsgiverne holder sig nok a jour angaaende forholdene, saa insinuationen om, at de har faaet sit kjendskab gennem Ormestad, anser jeg for lidet sandsynlig. For gennemførelsen af principet timeløn anser jeg os ikke sterke nok, da det er saa mange, som vil ha akkord. Om f. eks. Ormestad havde nægtet at gaa ind i mæglingsskomiteen, hvad mon man havde sagt da? Resultat blev magert, det er sandt, men det kunde efter forholdene ikke anderledes bli. Det er den samme mistanke mod sekretariatet, som nu gir sig tilkjende som

den, der kom frem paa formernes massemøde i Storgaden 20. Jeg var tilstede og redegjorde for arbejdsgivernes opfatning, at formernes hensigt var, at afskaffe akkordsystemet; thi først forlangte de det helt afskaffet, men saa dreiede man paa det, at det kunde anvendes i forbindelse med fastsat timeløn. Da blev baade jeg og Pedersen udkjældt for at gaa arbejdsgivernes ærinde. At resultatet er at beklage, skal jeg villig indrømme, men naar her anføres, at formerne er saa godt organiseret, at man af den grund skulde taget konflikten, saa vil jeg dertil bemærke, at erfaring fra vort forbund viser, at vi i grunden resikerer mindst i de brancher, hvor vi har faa bedrifter organiseret. Faren for en storlock-out er ikke der truende. Jeg tror ikke anken er berettiget hverken mod mæglingsskomiteen eller sekretariatet.

H. Pettersen: Efter Ormestads oplysninger, saa er det Ormestad, som har været første mand til at fremsætte tanken om mægling, og har faaet sekretariatets billigelse hertil. Men det synes at fremgaa, at det er ikke sekretariatet, men Johnsen, som der har været konfereret med. Jeg gad vide, hvordan det var gaaet om en anden organisation bag Arbejdsmandsforbundets eller Jern- og metalarbejderforbundets ryg var gaaet hen og faaet istand en mægling. Jeg kan ikke gjøre mig fortrolig med den fremgangsmaade, og tror ikke at forbundene for fremtiden vil finde sig i saadant. Her kommer man med oplysninger om telefonering med politimestre, doktorer og prester. Saa-danne anstrengelser kunde gaaet an efter lock-outens udbrud.

M. Nygaard stillede følgende forslag: „Forsamlingen misbilliger den fremgangsmaade i formerlock-outen, som blev foretaget fra de udenfor landsorganisationen staaende mænds side, der bragte konflikten den uheldige afslutning for formerne samt „Socialdemokraten“s ene uheldige notis i samme sag.“

A. Pedersen: Ormestad nævner, at det var efter paatryk af Johnsen, at mæglingen kom istand; men dette er noget aldeles nyt. Sekretariatet som saadan var ikke forelagt sagen. Østerholdts stilling er korrekt som af Nygaard fremholdt. Et afsnit omhandlende dette blev taget ud af den trykte redegjørelse, men jeg forbeholdt mig ret til at tage det op paa kongressen. Uden konference med hovedledelsen gaar man hen og tilbyder sin mægling. Grunden maa jo søges hos disse ulykkelige organisationsforholde, vi har havt. Formerne i Bergen var i samme stilling i 1903, og jeg vil ikke bebreide Jern- og metalarbejderforbundet, at det forsøgte at skaffe sig indflydelse; men det gaar for vidt, naar en repræsentant i sekretariatet siger, at konflikten for enhver pris maa bilægges, da den vil ødelægge

vort forbund. Jeg er enig i, at formernes taktik har været feil anlagt og vil slutte mig til Rich. Hansens karakteristik af formernes massemøde.

Arbeidsgiverne vilde ha Ormestad væk, men det kunde jo vi af taktiske grunde ikke kræve. Udfaldet blev ikke, som det skulde og burde, men formerne har erklæret at være tilfreds med det. Heldigvis er vi nu over de ulykkelige organisationsforhold og antagelig forskaanet for lignende forhold som dette i fremtiden.

Eftermiddagsmøde 21de juli.

Dirigent: Karlgren.

Refereredes forslag fra O. Lian:

„De ianledning formerlokouten foretagne skridt giver ikke anledning til nogen udtalelse fra kongressens side.“

J. A. Olsen: Det ser næsten ud som vi skal svinebindes og ikke faa sige vor mening. Ormestad mente, han stod udenfor, men saa erklærer han selv, at det var han som tog initiativet til mæglingen. Vi fik hæderlig omtale i „Social-Demokraten“, at vi var loyale og ikke satte saamange paa gaden. Det er uheldig at ha saadanne mænd, der agiterer for præmieakkord og handler stik modsat baade principer og og taktik; thi det er knapt det rette system. Til Hansen vil jeg sige: Skal vi lide for, at de folk paa Myren ikke havde forstaaelse. Vi er vist alle valgt paa det princip — akkordsystemets afskaffelse. V formere har et langt vanskeligere arbeide end en som staar og passer en maskine. Skal vi saa ha mindre løn?

Lian: Jeg har stillet forslag, fordi jeg mener, at det er ingen grund for denne forsamling tii at fatte beslutning i denne sag. Ormestads initiativ er taget efter paatryk fra Johnsen. Vil de 2 andre tage sine forslag tilbage, saa skal ogsaa jeg gjøre det.

Jansen vilde fastslaa den ting, at meningen blandt formerne var, at afslutningen af konflikten var uheldig. Jeg skulde ha lyst til at se de mænd, som Pedersen snakkede om var tilfreds med systemet. Akkordsystemet indføres nu overalt, og de, der har hævdet akkordsystemets ophævelse, faar afsked.

Johnsen: At formandskabets mægling var gjort i den hensigt at gavne arbeiderne er vlst ikke tvil om. Tiden tillod ikke den gang forelæg for formerne, men ellers har jo sagen den hele tid været forelagt formerne. Angaaende sammensætningen af komiteén saa er dertil at mærke, at formandskabet er valgt ved forholdstalsvalg, og de valg, som foregaar der, foregaar paa samme maade. Arbeiderpartiets kandidat maatte da bli Ormestad. Han vilde henstille til Ny-

gaard at tage sin udtalelse tilbage. Med hensyn til „Social-Demokraten“ saa stod der mange gode artikler angaaende konflikten, og i regelen var de forelagt mig, Nygaard eller Pedersen. Det nævnte udtryk — „Det er ikke bare formerne, som er urimelige“ — stod i et tilsvaer til „Aftenposten“, og naar man ser det i sammenhaeng dermed, kan det jo lettere forsvares.

Jakobsen: Er det heldigt, at arbejde for akkordsystemets afskaeffelse? Vi dikterer ikke markedet. Det er de store industriland, og i England har man akcepteret praemieakkordsystemet. Jeg synes nok, det er maerkeligt, at den uheldige udgang af konflikten skal tillaegges en enkelt mand. Forholdene den gang var saadanne, at vi havde stor arbejdsledighed og ikke udsigterne saa lyse, som man vil gjore dem til. Men lige fra foerste af har jeg vaeret af den opfatning, at en indblanding fra vort forbunds formands side var uheldig. Pedersens forslag synes jeg naermest er uhoflig. Det er uheldigt at vedtage forslag til splittelse.

Ormestad: Jeg forstaar saa godt, at Nygaard traenger til at ha en syndebug, naar han ikke kan forelaegge et heldigt resultat for sine medlemmer. Men ved alle forhandlinger angaaende stoerre konflikters loesning viser sig det samme som her. Udenforstaaende griber ind at maeGLE. Eksempler herpaa har vi fra Sverige og Danmark. Arbejdsgiverne var temmelig stridslystne, og antagelig havde vi endnu havt kampen gaende. Og det vilde vaeret en hensynslaes kamp uden indsats, og det er ikke heldigt. Jeg fik intet vink om at traekke mig tilbage. Og direktor Sunde oevede et stort paatryk paa arbejdsgiverne. Han sagde til dem: „I kan gjerne forkaste forslaget; men det blir vaerst for Dere selv!“ Arbejdsgiverne vilde vistnok helst havt kampen da, fordi de mente at den engang maatte komme, og kampen i Sverige var naer forestaaende. Jeg er ikke tjent med, at man efterat ha gjort, hvad man kan, da at bli aerskjeldt efterpaa. Det er skammelig f. eks. at sende saadanne meddelelser til udlandet, som her gjort.

Østerholdt: Jeg havde ikke ventet den aere at mit navn skulde koemmet med under dette, da jeg ingen indflydelse kan ha havt paa det, som er foregaaet. At jeg har udtalt, at vi oekonomisk var bli ruinert, er ganske sandt, og min personlige overbevisning er, at stillingen var ikke bli bedre, om formerne havde faaet slaas, som de vilde. Arbejdsgiverne vidste om lockouten i Sverige og om organisationsforholdene. Forholdene for os og formerne var uheldige; arbejdsgiverne derimod var forberedt. Min personlige mening gaar ikke i retning af akkordsystemet; men jeg mener ophaevelsen maa lirkes igjennem, saa det ikke blir et middel i arbejdsgivernes haender.

Men akkord kan arbeides, naar man har en fastsat mindsteløn. Angrebet paa Ormestad anser jeg for ubeføiet.

Juell vilde ssa pointere, at bag kulisserne foregaar mangt, som man ikke har oversigt over.

Larsen vilde udtale sin misbilligelse over afslutningen. Der faldt en sterk dom over komitéens sammensætning blandt Drammens formere.

Oskar Pedersen: Jakobsen siger, at hvis mit forslag vedtages, vil det bli til fordel for arbeidsgiverne. Men naar man ikke kan faa det bedste, faar man ta det næst bedste, som her er akkord med mindsteløn. Ormestad forklarer her, at initiativet kom fra ham i samraad med Johnsen, og at Ormestad har havt de bedste hensigter er sikkert, specielt med hensyn til sit eget fag. Nygaards klander af „Social-Demokraten“ gaar jeg ikke med paa, da redaktionen har havt partiets viceformand og landsorganisationens formand at holde sig til. Pedersen sagde, at det var grundet sterkt pres fra sekretariatets side at formerne frafaldt sit krav. Det var netop det uheldige. Men da jeg anser det for uheldigt, om et principsspørgsmaal skulde bli nedvoteret, vil jeg ta mit forslag tilbage, hvis de andre forslagsstillere ogsaa tager sine tilbage.

Rich. Hansen havde forlangt ordet angaaende formernes angreb. Han syntes formerne burde ha saapas selvkritik, at de vedkjendte sig at have valgt en feil taktik.

Nygaard: Det sidste punkt i mit forslag angaaende „Social-Demokraten“ stryges, da landsorganisationens formand efter de fremkomne oplysninger er syndebugken.

Talernes række var endt. Forslagene reiereredes og blev derpaa alle taget tilbage.

De øvrige punkter under beretningen godkjendtes uden debat.

Kalvaa vilde til slutning fortælle sit indtryk af den her førte debat, at de forskjellige styre har handlet uafhængig af hverandre. For eftertiden bør de ledende lægge kortene paa bordet, saa vi ikke paa næste kongres oplever at faa den samme hudfletning af hverandre, som nu har været.

Regnskaberne.

Administrationskassen.

Kartgren: Der er fra vor forening tidligere gjort henvendelse til landsorganisationen angaaende en 2—3 punkter i regnskaberne og har ogsaa faaet svar med redegjørelse; men jeg vil paavise at regn-

skabet ikke staar i sammenhæng. I foregaaende regnskab stod Stenhuggerforbundet opført med en stor restance. I regnskabet for aaret derpaa sees ikke denne restance at være indbetalt. En betragtelig differents er blevet borte. Men intet i et regnskab bør bli borte, uden at det oplyses om, hvor det er blevet af. Skifertækkernes forening har længe staaet med restance; men er det ikke saa, at en organisation stryges, naar restancen gaar over 13 uger? Ligesaa med Tobaksarbejderforbundet. Burde ikke denne restance stryges?

Pedersen: Vedrørende Karlgrens bemærkninger skal jeg forklare sammenhængen. Ved opstillingen af status havde jeg intet andet at holde mig til end sidste indbetaling. Maanedsvis efter kommer beretning om medlemsantallet, som da er adskillig reduceret. Vi havde ikke dengang den nuværende statistik. Angaaende anken over skifertækkernes og tobaksarbejdernes restance, saa kan hverken jeg, sekretariatet eller hovedstyret stryge en gjældspost. Det kan kun kongressen gjøre, og det vil jeg foreslaa for denne kongres.

Karlgren: Jeg er nok taknemlig for oplysningerne og indser, at det er gjort af hensigtsmæssighedshensyn, men regnskabsmæssig er det ikke. Paa regnskabet skulde været anført grunden til denne differents forsvinden. Intet bør forsvinde; alt bør redegjøres for, og jeg vil baabe at saa for fremtiden sker.

Dysterud udtalte sig i tilslutning til Karlgren.

Pedersen indrømmede rigtigheden af Karlgrens kritik; men en saadan redegjørelse kunde ikke ske regnskabsmæssig, men ved en note. Stillede forslag om at skifertækkernes restance blev strøget.

Iversen: Med hensyn til Pedersens forslag om, at skifertækkernes restance stryges; mener jeg, at vi ikke bør ta den alene, men i forbindelse med tobaksarbejdernes restance. Vilde stemme for strygning af begge.

Pedersen: Det forholder sig omtrent paa samme maade med tobaksarbejderne. Forbundet er opløst men foreningerne bestaar.

Dirigenten: Det kan vel ikke tænkes, at denne udmeldelse eller opløsning blir nogen sport blandt foreningerne, saaledes at det kan have nogen farlige konsekventser.

Ved voteringen besluttedes strygning af saavel skifertækkernes som Tobaksarbejderforbundets restance.

Under Streikeregnskaberne foreslog Rich. Hansen: „Administrationskassens laan af reservekassen — stort kr. 2000,00 — stryges.

Forslaget vedtoges.

Dermed var behandlingen af beretning og regnskab tilende, og saavel heretning som regnskab vedtoges i sin helhed.

Fortsat behandling af lovene.

Oskar Pedersen motiverede møbelsnedkernes forslag, idet han hævdede, at det vilde gi forbundene større frihed med hensyn til ledelsen af konflikter. Angaaende den i Jern- og metalarbejderforbundets forslag omhandlede afstemningsmaade udtalte han, at det var ingen grund for os til at indføre denne, fordi om udlandet har antaget en fejl form. Enkeltmand bør ikke ha mere end 1 stemme. Trods forbundsledelsen og foreningen kan sekretariatet diktere foreningen i sympathistrek. Dette er udemokratisk. Angaaende streikeunderstøttelsen er jeg for, at den gaar af samme kasse og ligt for alle.

Rich. Hansen: Det forunder mig, at allerede igaar var der saadan nervøs mistro mod det fremkomne lovforslag. Jeg kan ikke skjøne, det kan være paakrævet at tage paa vei paa den maade. Det er ikke hyggeligt for kongressen at arbeide under et ultimatum fra de smaa organisationers side. Her er ikke grund til at reise nogen klassekamp eller ville tillægge nogen uædle motiver. Man kan vist ikke regne paa, at de 2 store forbund skulle ville ødelægge de smaa. Man kan sige om enhver lov, at den har virket bra. Man har maattet klare sig med dem. I det som man særlig nævnet angaaende streikeunderstøttelsens nedsættelse, ser jeg ingen saadan fare. Paa forrige kongres slog man ind paa den taktik, at nedsætte streikeunderstøttelsen og er nu forslag om yderligere nedsættelse; men jeg tror ikke, at det er fremkommet for at ville de smaa organisationer tillivs. De smaa forbund har sine haandverksmestre at kjæmpe med og ikke den storkapital, som vi har imod os, og det kan tænkes, at de 2 forbund kan komme i saa store konflikter, at ikke landsorganisationen kan svare sine forpligtelser. Jeg for min del vil ikke stemme for noget, der vil de smaa organisationer tillivs.

D. Jensen havde ventet at *Rich. Hansen* vilde fremført noget mere reelt. Vi faa se paa lovforslagenes rækkevidde. Jern- og metalarbejderforbundets forslag til love er prætentiose, og er noksaa merkeligt at en ny organisation vil komme med et forslag i den retning. Vi har praktisk erfaring angaaende lovene. At omlægge repræsentationsmaaden fra kongres til repræsentantskab vil bli mindre og mindre demokratisk. Skulde det være korrekt, maatte man ved siden af ha folkeafstemning. Godkjendelse af konflikter er vistnok ogsaa et af de vigtigste punkter. Jeg var en af de første, som havde med landsorganisationens sager at gjøre. Oprindeligt var jeg for, at godkjendelsen skulde ligge hos forbundene, men bevilgningen hos sekretariatet. At nu gaa tilbage vil ikke være rigtig. Understøttelsen er foreslaet

sat ned. Jeg forstaar godt, at dette er gjort af hensyn til de store, der kan komme i saa store kampe, at de ikke kan faa den normale understøttelse. Men de store har indgaaet internationale forbindelser, og det er, naar de store kommer i kamp, man kan reklamere og paakalde offentlighedens støtte. Saasom nu til Sverige maa de smaa betale uden at kunne paaregne støtte i samme retning.

Lian: Hvis man uden forudgaaende uvilje betragter dette forslag, bringer det mange fordele. Det bringer mere stabilitet i landsorganisationen, og gir forbundene mere bevægelsesfrihed. Paa den bane er man slaaet ind baade i Sverige og Danmark. Vi er gaaet ind i landsorganisationen under forudsætning af dette lovforslags vedtagelse. Det eneste argument som fremføres mod er landsorganisationens sprængning. Angaaende løbende kontingent til streikefondet er den foreslaaede sats betegnet som noget halvt, noget lapverk; men det er da bedre at faa en lap paa buksen en at gaa med hullet. Den i lovforslaget antydede repræsentationsret er imidlertid ikke videre retfærdig. Et forbund paa 200 medlemmer faar 2 repræsentanter, medens et forbund som vort paa 1100 heller ikke faar mere en 2. Angaaende godkendelse af konflikter saa staar, at dette skal ske i samraad med sekretariatet, og da falder den væsentligste anke bort. Jeg er villig til at gaa med paa strygning af bestemmelsen om fritagelse for ekstrakontingent for de i konflikt værende medlemmer. Sæsonfagene er undtagelserne, og vi kan ikke bygge landsorganisationen paa disse undtagelser. Man vilde anbefale en lovkomité nedsat.

Dirigenten refererede 3 indkomne forslag:

„Norsk jern- og metalarbejderforbunds forslag lægges til grund for behandlingen.“
Rich. Hansen.

„Det af Norsk jern- og metalarbejderforbund fremsatte forslag til nye love udsættes til næste kongres.“

Jens Næsheim. E. E. Dysterud. Joh. Karlgren. Oskar Wiik.

„De nugældende love for landsorganisationen forbliver fremdeles gjældende. Dog optages til behandling sporgsmaalet om fortløbende kontingent til centralorganisationens streikefond og sekretariatets medlemsantal fornøges til 9 medlemmer.“
D. Jensen.

Nygaard: Landsorganisationens love har nu virket i 2 aar, og nogen anke mod den kan ikke reises, uden at det aldrig har været penge i kassen, saa en løbende kontingent til streikefondet maa vi ha, saa jeg vil støtte Jensens forslag. De nye lovforslag kommer fra folk, som ikke har staaet i centralorganisationen. Det mest iøinefaldende

ved forslaget er nedsættelsen af streikeunderstøttelsen; men dette vil bli svækkelse. Det findes ikke solidaritet i det, naar man ikke skal være sikret den samme understøttelse uanseet forbund. Ifølge den foreslaaede kontingent vil vi alligevel faa ekstrakontingent. Det blir ingen lap som Lian sagde om vi faar 5 øre. Der maa mere til og svarer omtrent til 10 øre. Vi vil da undgaa slige ting, som er blevet saa skjæbnesvangert for formerne. Ophævelsen af kongresserne vil ikke bli nogen fordel. Indflydelsen vil samle sig om Kristiania. De store forbund vil komme til at herske, de smaa vil intet faa at si, hvis vi ophæver kongresserne.

Kalvaa: Jeg havde oprindeligt tænkt at fremkomme med et udsættelsesforslag, og da et saadant er fremkommet, vil jeg stemme for det. Ormestad anførte i gaar, at kongresserne blev saa altfor store. Jeg ser her ingen fare. Det er agitation i at arbeiderne kommer sammen til kongres, og det staar ry af, hvad arbeiderne forhandler. Det kunde ogsaa hænde under den nye ordning, at enkelte forbund kom til at mangle fuldtallig repræsentation. Lian sa der er ikke ført bevis for at ikke de nye er bedre. Der er heller ikke ført bevis for de gamles daarlighed. Det har nok knirket lidt; men det har vi godt af. Vi faar smøre bedre. Jeg vil aldrig være med at fratage os smaa folk den ret vi har til at lade os repræsentere. Straks vi faar direkte valg i det politiske, skulde vi gaa til inddirekte i det faglige. Ved gnidning kommer gnister, der kan tænde ild. Er her paa kongressen ca. 150. Er det nogen fare? Løbende streikekontingent maa vi paa en eller anden maade faa; men jeg vil ikke binde forbundet paa forhaand. Jeg tror heller ikke at mere handlefrihed inden forbundene vil være heldigt. Den høieste myndighed sekretariatet bør ha traadene i sin haand. Det bør være overgeneralen. Naar nu 2 store forbund er tilmeldt bør vi praktisere de love, som hidtil har virket til arbeidernes held, videre. Jeg vil kun være med at rette de mangler, som tiden viser, der klæber ved dem.

Balsnes: Der er fremhævet fordelene ved det nye loviorslag, men jeg kan ikke se nogen anden forbedring deri end det, der indeholdes i den løbende ekstrakontingent. Jeg vil faa understrege den ting, at naar her fremhæves kostbarheden ved kongressen, saa er det ikke fra afdelingerne kravet om sløifning er fremkommet, og det er dem, som betaler. Skulde repræsentantskabet bli billigere maatte det vælges fra Kristiania, og vil det være heldigt? Det vil ikke være nogen agitation i at sige, at forslaget muligstvis kan komme til at skade de smaa. Jeg vil aldrig kunne stemme derfor selv om jeg hører til de store organisationer. At sekretariatet har godkjendelsen

af konflikterne anser jeg for heldigst. Derved vil mange konflikter spares og mindre fiasko.

Stenberg: Da jeg forlangte ordet var det for at fremsætte forslag i den retning som allerede er gjort af Jensen. I metalarb-forbundets forslag er reaktionære tendenser og disse maa bekjæmpes. Med hensyn til repræsentationsretten saa vil der bli 10 af de enkeltstaaende som ingen repræsentant vil faa uden at vælge isammen. Og det vil bli de samme uhyrligheder, som vi har haft i det borgerlige, hvor f. eks. Kongsvinger og Hønefos har valgt sammen med Kristiania.

Sverre Iversen vilde pointere den ting, at af de, der har anbefalet det nye lovforslag, er det kun Rich. Hansen, som har været med at praktisere de gamle love. De nye er kun uprøvede teorier. Ormestad har paa 2 kongresser før meget dygtigt forsøgt at faa streikeunderstøttelsen nedsat, saa dette er vel nærmest blit et dogme. O. Pedersen har ligeledes baade før og nu hævdet, at forbundene skulde ha godkjendelsen af streiker; men paa 2 kongresser før har vi samlet os om, at godkjendelsen skal ligge hos sekretariatet. Lian nævnte som modvægt, at han vilde frafalde kravet om fritagelse for ekstrakontingent for de medlemmer, forbundet selv har i kamp; men det vil vist lidet monne. Tendensen til at smaa historier vokser til store konflikter stiger og selv om ikke den juridiske ret til støtte er, saa kan den moralske ret bli stor nok til at kræve støtte fra centralorganisationen. Repræsentationen i repræsentantskabet vil samle sig om Kristiania, og de smaa organisationer vil ingen indflydelse faa. Ordningen vil her bli reaktionær. Sæsonfagene er underkastet stor arbejdsløshed en tid af aaret og har den øvrige tid en forholdsvis høi kontingent. De nye love vil derfor udarme disse ved de store ofre, de kræver. Jeg vil anbefale udsættelsesforslaget.

Ormestad: Det synes at fremgaa af flere talere her, at det er ikke saameget lovforslaget, men hvorfra det kommer, de argumenterer imod. Ankerne over repræsentantskabet gav sig udtryk hos Kalvaa i deklamationer over det udemokratiske. Maa da være svært udemokratiske i Danmark, hvor repræsentationen er den samme som i vort forslag. Ogsaa angaaende afstemningen maa danskerne være svært reaktionære; thi de har den samme i sine love. Kalvaa nævnte økonomien, og hvad den angaar gaar det an at regne sig til det. Paa grund af økonomien har vi her 30 repræsentanter; men kunde havt ret til det dobbelte. Angaaende godkjendelse og ledelse af konflikt, har det ingenlunde været vor mening at beskjære hovedledelsens ret. Igangsættelse af en konflikt imod centralledelsens raad, vil gi saa daarlig moralsk støtte, at det neppe kan tænkes at indtræffe. Ser

man gennem de danske love, vil man finde, at de i hovedprinciperne ja lige ned i detaljerne stemmer overens med vort lovforslag. Og naar der argumenteres med, at vi har praktiseret, vi har kjendskab til lovene, vil jeg spørge: Har ikke danskerne praksis i saa henseende eller har ikke vi nogen praktiske erfaringer at holde os til fra vort eget forbund?

Svensden havde især fæstet sig ved Pedersens udtalelse angaaende de smaa forbund. Det er ikke saa ofte vi kommer i konflikt; men vi har en høi kontinget før og skal streikeunderstøttelsen yderligere nedsættes, vil byrderne bli endda større, saa jeg vil anbefale Svensens forslag.

C. M. Olsen: Jeg har ikke villet gribe ind i debatten for at skifte sol og vind her; men jeg vil redegjøre lidt for forholdet i Danmark. Vor høieste myndighed er en generalforsamling. Denne har sin forhistorie. Under den store lockout troede man at repræsentantskabet havde faaet for stor myndighed. Der krævedes udvidelse fra 23 medlemmer til 76, og nu bestaar repræsentantskabet af 170 medlemmer, saa det er et tungt apparat. I Danmark er godkjendelsen af konflikter som af Ormestad fremholdt; 14 dages anmeldelse for krav. Forbundene har ret til paa egen haand at begynde konflikter; men denne ret er begrænset ved en overenskomst med arbejdsgiverne af 1899. Det har gaaet som en rød traad at faa mest bevægelsesfrihed inden de enkelte organisationer, men samtidig kunne holde alle inden rammen. Størst frihed for de enkelte, men frihed under ansvar. Og det regulerer sig selv, idet en organisation, naar den ikke tror sig længere, gaar til centralorganisationen. Argumentet fra de store organisationer, at disse ikke kan faa sit, er jeg ikke for; men i Danmark har vi af praktiske hensyn maattet nedsætte understøttelsen forat holde sammen, og da maa principerne vige. Sagen er at man maa ha saa sterke baand, at man kan holde sammen, men samtidig saa faa baand som muligt.

Følgende resolution foreslaaet af Bagerforbundet ved hr. Folkehahl vedtoges enstemmig:

„Kongressen for den faglige landsorganisation i Norge repræsenterende 16 189 medlemmer af forskjellige fag og fra alle landets dele udtaler for regering og storting som sin mening, at det af bagermestrenes landsforening indsendte og af regjeringen nu fremsatte forslag om forandring af bagerloven kun kan opfattes som et forsøg fra enkelte større driftsherrer inden det fag, saadanne som ikke selv arbejder om natten, paa successivt at faa gjenindført natarbeidet, og

at der saavidt denne kongres's medlemmer bekjendt aldeles ikke er noget behov for denne forandring, idet der aldrig har vist sig nogen ulempe eller mangel paa brødvarer, saaledes at det kjøbende publikum ikke er blit tilfredsstillet, hvorfor vi finder, at motiverne for forandring af denne lov kun er egnet til at skabe en falsk forstaaelse af det faktiske forhold. Vi finder derfor som repræsentanter for konsumenterne at maatte protestere mod dette forslag og det saameget mere, som det ikke kan sies at ha nogen hjemmel i det praktiske behov."

Hr. advokat *Solnordal* holdt derpaa et foredrag om kooperation, som modtoges med opmærksomhed og bifald.

Formiddagsmode 22de juli.

Dirigent: Ormestad. .

Protokollen oplæstes.

Sveire Iversen vilde paatale, at en af dagens aviser bragte et udførligt referat af gaardsdagens debat tiltrods for kongressens beslutning om, at mødet skulde holdes for lukkede døre under behandling af beretning og regnskab. Han betonedede, at der efter dette maatte være repræsentanter, som viste liden respekt for kongressens beslutning.

Dirigenten havde ogsaa været opmærksom paa det og vilde slutte sig til Iversens udtalelse.

Protokollen godkjendtes enstemmig.

Dirigenten fremhævede, at endnu var 27 talere indtegnet til den indledende behandling af lovene. Man vilde derfor foreslaa, at de, der ikke har havt ordet før i denne sag, faar 5 minutters taletid, de der har havt ordet faar 2 min.

Forslaget vedtoges.

Sæther: Jeg er repræsentant for de enkelte foreninger som er mest ræd det nye lovforslag. Særlig er det da repræsentationen. De store organisationer kan da ikke ha noget imod, at de smaa blir repræsenteret. Grunden til, at de staar udenfor, er manglende forstaaelse, og da bør ikke de, der har forstaaelse, lægge hindringer iveien. For 3 aar siden fik jeg gennem agitation logarverne til at indmeldes i landsorganisationen; men kan vi ingen fordel byde, blir det vanskelig at agitere medlemmer ind.

Arnt Aamodt: Efter A. Pedersens kritik af lovforslaget kunde man tro, at de store og smaa organisationer havde saa forskjellige interesser, at de ikke kan frennes ved samme lov. Man synes frem-

deles at ville bygge landsorganisationens fremgang paa de smaa organisationer. Om f. eks. hvidgørvernes dagløn forhøies til det dobbelte, hvad betydning har det for landets samlede arbeiderstand? Men om daglønnen for Arbejdsmandsforbundets medlemmer forhøies med 1 kr.; det vil ha betydning for den samlede arbeiderstand. Nygaards kritik synes ikke tyde paa, at landsorganisationen har magtet særlig store opgaver. Jeg synes derfor at naar store forbund kommer til, og store krav stilles, saa maa landsorganisationen omlægges til fremme af de store krav; thi det er af størst betydning, at lønnen kommer op i de store organisationer.

A, Pedersen: Her kunde være adskilligt at bemærke for mig, især til Lian, der ganske freidig paastaar, at lønnen i sæsonfagene i aaret staar i høide med andre fags. Og det gjør han uden at ha spor af kjendskab til det. Til Aamodt vil jeg sige, at min opfatning er, at alt, baade stort og smaat samles under en hat. Angaaende kampen mellem de store og smaa organisationer kan vi se hen til Danmark.

Østerholdt: Det synes som vi er kommet op i et ordentligt hvæpsebol. Fra alle kanter stikkes der. Nygaard hævder, at vi udenfor landsorganisationen har ingen praksis, men andre kan vel ha praksis om ikke netop fra landsorganisationen, og er i saa henseende nok at henvise til Ornestads og Martin Olsens redegjørelse. Kalvaa anbefalede udsættelsesforslaget; men det burde han ikke gjort efter hans glimrende tale igaar om samarbejde mellem de ledende. Nygaard nævnte lighed for alle. Det er netop det vi tilsigter ved at sætte pligter og rettigheder op mod hinanden. Den løbende streikekontingent kan vi godt gaa med til at forhøie. Det kaldes her demokratisk at forbundene faar liden adgang til at bestemme i konflikter. Jeg er af en anden mening.

Alb. Larsen anbefalede varmt kontingentforhøielse. Arbejdsgiverne truer gang paa gang med lockout, fordi de ved, vi har ingen penge.

Karlgren: Jeg kan ikke betragte dette forslag ud fra hverken de stores eller smaas standpunkt; men jeg ser det som en fare for selve centralorganisationen. Vi kjæmpede haardt for 2 aar siden for at faa det igjennem, og saa skulde vi igjen løse disse baand. Er der udsigt til en stor konflikt, kan forbundene efter det nye lovforslag dirigere sit forbunds medlemmer i kamp ved at resonere som saa: Undersøttelsen kan ligesaa godt gaa til vort eget forbund. Derved vil flere konflikter tabes. Den løbende streikekontingent er jeg for; men den bør forelægges forbundene. Anbefalede udsættelsesforslaget og en nedsat lovkomité.

Jakobsen: De fleste, som taler mod lovforslaget, taler som det allerede skulde ha virket i mange aar og gjort adskillig skade. Dette virker ikke heldigt. Naar der snakkes om udemokratisk burde man bevise, hvori dette bestaar. Efter forslaget vil alle kunne faa repræsentation.

Emmannelsen var i hovedsagen uenig i lovforslaget, fordi han mente, der burde være en hovedledelse under streiker og lockut. Saaledes er det ogsaa i arméen.

H. Pettersen var i tvil om, hvorvidt det var heldigt at udsætte forslaget, da det var paakostet saa meget.

Bosse: Det synes næsten som man anser os for næsevise, der kan komme med et saadant forslag. Men vi mener da at burde ha et ord i laget, vi ogsaa. Vi er ikke nye organisationsfolk, og man maa bygge fra grunden og ikke fra toppen. At her i det praktiske har været feil viser noksom andragendet fra De samv. fagforeninger. Udsættelse anser jeg for det skadeligste; thi vi havde tænkt ad overbevisningens vei at faa igjennem de forandringer, som vi finder paa krævede.

Gudmundsen: Det har endnu ingen kunnet paavise de gamle loves skadelighed. Baade de smaa og de store organisationer er opbygget af medlemmer, og disse har fri vilje. Mest er jeg mod repræsentantskabet, grundet centralisationen til Kristiania. Det danske billede forekommer mig ikke saa lyst efter den danske repræsentants redegjørelse. Jeg synes ikke det taler for dette lovforslag.

Lundgren støttede udsættelsesforslaget.

Joh.s P. Nilsen udtalte sin tilslutning til A. Pedersen, da han var repræsentant fra de enkelte foreninger. Han talte i høie toner om det udemokratiske i den foreslaaede afstemningsmaade, der gav nogle flere hundrede stemmer, og sluttede med det fromme ønske: Gud bevare os for en Ormestad eller Rich. Hansen! (Munterhed).

Ousland vilde be sidste ærede taler tænke over, hvordan forholdene var nu paa kongressen, hvor de store forbund kunde stemme de smaa ned. Sagen er, at skabe selvhjulpne organisationer, først da blir centralorganisationen sterk. Han henviste til Martin Olsens redegjørelse og hans udtalelse, at ikke baandene bør strammes, saa de sprænges. Her er snakket saa meget om reaktionært, men at holde paa det gamle er konservatisme, og denne grænser i regelen ind paa det reaktionære. Han kritiserede tilslut skarpt den maade hvorpaa de smaa organisationer havde optraadt, idet de troppede op paa kongressen med Malerforbundets formand, Pedersen i spidsen med et ultimatum.

Mattson: Jeg skal ikke si stort til selve lovforslaget; thi dertil vil bli anledning siden. Men her er lagt altfor megen vægt paa de gamle loves ufeilbarlighed, ligesom der er lagt for meget i faren ved de nye forslag; thi landsorganisationens ve og vel afhænger ikke af enten de gamle love blir staaende eller ei. Men den vigtigste grund for udsættelsen er, at forandringerne ikke kommer som en overraskelse for medlemmerne. Angaaende repræsentationsretten saa er den nuværende den slettest mulig, idet det blir tilfældigheden — pengepungen — som sender repræsentanterne.

Alb. Andersen, Kristensen og Nygaard talte imod metalarb.forbundets forslag og *Myhre* og *Zakariassen* talte for udsættelse, medens *Hullberg* talte for metalarb.forbundets lovforslag og anbefalede Rich. Hansens forslag.

Lindkvist: Her er debatteret saa længe, at det vel blir trættende; men jeg vil gi nogle oplysninger angaaende centralorganisationen i Sverige. Sagen stiller sig forskjellig i de forskjellige lande baade hvad erfaring og opfatning angaar. Her i Norge kunde det vist endnu været muligt at bygget landsorganisationen paa de enkelte foreninger; men det vilde være umuligt i Sverige. Jernarbeidernes forslag tilsigter noget lignende, som vi har det i Sverige. Landsorganisationen er ikke en angrebsorganisation, men er til støtte under lockouter. Ellers føres streiker uden landsorganisationens godkendelse, naar det ikke kan regnes at bli flere inddraget. Betræffende spørgsmaalet om løbende streikekontingent sætter jeg meget pris paa det, og vi har det saa ordnet i Sverige. Er der sat til 40 øre aaret som indbetales sammen med administrationskontingenten, og et saadant reservefond er af stor betydning. Jeg deler derimod ikke jernarbeidernes forslag om nedsættelse af streikeunderstøttelsen under 8 kr. Under strider bør man gi individet det nødvendige til livets ophold. Slaar dette glip, blir striden gjerne af saadant omfang, at almeninteressen paa kaldes og at ogsaa udlandets hjælp kan paaregnes. Jeg skal imidlertid ikke gi kongressen noget raad, men bare redegjøre for forholdet i Sverige. Angaaende repræsentationen saa har vi i Sverige endnu kongresserne, der afholdes hvert 3die aar. Dertil har vi et repræsentantskab med 1 repræsentant fra hvert forbund og 1 stemme hver. Dette samles hvert aar. Til kongressen vælger enhver forening 1 repræsentant. De der har over 300 medlemmer har ret til 2 og over 500 medlemmer ret til 3. Det viser sig at repræsentationsretten ikke helt udnyttes. Man kan forøvrigt vente endel forandringer paa næste kongres.

Votering:

D. Jensen tog sit forslag tilbage, hvorpaa ndsættelsesforslaget af Næsheim, Karlgren m. fl. sattes under afstemning.

20 repræsentanter forlangte navneopraab.

For udsættelsesforslaget stemte følgende herrer: Joh. Gudmundsen, Hans J. Aas, Jens Næsheim, Rudolf Olsen, Hans E. Zandnes, A. Kalvaa, M. Balsnes, Albert Lindkjølen, Jørgen Nyhus, K. Kristoffersen, Lars Syvergaard, Oskar H. Wiik, Johan Fagerlien, K. Westerland, Leonard Larsen, Andreas Mikkelsen, Hans Johannessen, O. W. Thorvaldsen, P. M. Nylander, Petter Olsen, Karl Lundgren, Kristian Ødegaard, Peder Odden, Edvard Nilsen, Jens Næss, P. Alnæs, Ivan Bjerkman, Lars Strandli, Otto Kristensen, Emil E. Dysterud, Johan Karlgren, Albert Eberhardtzen, Johan Pettersen, Johan Fløysbonn, Henning Andersen, Knut Næss, Andreas Sivertsen, Tomas L. Ostby, Petter Olsen, J. Vik, Arthur Theting, Lorentz E. Svendsen, A. E. Gundersen, M. Bakke, V. Wiik, H. M. Hermansen, H. Dalstrøm, F. Lysgaard, Søren H. Tjønneland, Einar Zakariassen, Johan Sjursen, D. Jensen, Johan Jakobsen, Oluf Dahl, Erik Jansen, Johan A. Olsen, Alfred Arnesen, Alb. Larsen, Sven Mattson, E. Winnje, P. Myhre, E. Bergan, E. Magnell, Rasmus Hansen, Fritz Holm, Johan Larsen, Adolf Knudsen, Bernhard Rise, Herman Olsen, Peder Aarøe, J. P. Sæther, Andreas Blomqvist, Helga Thorsen, Joh's P. Nilsen, W. Kristoffersen, A. Stenberg, E. Sæther, Martin Emanuelsen, Anton Larsen, Peder Brækkan, Joh. Johnsen, A. Pedersen, M. Nygaard og Sverre Iversen.

Tilsammen 84 stemmer.

Imod udsættelsesforslaget stemte følgende: P. Fjeld, Karl Juliussen, Svend Hansen, Ole Norseth, Waldemar Karlsen, Mathias Martinsen, Oskar Hansen, Haakon Larsen, Nikolai Hansen, David Larsen, Jens Teigen, H. Østerholdt, M. Ormestad, Karl Aamodt, Anton Gjertsen, John Pihlkrantz, K. Jakobsen, T. Dybin, H. Larsen, Sigvard Skau, Andreas Andersen, A. Thorell, B. Hulleberg, H. Wettre, Gustav Andersen, A. Kristoffersen, Gustav Eklund, Edvard Svendsen, Arnt Aamodt, Anton Jonassen, Karl Olsen, A. H. Johannessen, Jens Paulsen, Ole Hagen, Olaf Wettre, Peder Bakke, Wilhelm Hoff, Sigurd Evensen, Karl A. Pedersen, M. G. Rebnord, H. Pettersen, Sigvård Bøhren, O. Stensrud, August Bosse, M. N. Aarstad, Gunnar Ousland, H. O. Bergersen, Nils A. Nilsen, Ole O. Lian, Albert Andersen, A. Sandbæk, Tobias Olsen, N. Ebne, O. Forseth, Rich. Hansen, Kristen Torres, Gunnar Sethil, A. Juell og Oskar Pedersen.

Tilsammen 59 stemmer.

Nogle repræsentanter var under afstemningen fraværende.

Refereredes forslag fra *O. Lian* om at nedsætte en komité, der har at gennemgaa lovene og fremkomme med forslag til næste kongres.

D. Jensen fandt det rettest at overlade det til det nye sekretariat.

Til denne henstilling sluttede *Lian* sig og forandret sit forslag, saa det kom til at lyde:

„Sekretariatet paalægges at udarbejde forslag til nye love for landsorganisationen. Lovforslaget blir i betimelig tid at forelægge samtlige forbund og enkeltstaaende foreninger til udtalelse og forelægges derefter først afholdende kongres til afgjørelse.“

A. Pedersen fandt det upaakrævet at paalægge nogen at udarbejde love efter den votering, som var faldt.

Nygaard frygtet for, at det samme forslag vilde komme igjen paa næste kongres, da de 2 største forbund formodentlig vilde indbringe det. Støttede *Lians* første forslag.

Jakobsen vilde ogsaa støtte *Lians* første forslag.

Fra dirigentpladsen blev det anbefalet først afstemning over, om hvorvidt nogen skulde paalægges at udarbejde forslag, og i tilfælde hvem det skulde være.

Lian fandt det ligegyldigt enten det blev sekretariatet eller en komité, naar kun forslaget blev udarbejdet og omsendt i betimelig tid.

Gudmundsen fandt en komité heldigere, hvorfor han foreslog følgende:

„Kongressen nedsætter en komité bestaaende af følgende: Fra sekretariatet 1, fra hvert forbunds hovedstyre 1 og 2 fra de direkte tilsluttede foreninger tilsammen.“

D. Jensen anbefalede paany at det overlodes til sekretariatet.

R. Hansen fandt det aldeles overflødig at nedsætte nogen komité, idet det var besluttet at Jern- og metalarbejderforbundets forslag skulde udsættes til næste kongres.

Ved voteringen blev *Gudmundsens* forslag vedtaget med $\frac{2}{3}$ majoritet.

Dirigenten erklærede hermed samtlige under punkt 9 fremsatte forslag til lovforandringer for udsatte i henhold til den fattede beslutning.

Herom udspandt sig en længere replikveksel, idet møbelsnedkernes repræsentanter og *Nygaard* hævdede, at deres indbragte forslag ikke var indbefattet i udsættelsesforslaget.

Dirigenten hævdede sin fremholdte opfatning og støttedes heri af *Karlgren*, *Mattson*, *Jakobsen*, *Lian*, *Emanuelsen*, *Johnsen* og *Luell*.

Ved votering blev dirigentens opfatning godkjendt med overveiende flertal.

Punkt 10. Fællesforsikring.

Indleder: *D. Jensen.*

Man havde paa et af de sidste møder angaaende arbejdsledighed ivaar udtalt, at der nu burde tages fælles foranstaltninger mod arbejdsledighed. Hertil havde man nu samlet statistik og delvis ogsaa bearbejdet den. Som en følge af de forarbejder, der var gjort, havde tal. og hr. A. Pedersen nu fremmet følgende forslag:

„Kongressen optar spørgsmaalet om fælles obligatorisk arbejdsledighedsforsikring inden alle tilsluttede organisationer og afgiver en principiel udtalelse i sagen samt paalægger sekretariatet at bearbejde spørgsmaalet og fremkomme med forslag til næste kongres.“

Det viste sig, at de fag, som ellers stod godt i det, havde sine arbejdsledighedskasser at falde tilbage paa, men de fag, som trængte mest til det, f. eks. murere og malere, havde ikke saadanne kasser. Naar vi fremsatte vore forslag i kommuner og storting, om bidrag til disse kasser, saa kunde man med ret svare os, at vi vilde fremme uretfærdighed. Jeg mener, at sekretariatet bør paalægges noie og alvorlig at overveie denne sag. Jeg mener, at man bør forsøge paalagt en liden kontingent, som grunddrag i forsikringen, og de forbund, som har raad til det, kan da ved siden af forhøie dette og dermed sit bidrag. Hovedsagen er at faa princippet fælleshjælp ogsaa godkjendt i denne materie.

Hansen fandt ikke dette netop at ligge inden fagorganisationens ramme. Malerne i Bergen havde spørgsmaalet oppe; men den høie kontingent førte til foreningens opløsning. Var forøvrigt enig med indlederen i, at noget burde gøres.

M. Ormestad gav endel meddelelser om, hvad den departementale komité nu beskæftiget sig med. Under pres af den store arbejdsledighed, som hersker, havde stortinget og endel kommuner taget spørgsmaalet op. Der havde været debateret om midler til afværgelse eller lindring af ondet. Vilien var vistnok tilstede til at gjøre noget, men i vor nuværende samfundsordning kunde man simpelthen ikke faa bugt med dette onde. Det var en af vore skarpeste anker mod samfundet, at det ikke kunde greie dette spørgsmaal. Men noget kunde dog dette vort samfund gjøre. Der var saaledes endog fremsat forslag om direkte uddeling af penger uanset enten de arbejdsløse selv havde gjort noget for at sikre sig eller ei. Den af stortinget nu nedsatte komité havde til opgave at undersøge, hvorledes man kunde fremme private eller kommunale arbejdsledighedskasser. — Komitéen er nu snart færdig med sit arbejde. Før dokumenterne er

offentliggjort, kan man dog neppe i bredden drøfte dens resultater. Jeg skal kun angi nogle af de punkter, hvori jeg sterkt afviger fra de andres standpunkt i komiteén. Ikke i noget land endnu er der gjort noget fra statens side. Kun i Danmarks rigsdag er der fremsat forslag. Resultaterne af offentlig understøttelse er forskjellig, eftersom den er anlagt. Hovedresultatet af vor komité's arbeide er at bygge paa de eksisterende arbejdsledighedskasser og opmuntre oprettelsen af nye. Et nyt og uprøvet princip har vi ogsaa tat op. Tal. oplæste her forslaget's første paragrafer. Lovens hovedprincip gaar ud paa, at de nuværende arbejdsledighedskasser skal virke som hidtil. Staten søger delvis refusion af sit udlæg hos kommunerne efter bestemte regler. Det offentlige skal betale en trediedel af understøttelsen. Naar staten betaler og søger refusion, saa kommer ikke sagen direkte under hver kommunes afgjørelse. Det blir obligatorisk. Redegjorde for arbejdsledighedsfondet i Gent i Belgien. Andre steder har man *forsøgt* de samme principer, som de af D. Jensen og A. Pedersen antydede. Der viste det sig, at de daarligste resikoer holdt sig frem, de bedste holdt sig tilbage. Min opfatning er den, at skal disse kasser bestaa, saa maa de bygges paa et rent fagligt grundlag. Selvfølgelig indeholder lovforslaget endel betingelser, som delvis kan være rimelige. Det maa saaledes medgives, at en kontrol er nødvendig. Hvad jeg har tat reservation imod er, at personer, som ikke vil staa i fagforeningen, paa visse betingelser kan faa være med i forsikringen. Vistnok skal disse saakaldte B-medlemmer betale sin administrationsudgift, men ellers ingen indflydelse ha; men vi kan alligevel ikke anerkjende teorien. — Spørgsmaalet er alligevel, om vi ikke for lovens store fordels skyld skal acceptere den, som den er. Mange udenlandske fagledere har udtalt sin anerkjendelse af lovens principer. Tal. gav et resumé af disse. En vigtig sag var, at det offentlige forlangte saa faa indgreb i kasserne som mulig.

D. Jensen: Vi har faaet adskillig meddelelse angaaende den departementale komité's arbeide ved komiteens medlem Ormestad. Men vi kjender det alligevel ikke. Det er antagelig meget bra, men det skal gaa igjennem regjering, storting og hele denne skjærsild, saa meget kan forandres. Mit forslag tilsigter at hjælpe os selv. Jeg har bedre tro paa de praktiske tiltag vi gjør, end det, som udarbejdes af departementale komiteer. Det bør paalægges sekretariatet at forberede sagen. De holder ikke stik de sammenligninger Ormestad gjorde. Det gjælder om for os at staa solidarisk rammen, og vi bør ikke være for sent ude. Tal. indbragte følgende forslag: „Sekretariatet paalægges at bearbejde spørgsmaalet om obligatorisk arbejdsledighedsfor-

sikring inden landsorganisationen og fremkomme med forslag derom til næste kongres.“

G. Sethil: Det viser sig altsaa at være som jeg havde ventet, at Ormestad har dissenteret i spørgsmaalet om, at uorganiserede skal ha anledning til at staa i fagorganisationernes arbejdsledighedskasser. Vi er vel enige om, at dette vil være uheldig, og jeg skulde derfor anse det heldig om kongressen her kunde gi Ormestads dissens en rygstod. Den indvending som kan gøres er, at komiteens forslag endnu ikke er offentlig, hvorfor jeg ikke skal stille noget forslag foreløbig.

Mattson: Jeg skal i faa ord motivere et forslag jeg agter at stille. Det vil ikke være rigtig at forgribe noget i sagen eller rykke væk fra storthinget dets afgjørelse, og derved muligens hindre sagen. Fremstatte følgende forslag, undertegnet Mattson og Ormestad: „I afventen paa indstilling fra den departementale komité, og hvad storthinget i den anledning vil foreta fatter kongressen ingen beslutning i spørgsmaalet, men anmoder sekretariatet, at være opmærksom paa sagen og om fornødent at opsætte sagen tilligemed en udredning af samme til næste kongres.“

D. Jensen: Fagorganisationen er grundlagt ogsaa for det politiske, og vi bør ta sagerne an paa det tidligste stadium. Vi har kun en arbejderrepræsentant i den arbejdende komité, og vi kan ingen tillid ha til dem. Det forslag, Ormestad har refereret, gaar ud fra, at der er arbejdsledighedskasser; men hvor har vi dem? — Det er sagt, at om vi nu tar sagen an, saa mister vi sympathien; men det er ikke tænkeligt. Der er sagt, at Ormestad har tat afstand fra, at udenforstaaende faar adgang til fagforeningskasser, og at han bør støttes heri. Jeg mener, at man ikke bør ta noget standpunkt til Ormestads eller de andres standpunkt.

Ormestad vilde ligeledes bestemt iraraade, at kongressen tog standpunkt til den endnu ikke foreliggende indstilling — baade af formelle og reelle grunde. Tal. støttet den af Mattson foreslaaede udtalelse. Hvor har vi arbejdsledighedskasserne? spør D. Jensen Jo, vi har da opimod 10 000 forsikrede.

O. Lian udtalte sig i samme retning. Sagen er i realiteten endnu ikke tilstrækkelig behandlet i organisationerne.

Votering: Sven Mattsons forslag bifaldtes mod 2 stemmer. De øvrige forslag var dermed bortfaldt.

Fra Seildugsfabrikens arbejderforening var opsat paa dagsordenen følgende forslag:

„Kongressen nedsætter en komité, med medlemmer fra de forskellige forbund, der har i opdrag at udarbejde love for en fælles

forsikringskasse for udbetaling af forsikringsbidrag til afdøde medlemmers efterladte, omfattende samtlige landsorganisationen tilsluttede medlemmer.

Komiteens lovudkast blir at forelægge næste kongres til vedtagelse.“

Valdemar Karlsen motiverede forslaget, idet han henviste til de nuværende uheldige forholde. Kommer en mand til vort arbejde, og vi agiterer for at faa ham ind i organisationen, saa svarer han: Jeg blir ikke saa længe her paa stedet, og naar jeg gaar over i en anden organisation mister jeg mine rettigheder. Dette virker uheldig, at forsikringskasserne ikke virker saa betryggende, som de skulde gjøre. Paa Seildugsfabriken arbejder folk, som vel kunne høre hjemme i en anden organisation: men ved overgang mister de sine rettigheder. En komité bor nedsættes som faar i opdrag at udarbeide et lovudkast og forberede sagen. Det kan være mange veie at slaa ind paa her.

Næsheim: Det er vist intet fag, som dette berører mere end os jernbanearbejdere. Man kan ikke gjøre regning paa, at faa arbejde paa et sted, men maa flytte, og ved overgang mister man rettigheder. En ordning, hvorved erhvervede rettigheder bevares, maa bringes tilveie. Jeg vil anbefale Seildugsarbejdernes forslag, da jeg ser bare godt deri.

A. Juell og *J. Teiger* fremsatte følgende forslag: „Kongressen henstiller til de tilsluttede organisationer, som har forsikringskasser, at vælge en repræsentant hver, der skal træde sammen for at søge oprettet en overenskomst mellem organisationerne, saaledes at erhvervede rettigheder ikke tabes ved overgang fra det ene forbund til det andet.“

Teigen: Det er en ulempe dette, at man mister rettigheder ved nødtvungen overgang uden foranledning fra vedkommendes side. Selv om kongressen vedtager Seildugsarbejdernes forslag, er en saadan overenskomst til nytte. Det vil være til gavn for hvert forbund og hvert medlem.

Kalvaa vilde gi Seildugsarbejdernes forslag sin stemme. Dog vilde han ha tilføiet et tillæg om, at ved overgang skulde rettigheder til streikeunderstøttelse bibeholdes. Som det er nu, maa man staa en vis tid, før man blir berettiget inden den nye organisation. Men har man staaet som klassebevidst arbejder og erhvervet rettigheder, bør ikke disse tabes ved overgang. Vilde stille følgende tillæg til Seildugsarbejdernes forslag: „samt udarbeide forslag til lov om, at samtlige medlemmer af landsorganisationen kan overgaa fra det ene forbund til det andet med bibehold af sine rettigheder til streikeunderstøttelse m. v.“

Folkedahl var ikke enig i forslaget. Det blir hvert forbunds sag at greie det og ordne det saa agitationen kan drives. Men at lette overgangen er rimelig og naturlig.

Juell: Aarsagen til at vi har stillet dette forslag er, fordi vi har seet ulemperne. Hvorfor skulde det ikke gaa an at faa en lettet overgang forbundene inellem, som man har overgang internationalt inden samme fag. Organisationsforholdene er saadanne her, at man nødvendigvis ved flytning maa gaa over i andre forbund. Vilde anbefale høvleriarbeidernes forslag.

Johnsen: Det første spøragsmaal her vil bli fri overgang. Det andet bibehold af rettigheder. Det sidste vil volde den værste hindring, idet ordningen er saa forskjellig. I agitatorisk henseende vil det spille ikke liden rolle, og ved fri overgang vil solidariteten styrkes. Vilde anbefale høvleriarbeidernes forslag.

D. Jensen: Det glæder mig, at denne samlingstanke kommer igjen selv om mit og Pedersens forslag blev nedvoteret, endskjønt den i oieblikket har liden utsigt til at forme sig til virkelighed. Det vil komme igjen, og bør da være saa kongressen kan gaa med paa det. Angaaende Kalvaas forslag saa er det reelt; men det kræver en lovforandring.

Ehne: Ligesaa godt som at gaa til denne forandring kan man bygge landsorganisationen paa de enkelte foreninger.

Lidt humør vakte det da former *J. A. Olsen* i flere minutter udbredte sig over „det reaktionære lovforslag“ og om „arbeiderne skulde gaa længere end kapitalisterne“ o. s. v. inden nogen vidste hvor han vilde hen. Da han endelig blev afbrudt af dirigenten, vidste det sig at Jern- og metalarbeiderforbundets lovforslag var gaaet ham saa i blodet, at han endnu holdt paa med det.

A. Pedersen: Dette spøragsmaal har været stærkt oppe i Danmark uden endnu¹ at være løst. Jeg har opfattet seildugsarbeidernes forslag derhen, at det tilsigter en udredning med overgang og bibehold af rettigheder. Det eneste, som her kan gjøres, er at faa nedsat en komité til at drøfte spøragsmaalet i hele sin bredde. Høvleriarbeidernes er kun en henstilling og vil knapt føre til maalet. Han vilde foreslaa følgende:

„Det paalægges sekretariatet ved henvendelse til samtlige de forbund og enkeltstaaende foreninger, der har forsikringsinstitutioner i virksomhed, at faa nedsat en komité, der har at ta spøragsmaalet om fri overgang af medlem, med bibehold af erhvervede rettigheder, under overveelse for mulig opnaelse af en overenskomst paa dette omraade.“

Kalvaa mente at seildugsfabrikarbeidernes forslag var det, som

her burde gaa igjennem, og naar komiteen var nedsat kunde den straks gaa igang med at udrede sagen. Alle her foreliggende forslag gjælder kun forsikringskassen; men mit gaar længere, idet det ogsaa omfatter streikekassen. Og det er høilig paakrævet at faa en ordning her; thi omstændighederne tvinger en til ofte at skifte arbejdsplads og branche.

Sverre Iversen: Det forslag som tiltaler mig mest er høvleriarbeidernes. Jeg vil anbefale dette. Seildugsarbejderne vil jeg anbefale at ta sit tilbage. Angaaende streikekassen er det vist ikke saa farligt, da man vist ikke har mange eksempler paa overgreb i saa henseende. Jeg kan ikke være med at slaa ind paa den linje at binde organisationerne. Det maa være som en henstilling, og denne maa kunne føre til maalet.

Herman Olsen vilde ikke være imed at støtte nogen af disse forslag, da de organisationer, som har kasser i virksomhed, ikke vil være med paa overgang.

Lian anerkjendte tanken i seildugsarbeidernes forslag, men hvordan den skulde realiseres vilde vanskeliggjøre overgangen. Kasserne er bygget paa udregning, og denne er forskjellig i forskjellige fag. Vilde anbefale høvleriarbeidernes forslag.

Rich. Hansen sluttede sig til Pedersens forslag og troede seildugsarbejderne kunde være tilfreds med dette forslag. Her er mange vanskeligheder at overvinde.

Bosse: Af respekt for D. Jensens graa haar skal jeg ikke hefte mig mere ved hans udtalelse, men jeg syntes ikke den passede i en forsamling som denne kongres. Det forekommer mig, at seildugsarbeidernes forslag hviler paa en god tanke; men realiseringen af denne vil møde vanskeligheder. Og landsorganisationen bør ikke drive dette for vidt. Det er i grunden noget denne uvedkommende. Vi i vores fag har allerede gaact forlangt. Og landsorganisationen kan komme til at sprænges paa det grundlag. Høvleriarbeidernes forslag er anbefalelsesværdigt.

Teigen anbefalede paany høvleriarbeidernes forslag.

Juell: Pedersen fremhævede som en mangel ved vores forslag, at det kun var en henstilling; men saa kommer han selv med en henstilling.

Nygaard: Det er ikke alle som har forsikringskasser, og hvordan vil saa forholdet bli. Vilde anbefale Pedersens forslag.

Balsnes: Jeg tror alligevel vi maa faa høvleriarbeidernes forslag vedtaget. Det er ubehageligt at miste rettigheder, og derfor bør vi gjøre alt, forat de kan bevares.

Næss: Forskjelligheden i organisationen bevirker, at der reises vanskeligheder. Saasom nu i Aalesund. Det er nærmest at regne som midlertidigt arbejde og ved flytning kan det træffe, at vi ikke kan bevare vore rettigheder. En ordning er paakrævet, og jeg vil anbefale høvleriarbeidernes forslag.

V. Karlsen: Vi har ogsaa undersøgt og overveiet høvleriarbeidernes forslag, men er kommet til det resultat, at en centralisation af denne sag er paakrævet og nødvendig. Det er ikke sikkert en henstilling vil faa forbundene til at efterkomme opfordringen. Vort forslag er langsigtigt og sikkert.

Votering:

Seildugsarbeidernes forslag med Kalvaas tillægsforslag forkastedes med stor majoritet.

A. Pedersens forslag vedtoges med 79 mod 47 stemmer.

Dermed bortfaldt votering over høvleriarbeidernes forslag.

Agitationen.

A. Pedersen: Spørgsmaalet om fællesagitation var ogsaa oppe paa sidste kongres og resulterede i vedtagelsen af en resolution saalydende:

„I det kongressen anerkjender de af sekretariatet gjorte bestræbelser for at iværksætte og lede en for samtlige forbund frugtbringende agitation, finder kongressen at burde paalægge det vordende sekretariat at gjentage forsøget hermed i videst mulig udstrækning, samt i den anledning søge de saavel i som udenfor landsorganisationen staaende forbund samt arbeiderpartiets medvirken hertil.“

Af beretningen vil det fremgaa, at sekretariatet har ikke kunnet iværksætte nogen agitation uden saadan rent lokalt. Og det kommer af, at kongressen nedvoterede anvisningen paa midlerne. Vi burde nu være kommet saa langt hertilands, at vi uanset fag og branche kunde virke mest muligt til fælles maal. Dette kan ikke ske uden gennem agitation og denne drives planmæssig. Ikke alene forat faa nye medlemmer ind, men ogsaa for at høine og fæstne forstaaelsen hos de gamle. En 50 øre pr. aar og medlem vil ikke bli saa særdeles tungt; men det vil være tilstrækkeligt til at drive en kraftig agitation for. Jeg vil stille samme forslag som paa sidste kongres med den forskjel, at jeg sætter 50 øre istedetfor 1 kr. pr. aar og gjældende for 2 aar.

Forslaget vil da komme til at lyde:

„Indtil næste kongres indbetaler til agitation ethvert af de til-

sluttede forbund og enkeltstaaende foreninger et beløb tilsvarende 50 ore pr. aar og medlem, hvilket beløb kan indbetales med en halvpart af gangen i forskud.

Beløbet maa kun anvendes til agitation for tilslutning til de landsorganisationen tilsluttede organisationer.

Plan for agitationen udarbejdes af sekretariatet og forelægges hovedstyret til godkendelse og vælger dette agitatorerne og fastsætter disses godtgørelse."

Magnus Nilssen: Agitationen her i landet har været drevet hoist uøkonomisk. En maaned reiser en for et forbund, den næste en for et andet og den tredje en for arbeiderpartiet. Vi har været opmærksom paa det uheldige i dette i styret for arbeiderpartiet. Her maa vi kunne arbejde fælles alle organisationer, politiske og faglige. I har i beretningen vedtaget et kapitel om samarbejde med partiet. Fra vor side er der intet iveien for dette samarbejdes fortsættelse. Det gaar ikke an for en agitator fra arbeiderpartiet at reise ud og arbejde uden at præcisere fagorganisationens nødvendighed. Arbeiderpartiet og arbejdsmandsforbundet har i mange aar arbejdet sammen paa dette omraade. Jeg benytter anledningen til at anbefale hr. Pedersens forslag. Kan vi faa saa mange penge i fællesskab, at vi kan sende ud to agitatorer, saa vilde det ikke være uden resultat.

I den forelagte dagsorden var opstillet følgende forslag fra foreningen „Nordlyset“:

„For landsorganisationens regning ansættes en fast agitator for Nordlands og Tromsø amter, foreløbig for 1 — et — aar.“

A. Gabrielsen. O. B. Guldset. C. H. Bohlin.

Forslaget motiveredes af *Zandnes* fra Storforshei der skildret forholdene dernord og nødvendigheden af agitationen. Der er store arbejder igang deroppe, og endnu større foretagender er i sin vorden; dette samler store arbejdskarer, og organisationens nødvendighed melder sig.

Foruden de bekjendte større bedrifter i Sulithjelma og Bosmo, der nu i aarrækker har været i stadig drift, har man nu en hel mængde af de forskjelligste ertsforekomster, hvor der dels er og dels nu netop skal begynde adskillig prøvedrift og hvor man har haab om, at store bedrifter vil komme til at udvikles. Foruden det berømte „Dunderlands kompagni“ er der nu alene i Ranen ikke mindre en 4 ganske betydelige felter, hvor der dels er og dels i den nærmeste fremtid skal begynde større forsøgsdrifter. Desuden er der jo en hel del andre mere ukjendte felter, som man dog tildels lover sig adskillig af. Saa har man i Lofoten en hel del anvisninger, hvor der foregaar

prøvedrift. Saaledes er der bare i Gimso ikke mindre end 3 steder hvor der nu allerede arbeides, nemlig Vattenfjorden, Smorten og Madmoderens forekomster. I Vattenfjorden er saaledes allerede meget arbejde nedlagt. Saa har man i Ofoten adskillige jern- og kobberfelter, hvor der ligeledes foregaar delvis forsøgsdrift, og endelig Vesteraalen, hvor der nu paa flere steder foregaar prøvedrift foruden en hel del kobberforekomster i Tromsø amt, hvor der i denne tid vil sættes igang betydelig drift. Men med den forstaaelse som den største del af den nordlandske befolkning nu har af fagbevægelsen og organisationen i det hele, er det en ren umulighed at faa ordentlige forhold i arbejderbevægelsen. Derfor er det af allerstørste betydning, at man faar en kraftig og planlagt agitation istand. Som det nu er, saa strømmer der, efter at de vanlige fiskerier er slut, en masse af fiskerne til arbejdsfelterne. Er der da paa stedet en arbejderforening, der sætter igang en lokalagitation, kan det i bedste tilfælde hænde at man kan faa prakke ind paa disse en medlemsbog og inkassere en maanedes kontingent. Men hermed blir saa det hele. Om to eller høist tre maaneder er angjeldende allerede reist fra arbejdspladsen — mange kanske paa kortere tid — og foreningen sidder igjen med en masse navne i sin medlemsprotokol, men skal man til at faa ind kontingenten erfarer man at de fleste er forsvundne og ingen kan gi oplysning om hvor der er blit af dem.

En hel del nye elementer er maaske kommet istedet og skal man saa til at hverve nye medlemmer, faar man den samme historie op igjen. Arbeiderstokken skifter stadig, da de fleste ikke er professionelle grube- og anlægsarbeidere, men i en stadig vekslende beskjæftigelse, saaledes at de nogle maaneder er fiskere, nogle maaneder grube- og anlægsarbeidere, nogle maaneder gaardbrugere, saa kanske en tid skogdrivere eller husflidserbeidere, for saa at begynde igjen som fisker og saaledes fortsætter den samme kredsgang om og om igjen. Under saadanne omstændigheder er det rent umuligt at skabe ordnede forhold, uden at man ved en planlagt agitation faar organiseret den hele arbeidende bonde- og fiskerbefolkning. Imidlertid er befolkningen ikke uimodtagelig for indtryk, og det er min sikre overbevisning, at med et intens og kraftig arbejde skulde man opnaa de bedste resultater.

Tar man hensyn til det politiske, saa har man der store, men godt gjennomførlige opgaver at løse.

Det arbejde som hr. H. Berntsen udførte deroppe for 2 aar siden var slet ikke frugtesløst, og jeg mener at om man kunde ofre noget for sagen skulde man opnaa gode resultater. Efter den forandring

som er indtraadt i forholdene ved den nye valgordning, kan der ingenlunde bli tale om at mere end høist to — kanske bare 1 af de nuværende storthingsrepræsentanter fra Nordlands amt kan bli gjenvalgt ved næste valg. Og her har arbeiderpartiet i særdeleshed og arbeiderorganisationerne i almindelighed en vigtig opgave at løse. Det er tale om, at med en del arbeide skal arbeiderne kunne erobre en flerhed af disse valgkredse. Som sagt: Men en plannæssig og ihærdig agitation tør jeg haabe at man kunde opnaa de allerbedste resultater, baade faglig og politisk.

Westerlund fremsatte følgende forslag: „Landsorganisationen beslutter at ansætte fastlønnede agitatorer for landsbygderne, dog uden nogen særskilt udgift for de enkelte foreninger udover landet, særskilt tages hensyn til jernbanearbeiderne, der repræsenterer et stort antal.“

Han anbefalede sterkt A. Pedersens forslag idet han paaviste, at gjennom en fast agitation øger vi vore rækker, og paapegte Bergensbanen og organisationsforholdene der.

Oskar Pedersen vilde ogsaa stemme for Pedersens forslag; men først maa der agiteres mand og mand imellem og saa tillyses til foredrag og møder, hvorfor jeg vil stille som tillæggsforslag til Pedersen, det paa sidste kongres vedtagne tillæggsforslag:

„Da det viser sig, at der gjennom den agitation, der udfoldes gjennom møder og foredrag, saa ofte desværre kan resultere i en øieblikkelig oplussen, udtaler kongressen, at der skal lægges størst vekt paa den personlige agitation mand og mand imellem ved siden af, hvad der kan vindes gennem møder og foredrag.“

Gundersen anbefalede A. Pedersens forslag med Oskar Pedersens tillæggsforslag.

Balsnes: En agitation er nødvendig, og vil vi maalet, faar vi ogsaa ville midlerne. Jeg vil dog ikke anbefale „Nordlyset“s forslag da det maa bli sekretariatets sag at planlægge agitationen i samraad med Det norske arbeiderparti.

M. Ormestad: Hensigten med forslaget var vistnok udmerket, men tal. betvilet om kongressen var kompetent til en saadan bevilgning. Der staar ingenting i lovene om noget saadant, og de enkelte organisationer kan undslaa sig for udligningen. En henstilling til forbundene kunde man vedta, men ingen bevilgning. Det gjælder et stort beløb, bare for os 2500 kroner. Nu bruger vi ca. 500 kroner til reiser. De inden forbundene nødvendige reiser kan man heller ikke undgaa. Det er ingen omlægning af udgifter, men et tillæg.

Bosse: Jeg maa i et og alt slutte mig til Ormestad. Vi har opgjort vort budget efter de rent lovlige udgifter. Noget mer har vi

ikke tænkt paa. Her er visselig ogsaa mange forbund, som ingen almindelig agitation trænger. Jeg vil ikke alene stemme imod dette forslag; men jeg vil protestere imod det. Jeg vil ikke svare for følgerne af en vedtagelse.

A. Kalvaa: Agitationens nødvendighed indrømmer vi alle; men jeg er enig med Ormestad i at udligningen af denne 50-øring ikke kan vedtages her. Der maa tillige vises den største forsigtighed med hvilke agitatorer, man sender ud. Der maa ikke følge noget smuds med. Smukke blomster maa en agitator efterlade sig. En saadan generalagitator blir for kostbar og vil desuden heller ikke tilfredsstille kravene. Her er ikke som i Danmark. Skulde vor agitation ha held, saa maatte vi inddele landet i distrikter. Det er spørgsmaal om vi har raad dertil. Jeg vil ha sat fingeren paa, at den agitation, som hidtil har været drevet, har ikke altid været saa heldig. Imidlertid skulde jeg være med paa at sende en dygtig agitator til Nordland.

Dirigenten fandt sig beføiet til at maatte paatale Kalvaas insinuation angaaende agitatorerne.

Næsheim havde af erfaring lært, at ofrede man noget paa agitationen, saa fik man pengene ind igjen med renter. Den er hidtil væsentlig drevet i Kristiania og omegn, men maa ogsaa strækkes længere udover. Det forslag jeg vil stille, har jeg omtrent beregnet paa forhaand at det vil falde; men jeg vil alligevel ha det frem som en demonstration.

Stillede følgende forslag:

„Kongressen paalægger alle til landsorganisationen tilsluttede medlemmer en ekstrakontingent, stor kr. 1.00, der anvendes til agitationen; indbetalt inden 2 maaneder.“

Teigen: Er Kalvaas insinuation fakta, saa vil jeg bifalde hans kritik. Ligeledes hans anførsler angaaende ordningen af agitationen. Agitationen i Kristiania og omegn kan drives af de lønnede mænd, som med lidt god vilje kan overkomme denne.

A. Pedersen: Vedrørende spørgsmaalet at mit forslag ikke er lovligt, saa har vi vel strengt juridisk set efter lovens bogstav ikke ret til en saadan bevilgning; men ifølge hele lovens aand har vi ret til det. Centralisationstanken er ikke gennemtrængt endnu. Det stikker igjennem; men vi maa oparbejde solidariteten, saa den gjen-nembryder faggrænserne og slaar fagstoltheden denne forretnings-mæssige ned. En henstilling vil bare være at kaste folk blaar i øinene. Vi kan gjøre det lovligt ved at kongressen bemyndiger sekretariatet at udligne.

Sæther udtalte sig i tilslutning til Pedersen.

Sverre Iversen: Det er vistnok sandt, at der er mange sager som en fællesagitator ikke kan greie, idet forbundene vil greie den sag selv f. eks. under konflikter og lignende. Hvad det formelle ved sagen angaar, kan man nok sige, at en udligning er ikke lovmedholdelig; men sagen har næsten saaatsige vundet hævd. Det vedtoges i 1901. Toges op igjen i 1903 og blev nedstemt, men nogen indvending af lovligheden forelaa ikke dengang. Han henstillede til Pedersen at forandre sit forslag, saa det formelt blev antageligt. Naar Kalvaa insinuerer angaaende agitatorerne, saa burde han ogsaa begrunde det. Kalvaa pligter at forelægge bevis for sin udtalelse, hvis ikke faar han finde sig i, at det blir karakteriseret som løst snak.

Refereredes forslag af Lian:

„Sekretariatet bemyndiges til, i den udstrækning det finder paa-krævet, at drive agitation for tilslutning til fagorganisationen. De hermed forbundne udgifter udredes af administrationskassen eller reser-vefondet.“

Lian: Vort forbunds tilslutning var ikke gjort under forud-sætning af denne ekstraudgift nu. Desuden vilde vi ha mindre nytte af fællesagitationen. Det er specielle punkter vi har at diskutere, som en fællesagitator ikke kan overkomme.

A. Pedersen tog sit forslag tilbage og gik over til Lians.

Næsheim og *Westerlund* tog ligeledes sine forslag tilbage.

Oskur Pedersen beklagede at *A. Pedersen* tog sit forslag tilbage. Her snakkes om opstillede budgetter fra det samme hold, hvorfra der har foreligget lovforslag med kontingentforhøielse for øie. Det maatte vel ogsaa indvirket paa budgettet.

L. Svendsen forklarede, at hans forbund havde ogsaa opstillet sit budget og vilde ingen nytte kunne faa af en fællesagitation. Sluttede sig til *Ornestsads* udtalelse.

Nygaard: Ethvert forbund agiterer for sig selv bedst. Vi var sidst med paa fællesagitationen; men det viste sig, at Arbeidsmands-forbundet fik mange medlemmer. Vi fik 0. Vilde anbefale Lians forslag.

Kalvaa: Da mine udtalelser har mødt baade modbør og bifald, vil jeg tilføie, at de uheldige agitatorer, jeg har sigtet til, er ikke tilstede i denne sal. Jeg haaber, at angjældende vil ta hensyn til det fremkomne og i fremtiden vogte sig. En agitator er en offentlig mand og bør vel vare sig i sin færd. Jeg nævner intet navn.

Jakobsen: Den brede masse inden landsorganisationen er det, som kommer til at udrede udgifterne ved agitationen. Og vil det være heldigt nu at komme med ekstrakontingent, da vi allerede har

denne saa stor før. At agitation er paakrævet er ikke modsagt, men det bør overlades det fremtidige sekretariat at ordne med denne sag.

Rich. Hansen: Det forundrer mig her at høre, at de bedst organiserede fag taler imod forslaget til agitationsbevilling og argumenterer med, at de greier sig uden agitation. Det fremgik særlig af Nygaards tale, at arbejdsmandsforbundet var det, som høstede frugterne. Vi har hørt dette saa ofte før. Men er dette rigtig klassefølelse? Er det ikke heller fagstoltheden, som her gjør sig gjældende? Man kunde forde at de, der var naaet saa langt i organisationen, ogsaa havde bedre forstaaelse. De godt organiserede synes jeg skulde ha interesse af at de andre fag kom efter. Det styrker det hele. Et godt organiseret isoleret fag er magtesløst, hvis alle andre staar daarlign organiserede. Vor egen agitation har frugtet mere end denne fællesagitation. Vi har til stadighed havt udligning til agitation, men aldrig hørt klage paa dette. Sammen med partiet har arbejdsmandsforbundet udfoldet en kraftig og frugtbringende agitation. Denne agitation kan til sine tider ha været rent politisk; men vore folk har ikke klaget paa det. Agitationen maa lægges der, hvor den er nødvendig og paakrævet. Har arbejdsmandsforbundet høstet mest, saa har det ogsaa ydet mest. Formerne og typograferne er heller ikke bedre organiserede end at de godt trænger at befæstes; thi selv iblandt de sterkt organiserede fag trænges agitation forat holde forstaaelsen oppe og høne den (bifald).

Riise (Aalesund) sluttede sig til Hansen. Nævnte især hr. Berntsens arbejde i Aalesund, som havde baaret saa rig frugt. Arbejderpartiet og landsorganisationen bør her samarbejde for fælles interesser. Sluttet sig ogsaa til Oscar Pedersens tillægsforslag. Trodde ikke, at typograferne heller vilde unddrage sig.

Votering:

„Nordlys“s forslag forkastedes mod nogle stemmer. Lians forslag med Oscar Pedersens tillæg vedtoges enstemmig.

Dr. *Alfred Eriksen* introduceres derpaa. Han modtoges med stort bifald. Han havde ikke havt anledning til at være tilstede ved aabningen af kongressen — ikke paa grund af, at tolden paa bukkesælere diskuteredes i tinget, hvilket havde været nævnt, men fordi kjødtolden stod for tur til at komme op. Det var at haabe, at et nyt afsnit nu vilde aabnes i norsk politik, naar den unionelle konflikt var løst. Og i dette afsnit vilde kaldelsen komme sterkere end nogen sinde til arbejderne. Derfor var denne kongres kanske betydningsfuldere end nogen tidligere. Tal. forstod vel den store betydning, som laa i arbejderne faglige organisation, at det var underlaget for

hele arbejderbevægelsen og vilde derfor ønske arbeidet rig fremgang. Maatte ogsaa de forhandlinger, som her var paabegyndt, i rigeste mon bidrage hertil. (Talen modtoges med sterkt bifald).

Formiddagsmøde 23de juli.

Fortsat behandling af punkt 11.

Fra malerforbundets Kristiania-afdeling var fremkommet forslag om opsættelse paa dagsordenen af: *Fastsættelse af løn for landsorganisationens agitatorer.*

Magnell motiverede, hvorfor dette forslag var stillet, idet han mente, der burde fastsættes en bestemt og ikke som hidtil været anvendt forskellige satser. Haa mente, at enhver agitator arbeidet efter bedste evne og de, som da erholdt mindst i løn, ansaa sig forfordelte.

Johnsen oplyste om, at under fællesagitationen blev det betalt 8 kr. pr. dag og under senere smaature fra 8—10 kr.

A. Pedersen kunde ikke anbefale nogen fastsættelse af en absolut bindende dagløn. Principielt bør en hvilken som helst mand ha medbestemmelsesret ved fastsættelsen af hans løn, selv om man har arbejderen til arbejds herre. Det eneste, som kan bestemmes, er en minimal løn, hvorunder ingen kan betales. Der maa ogsaa tages hensyn til ens duellighed. Sekretariatet har været i den stilling at vedkommende, som man havde brug for, var ikke til at formaa til at reise af den grund, at han vilde faa direkte tab ved den tilbudte godtgørelse. Advarede mod nogen fastsættelse af løn.

Mylre vilde gjøre opmærksom paa, at det reiste spørgsmål kom fra malernes forening Kristiania og ikke fra malerforbundets styre, der havde taget afstand fra det. Han fandt, at naar her kun var tale om tilfældige agitatorer, kunde ingen fast løn fastsættes.

Magnell paapegte, at der tidligere var betalt forskellig, hvilket ikke var ret, da det er vanskeligt at afgjøre, hvem der er dygtig eller mindre dygtig.

Sverre Iversen var ikke enig i, at der skulde skilles mellem mere eller mindre dygtige agitatorer, hvilket kan bli vanskeligt at bedømme. Vilde anbefale at ingen pris fastsættes.

Emanuelsen fandt, at agitatoren alligevel fik medbestemmelsesret, om der fastsættes en dagløn. Han har jo frihed at ta det eller ikke. Men i regelen er det sekretariatets medlemmer, der reiser som agitatorer, og da er det pinibelt for disse at fastsætte sin egen løn.

Ormestad paapegte, at det væsentligste som spilte ind her var,

hvor stor arbejdsfortjeneste man tabte ved at reise som agitator. Han vilde stille følgende forslag:

„Det overlades til sekretariatet at fastsætte løn for landsorganisationens agitatorer“.

Magnell havde foreslået følgende: „De, der reiser i landsorganisationens tjeneste er berettiget til at erholde fri reise samt en diæt-godtgjørelse og erstatning for tabt arbejdsfortjeneste 9 kr. pr. dag.

A. Pedersen stillede følgende subsidiære forslag, idet han principielt vilde stemme for Ormestads:

„Som mindste godtgjørelse i diæt og tabt arbejdsfortjeneste for landsorganisationens agitatorer og funktionærer forøvrigt fastsættes 9 kr. pr. dag. Forøvrigt overlades det sekretariatet at træffe overenskomst med hver enkelt i hvert enkelt tilfælde.

Ved voteringen blev Ormestads forslag vedtaget mod 16 st., hvorpaa de øvrige forslag bortfaldt.

Punkt 12. Arbejderbeskyttelseslove.

Joh. Johnsen: Dette punkt er opstillet paa dagsordenen efter forslag af Bergens Slagter- og pølsemergerforening og var bebudet indledet paa kongressen af foreningens repræsentant. Denne er imidlertid ved sygdom blevet forhindret fra at komme. Foreningens motivering for forslaget er indsendt skriftlig, og tilsigter forslaget en forandring i fabriktilsynslovens §§ 2, 16, 18, 19, 26 og 27. Slagterierne betragtes nu som haandværksdrift, medens pølsemergerierne regnes som fabriksdrift. I anledning af dette forslag har jeg undersøgt om forholdet her i Kristiania, og det viser sig ogsaa her at være megen misforholdelse med fabrikløven og isærdeleshed med anmeldelsespligten. Naar nogen kom til skade, var det nødvendigt at kunne faa anmeldt direkte til ulykkesforsikringen for at faa det hurtigst ekspederet. Videre har den nuværende lov ført til, at mindreårige benyttes i stor udstrækning, og efter endt arbejdstid blir arbejderne sat til butikken eller til at drage omkring i byen med varer uden godtgjørelse. Naar der ingen kraftig organisation er i branchen staar arbejderne raadløse. Han vilde foreslaa følgende:

„I anledning af indkomne forslag fra Slagter- og pølsemergersvendenes fagforening, Bergen, til forandring af loven om tilsyn med arbejde i fabrikker m. v. beslutter kongressen at anmode sekretariatet om at indhente oplysninger angaaende de besværgelser, som er anført fra slagter- og pølsemergersvendene i Bergen, og paa grundlag af disse udarbejde og fremsætte forslag til forandring i omhandlede lov.“

De nuværende love for arbejderbeskyttelse er temmelig mangelfulde, medens der forøvrigt er love i massevis. Det er kun ulykkesforsikringsloven og fabriktilsynsloven samt for et enkelt fags vedk. — bagerloven. En lov som gik ud paa at beskytte foreningsretten blev odelagt, saa det ingen beskyttelse blev, men blev tværtimod til en „tugthuslov“, som der maatte protesteres mod og som da ogsaa blev henlagt. De reaktionære partier forsøgte paa alle maader at faa afskaffet de faa fordele som tilsigtes arbejderne. Vi har seet dette under ulykkesforsikringsloven.

A. Juell og *J. Teigen* foreslog følgende: „Kongressen paalægger sekretariatet at nedsætte en komité, som har i opdrag at gennemgaa fabriktilsyns- og ulykkesforsikringsloven og fremkomme med de udtalelser og forslag, som der fra arbejderne side kræves, for at disse love skal bli bedst mulige..“

Stenberg paapegte, at loven var saadan, at arbejdsgiverne havde anledning til at drage fordel af arbejderne selvhjælpsinstitutioner ved at vælte sin ulykkesforsørgelsespligt over paa arbejderne sygekasse for de 4 første uger.

Sverre Hørsen kunde ikke stemme for de 2 fremsatte forslag. Der er for inden landsorganisationen vedtaget forslag og indsendt til departementet, hvor det hviler sammen med andre. Han kunde kun anbefale, at der vedtoges supplerende forslag til de tidligere indsendte.

Hansen paapegte, at nu var det maskinerne og ikke pølse-magerarbejderne, som var beskyttet. Pølse-magerne havde, efter hvad han havde hørt, indsendt forslag om yderligere udnyttelse af sine folk. Det er ikke mange, som er saa uheldig stillet som pølse-magersvendene, og vil anbefale, at man ved agitation særlig tager sig af dem.

W. Karlsen kunde bevise at arbejdsgiverne unddrager sig i mange tilfælde for understøttelse de 4 første uger under ulykkestilfælde, og at unge mennesker anvendes i videre udstrækning end tilladt efter loven.

Teigen anbefalede sit forslag, der gik ud paa en revision af loven tagende sigte paa samtlige arbejdere, medens Johnsens kun nævnte pølse-magerne.

Juell: Der er en masse mangler ved den nuværende lov, hvorfor der maa forsøges forandringer i den. Den foreslaaede nedsatte komité maatte derfor faa i opdrag at ta sig af samtlige anker og ikke bare for et enkelt fag. Ulykkesforsikringsloven er ogsaa saadan, at der maa forsøges at faa den forandret, saa f. eks. arbejdsgiverne ikke kan unddrage sig sin understøttelsespligt for de 4 første uger. Intet

kan forgribes og intet ødelægges ved at vedtage høvleriarbeidernes forslag.

Hansen: Det er om at gjøre at faa loven effektueret og ikke gjøre den mindre virksom ved at gribe ind. Man kunde med god grund spørge: Hvor er tilsynet?

Johansen: Der er en forskjel paa mit og Juells forslag, idet mit gaar ud paa at indhente oplysninger. Jeg har intet mod Juells forslag; men det vil kræve juridisk assistance og økonomisk komme til at tyng. Det positive i mit forslag er, at paa grundlag af de indhentede oplysninger og gjorte undersøgelser udarbejde forslag til forandring i loven.

Bergan: Der er efter min formening klare beviser for at arbejdsgiverne unddrager sig sin understøttelsespligt for de 4 første uger under ulykkestilfælde og vælter denne over paa arbeidernes sygekasser. De pligter ialfald ikke at udrede mere end til at svare forskjellen mellem sygekassens ydelse og den sum ulykkesforsikringsloven foreskriver.

Dirigenten (Ornestad) mente, dette var udenfor dagsordenen, da det omhandlede ulykkesforsikringsloven.

Bergan: Jeg mener, det hører med under dagsordenen, og jeg mener, det er af stor betydning, at kongressen er opmærksom paa sagen og tager sine reservationer.

Iversen: Her dreier det sig om 2 særskilte love, men paa dagsordenen staar kun opført fabriktilsynsloven. I denne foreligger der før ifra metalarbeiderforbundet et bearbejdet materiale, og jeg mener, at sagen bør begrænses til det fra pølsemagerne fremførte. Behandlingen bør ikke gi sig udslag i et bænkeforslag. Dertil er den altfor vigtig.

Dirigenten var fremdeles af den mening, at man her var udenfor dagsordenen. Fra den sidste behandling af ulykkesforsikringsloven foreligger ikke endnu dokumenter fra regjeringen.

Nikolai Hansen var enig med dirigenten. Hvad det angaar sagen, saa har arbeiderne sin store skyld i, at fabriktilsynet ikke blir, som det skal være. Tilsynet vælges af kommunestyret, og det er om at gjøre at skaffe sig indflydelse der. Loven har mange gode sider, naar den bare blev praktiseret; men i regelen har man et daarligt fabriktilsyn.

Stenberg: Hvad der bragte mig til at ta spørgsmaalet om ulykkesforsikringsloven op var, at indlederen satte de 2 love i forbindelse med hinanden. Der drives forresten en ivrig agitation, saa vi kan vente os et attentat paa denne lov.

Juell: Naar her reises formelle grunde mod behandlingen, saa vil jeg protestere, da punktet paa dagsordenen heder: Arbejderbeskyttelseslovgivning. Arbejdsgiverne har nedsat en komité i samme materie, trods i det materiale som foreligger.

Dirigenten mente at sekretariatet kunde angivet punktets ramme mere klart.

Bergan udtalte sig i tilslutning til Stenberg og Juell.

Johnsen: Angaaende Juells forslag indrømmer jeg berettigelsen, og formelt kan det vistnok optages; men spørgsmaalet er om det er hensigtsmæssigt. Jeg anser det nærmest som overflødig, da det her er om at gjøre, at faa svar paa pølsemagernes forslag.

Ebne var enig med *Johnsen* angaaende pølsemagernes forslag, men mente, man burde gaa videre. Nævnte bagerloven og de overtrædelser den var gjenstand for og mente, kongressen burde vedtage en henstilling til arbeiderne om at organisere sig forat kunne opretholde loven. Han vilde fremsætte følgende forslag til udtalelse:

„Da det har vist sig, at arbejderbeskyttelseslovgivningen paa mange steder ikke overholdes, formener kongressen, at dersom der skal ske en forandring til det bedre i saa henseende, bør arbeiderne i de forskjellige brancher og fag i en større grad end hvad hidtil er skeet tilslutte sig sine respektive fagorganisationer og oprette saadanne, hvor der ikke er, for at arbeiderne da som helhed kan være istand til at hævde og efterse, at nævnte love overholdes.“

Dirigenten mente, at resolutionen var saa svært almindelig, at den ikke specielt behøvede at være knyttet til denne sig. Stemme imod en saadan resolution kan man ikke; men jeg synes den er uheldig anbragt, saa jeg vil henstille til *Ebne* at tage den tilbage.

Næss: Ankerne over fabriktilsynsloven og tilsynet anser jeg berettiget. Jeg kjender et eksempel fra Eidsvaag, Bergen. Det viste sig i længere tid at sikkerhedsforanstaltninger var paakrævet; men disse blev ikke paabudt af fabriktilsynet, førend 1 mand havde mistet en arm.

Herman Olsen repliserede til *Ebne* angaaende dennes resolution og troede ikke denne var specielt paakrævet for bagernes vedkommende, da disse var godt organiseret. At faa skjærpet tilsynet er, hvad der især bør gjøres.

Magnell paapegte, at det var mange arbejdere, som havde faaet en knæk, netop fordi de vilde hævde fabriktilsynsloven og foretog anmeldelser. Flere saadanne eksempler kunde anføres. Specielt kjendte han flere fra Sandefjord.

Votering: Johnsens forslag vedtoges enstemmig. Juells og Teigens forslag vedtoges med 44 mod 36 stemmer. Ekenes resolution vedtoges enstemmig.

Punkt 13. Bør ny overenskomst om forligsraad og voldgiftsretter søges oprettet med Norsk arbejdsgiverforening?

A. Pedersen: Han mente, at kongressen burde bli færdig samme dag, hvorfor de sager, der ikke skaffede noget positivt, burde udsættes. Denne sag var sat op paa dagsordenen i den hensigt at en redegørelse kunde gives angaaende sagens forhistorie, og i hvilket stadium den for tiden befandt sig. Under den store jernlockout i Bergen blev formerne kastet paa gaden, og dette gav stødet til overenskomstens opsigelse. Der er imidlertid gjort skridt til oprettelse af en ny overenskomst, idet der er opnævnt en komité til at forhandle angaaende en saadan. Den af sekretariatet opnævnte komité har haft møder i sagens anledning uden at noget afsluttende møde er blevet afholdt. Det trykte forslag, som foreligger som bilag til beretningen, er udarbejdet af mig, men er i det væsentlige ogsaa tiltraadt af de øvrige komitémedlemmer (D. Jensen og Rich. Hansen). Sagen er endnu paa et forelobigt standpunkt, saa en beslutning her kan ikke gaa ud paa andet end en bemyndigelse til sekretariatet at søge oprettet en ny overenskomst, hvorfor jeg vil foreslaa:

„Kongressen bemyndiger sekretariatet til at træffe ny overenskomst med Norsk arbejdsgiverforening om forligsraad og voldgiftsretter, hvilken i tilfælde maa godkjendes af hovedstyret.“

Forslaget vedtoges enstemmig og uden debat.

Inden man gik over til næste punkt paa dagsordenen, fremholdt dirigenten, at punktet — Bevilgningssager vel godt kunde tages i pauserne under valgene.

Iversen mente, at bevilgningssager maatte gaa forud for valget.

Dirigenten foreslog punkternes rækkefølge saaledes: 15, 16, 14. Dette vedtoges.

Punkt 15. Oprettelse af et centralorgan.

H. Pettersen indledede. Saadan som forholdet er nu, er de fleste fagblade jevngodt med intet. De indskrænker sig ofte bare til en kvartalsrapport. Et centralorgan vilde efter min mening være af uvurderlig nytte især i agitationen. Dette at man kunde faa anledning til at følge med og faa indblik i forholdene inden andre fag og ikke

have sit eget, vilde gjøre sit til at styrke solidariteten. Vilde dog høre, hvad de store forbund havde at anføre.

Johnsen oplyste, at sekretariatet havde ikke fundet sig foranlediget til at komme med indstilling i sagen, da punktet nærmest var opstillet som diskussionsthema.

Ornestad: I Danmark har man oprettet et meddelelsesblad — Arbeideren. Men at gjøre de forskjellige fagblade overflødige lader sig vist ikke gjøre. Disse er blevet mindre agitatoriske i det sidste, idet de mere knytter sig til foreliggende sager. Skulde et saadant centralorgan kunne erstatte fagbladene, vilde det bli altfor stort og kostbart. Den tanke maa vi vist kaste overbord. Derimod tror jeg at et maanedlig meddelelsesblad til at redegjøre for konflikter o. l. vilde være at anbefale, da en saadan vilde bli bedre end den man kan faa gjennem arbeiderpressen. Han vilde foreslaa følgende:

„Kongressen udtaler sig for udgivelsen af et fagligt meddelelsesblad. Sekretariatet paalægges at udarbejde plan og omkostningsoverslag, der endelig vedtages af hovedstyret.“

Lian udtalte sig i tilslutning til *Ornestad*. Paapegte at arbeidergiverne har ogsaa sit meddelelsesblad.

A. Pedersen udtalte sig i tilslutning til *Ornestad* og *Lian*. Ved et meddelelsesblad kunde organisationerne faa anledning til bedre at at følge med under konflikter og øve mere kontrol. Troede heller ikke udgifterne vilde bli saa svære.

M. Olsen redegjorde for Danmarks meddelelsesblad: Tanken, da det blev oprettet, var at gjøre den „retslige skudflade“ for arbeidergiverne mindre, og tanken var da sløfning af fagbladene. Det havde imidlertid ikke gaaet i den retning. „Arbeideren“ bringer meddelelser angaaende konflikter baade i ind- og udland. Udgaar 2den hver uge og sendes organisationerne gjennem posten. Det er ikke abonnementsblad og modtar ikke annoncer. Kostningen er antagelig kr. 1 800 à 2 000. Ved et maanedsbld vil forholdet bli noget anderledes.

Herman Olsen: Det ser ikke ud til, at træarbejderforbundet har tænkt at faa dette blad, da de ikke har formet noget forslag. *Ornestads* forslag vil bare føre til noget lapværk og skade „Social-Demokraten“, men indholdet vil bli saa rent for lidet.

Ornestad havde ikke tænkt nærmere over programmet for et saadant blad eller udredet noget derom; men han tænkte sig det nærmest i lighed med Danmarks „Arbeideren“.

H. Pettersen var tilfreds med *Ornestads* forslag, at man iik dette meddelelsesblad til en begyndelse.

Ornestads forslag vedtoges mod 1 stemme.

Punkt 16. Bør de lønnede funktionærer tillades at have anden lønnet beskæftigelse ved siden af og i tilfælde i hvor stor udstrækning?

Dirigenten vilde fastslaa, at her burde man indskrænke debatten til kun at gjælde den fremtidige ordning.

Magnell: Efter dirigentens udtalelse vil jeg ikke kunne faa anledning til at motivere mit forslag. Jeg mener dette ikke er rigtig, da her før er henvist til dette punkt. Dobbeltstillinger er under alle forhold uheldige. Der blir overtaget mere arbejde, end man klarer tilfredsstillende. Og der bør ikke være saa, at enkelte skal ha betalt baade for kveldsarbejde og søndagsarbejde. Sekretariatet har været enstemmig i sin opfatning, og det er da ogsaa folk som vidste, hvad de vilde.

Dirigenten oplyste at hans hensigt havde været at hindre gjentagelser.

Refereredes de indkomne forslag:

Magnell foreslog: „De fuldt lønnede funktionærer kan ikke uden kongressens samtykke paata sig andre lønnede hverv, som maatte formodes at hemme deres arbejde i landsorganisationens tjeneste.“

H. Pettersen foreslog: „Punkt 16) paa dagsordenen gir ikke anledning til nogen forføining fra kongressens side.“

Lian foreslog: „Funktionærer som er fuldt aflønnede i landsorganisationens tjeneste, kan ikke paata sig lønnede bierhverv uden sekretariatets tilladelse.“

H. Pettersen fremholdt, at han havde stillet sit forslag fordi her ikke stod rigtig klart, enten det gjalt landsorganisationens lønnede mænd eller andre.

Ormestad henviste til at, i den svenske landsorganisations love havde man et punkt angaaende dette, som tog sigte paa at hindre dobbeltstillinger.

Sæther: Det vii være uheldigt at paatage sig flere stillinger, som kolliderer med hinanden. Vilde støtte Lians forslag.

Lian: Der kan indtræffe forholde, hvor det vilde være uheldigt, om man havde et bestemt forbud mod dobbeltstillinger. Jeg vil derfor anbefale mit forslag

Magnell: Her er kommet ind misforstaaelser, idet der tales om, at det her skulde gjælde de enkelte organisationers mænd. Det kan naturligvis her kun være tale om landsorganisationens lønnede mænd. *Ormestad* nævnte, at naar ikke landsorganisationens arbejde

skadedes, var det denne ivedkommende; men skades de enkelte organisationer ved det, saa skades ogsaa derigjennem landsorganisationen.

Gundersen støttede Pettersens forslag, idet han fandt de fremkomne forslag overflødige.

A. Pedersen: Jeg skal ikke bruge mange ord, da repræsentanterne vel allerede har opgjort sin mening. Det er rigtig, som her er fremholdt, at man ikke har været paa det rene, om det er landsorganisationens funktionærer her er ment. Saaledes forbundsstyret der i en skrivelse til foreningen gjorde opmærksom paa, at det fandt sagen ikke at høre hjemme under landsorganisationen. Det ser ud til at kongressen her ligesaa lidt som sekretariatet og hovedstyret har kunnet paavise, at landsorganisationens arbejde har lidt ved dobbeltstillingen. De danske tillidsmænd udnyttes paa alle omraader. Hvad det her maa dreie sig om er, at ingen paatager sig arbejde, der skader det hverv, han er valgt til. Men det ser ud, som det er lønnen, som spiller hovedrollen, idet naar det ikke er lønnet, saa kan man tage saameget arbejde man vil. Jeg maa igjen hævde, at arbejdsgiverne kan med god grund sige til sine arbejdere: I er lønnet hos mig og kan ikke foretage eder arbejde i fagorganisationens tjeneste, og en saadan bestemmelse kan virke uheldigt allerede her paa kongressen.

Bergan: At dobbeltstillinger er uheldige viser jo de rivninger som har været. Pedersen tillægger det personligheder, og at sekretariatet gjorde det af brødnid, og dette er siden blit overført paa os. Det er ogsaa mærkeligt, at den som i hovedstyret udtalte sig skarpest mod den praktiserede ordning nu finder enhver forføining overflødig. At ingen skade er skeet kan tildels være sandt; men havde ikke denne dobbeltstilling kommet til vilde landsorganisationen sparet mange penge til ekstraarbejde

Johansen gav tilslutning til Lians forslag. Havde intet forudgaaende været, vilde vel dette blit vedtaget enstemmig og uden debat. En saadan bestemmelse findes ogsaa indtaget i den svenske landsorganisations love. En absolut bindende beslutning kan derimod under visse forholde vise sig uheldig.

Balsnes: Vi er vel alle enige om at dobbeltstillinger er uheldige. Jeg skulde dog helst ønske ingen beslutning i sagen, men i tilfælde vil jeg anbefale Magnells forslag.

Larsen forslø 2 minutters taletid, hvilket vedtoges.

Karlgren: Spørgsmaalet er ikke her et personspørgsmaal, men et principspørgsmaal, hvilket han nærmere beviste.

Jakobsen anbefalede Magnells forslag, idet han fandt det ikke fremsat af personlige motiver.

Sverre Iversen fandt ikke Pedersens paastand berettiget, naar han hævder, at spørgsmaalet var reist af personlige hensyn. Det gaar heller ikke an at sammenligne stillingen i landsorganisationen med en privat bedrift.

Sven Mattson udtalte sig i samme retning og anbefalede Lians forslag.

Petersen redegjorde for sit standpunkt paa hovedstyremødet, og dette var ikke dikteret af personlige hensyn.

A. Pedersen vilde afvise den mistænkeliggjørelse, at han skulde ha favoriseret sit forbund ved at sidde inde med denne stilling, samtidig som han var formand i landsorganisationen.

Zakariassen: Den diskussion, som her er fremkommet, beviser nødvendigheden af at her fattes en beslutning.

Kalvaa fandt at maatte forespørge, hvad der maatte antages at være fuldt lønnet i landsorganisationens tjeneste. Det maatte først besvares, før der kunde stemmes over det fremsatte forslag.

Magnell havde før forandret sit forslag fra at kongressen skulde bestemme til hovedstyret. Nu tog han det helt tilbage.

Gudmundsen støttede Iversens og Karlgrens udtalelser.

Lundgren og *Bergan* hævdede begge at de helst vilde stemt for forbud, men nu var forslaget taget tilbage.

Torp optog Magnells forslag, hvilket blev bestridt fra dirigentpladsen da eiter forretningsordenen intet forslag kunde optages eiterat streg med de indtegnede talere var sat.

Ved voteringen blev Lians forslag vedtaget mod 1 stemme.

Punkt 14. Bevilgningssager.

Johnsen: Under dette punkt kommer som vanligt bevilgningerne til revisorer og sekretær. Videre skal jeg herunder redegjøre for, hvordan sekretariatet har tænkt sig den fremtidige ordning. Der ansættes en helt lønnet mand som forretningsfører og en delvis lønnet formand. Antydningssvis skal jeg nævne lønnen 1800—2000 kr. til forretningsføreren og 600 kr. til formanden. At gaa saa langt som til at anbefale 2 fuldt lønnede mænd har vi ikke turdet gaa, da midlerne er utilstrækkelige. At ved siden af at drive agitatorisk virksomhed vil helier ikke passe. I tilfælde formanden fratræder vil han være lettere at erstatte, naar ikke de 2 poster er kombineret som før er foreslaet af økonomiske grunde.

Sven Mattson foreslog nedsat en budgetkomité paa 5 mand, der kunde komme med indstilling angaaende lønninger etc.

Dirigenten mente, at det nu var lovligt sent at komme med forslag om budgetkomite saa langt ude i kongressen. I alfald maa vi ha bestemt 1 eller 2 lønnede mænd.

A. Pedersen var enig med dirigenten og havde desuden vist sig umuligt at vedtage noget budget, da saameget uforudseet kan indtræffe. Sekretariatet har ikke fundet at kunne gaa til mere end 1 helt og 1 delvis lønnet mand. Der er imidlertid vedtaget forslag angaaende agitationen og andre beslutninger som kommer til. Vilde henstille at der fattedes beslutning om 200 kr. i tællepenge for forretningsføreren. Den taktik er man slaet ind paa i organisationerne.

O Pedersen var imod ansættelse af 1½ mand. En mand kan godt greie at være forretningsfører og formand. Vi har erfaring for det. Den forrige forretningsfører kunde godt greiet det, havde han havt bare stillingen i landsorganisationen. Jeg er imod oprettelse af lønnede stillinger, hvor det ikke er paakrævet.

Lian var for at deling ikke burde foretages, da han troede, det var uheldigt. Formanden bør ha ansvaret, men ved en dygtig forretningsfører vil formanden bli bare en topfigur eller ogsaa omvendt. Kan ikke 1 mand greie det, faar man ansætte 2.

Gudmundsen sluttede sig til sekretariatets standpunkt og foreslog at forretningsfører- og sekretærpladsen sloges sammen til en post.

Folkedal vilde slutte sig til *O. Pedersen*. Han havde aldrig hørt tale om, at arbeidet var for svært for 1 mand. Sekretariatets forslag vilde bli noget anstaltmageri. Vilde i saa hensende sætte sine udtalelser i forbindelse med *Lians*. Mente at forretningsføreren burde forsikres.

Eftermiddagsmøde 23ae juli.

Dirigent: Ormestad.

Refereredes forslag fra *Lian* og *Nygaard* saalydende:

„Som formand og forretningsfører vælges en helt lønnet mand. Kongressen bemyndiger endvidere sekretariatet til, om dette finder det paakrævet, at antage den fornødne hjælp paa kontoret ved udarbejdelse af statistik o. l.“

Iversen vilde nedlægge en indsigelse mod *Oskar Pedersens* udtalelse, at 1 mand godt kunde greie arbeidet, og dette kom ogsaa frem gennem *Lians* og *Nygaards* forslag. En mand kan akkurat greie det løbende arbejde for dagen paa kontoret; men derved er han ogsaa bundet til kontorkrakken. Det har været følt som en ulempe inden organisationerne, at vi ikke har kunnet paaregne bistand fra de

ledende mænd saa langt som ønskeligt kunde være. Formanden bør ikke aldeles være bundet til kontoret, saa jeg vil anse det sørgeligt, om dette forslag blir vedtaget. Halvt lønnet stilling for formanden har ogsaa sine vanskeligheder ved valget af manden. Principielt er jeg for ansættelse af 2 helt lønnede mænd, fordi disse bør være de, hvorom organisationsarbeidet kredser. Man vil spare mange andre udgifter, saa kants det alt ialt vil bli ligesaa billig. Organisationen vil bedre kunne staa i rapport med disse mænd, fordi de faar mere bevægelsesfrihed og kan være tilstede i afdelingerne. Vi trænger 1 mand paa kontoret og 1 som er repræsentativ udad, saa jeg vil principielt stemme for 2, subsidiært for $1\frac{1}{2}$ mand.

Johnsen: Det blev af Oskar Pedersen i formiddag afgivet vidne om, hvordan forholdet havde været før, at Pedersen havde haft 4 dage i ugen, og jeg havde nogle timer. Men jeg har haft mange opfordringer og forpligtelser udover dette, saaledes ved forhandlinger og mæglinger og foredrag udover i afdelingerne. Er det meningen at man i centralorganisationen bare skal indkassere penge og udarbejde statistik, saa trænger vi bare forretningsfører. En mand kan være skikket som forretningsfører, men derimod ikke som formand og omvendt. Naar dette sammenstilles vil repræsentanterne kunne finde, at posten bør deles. Om en gaar væk, vil han lettere kunne erstattes. Angaaende Gudmundsens forslag er dertil at bemærke, at sekretærens arbejde indskrænker sig til at føre forhandlingsprotokollen under møderne. Det staar forresten i lovene, at sekretær skal vælges ved særskilt valg.

H. Pettersen: Alle maa vel være klar over, at om en mand kan greie at indkasere pengene saa er det ikke nok. Man maa ogsaa staa i rapport med organisationerne og udenverdenen. Det viser sig at man har det saadan inden forbundene. Angaaende en halv mand kan dette bli vanskelig, da man ikke kan finde den rette mand, der har anledning til at overtage pladsen. Jeg vil anbefale 2 mænd. Kan være man ikke har helt brug for dem straks, og kan hælde ogsaa. Det skulde være ønskeligt at vide, hvordan forholdet er i Sverige og Danmark. Det vilde være paakrævet om den ene kunde lægge sig efter sprogkundskaber.

Karlgrøn: Der er i debatten før fremholdt at Pedersen kun har brugt 4 dage og er ført vidne derom af Oskar Pedersen. Lians forslag svæver i det blaa, ellers kunde jeg stemme for det, men jeg mener ekstraarbeidet bør begrænses til et bestemt beløb. Naar formanden faar hele sin tid i landsorganisationen vil han kunne greie arbeidet. Det er fuldstændig feilagtigt at ville lægge traadene i 2

mands hænder. Og at ansætte en agitator som formand kan vel ikke være meningen. Om man i Sverige og Danmark har flere lønnede saa er ogsaa medlemsantallet der oppe i 80 000 medlemmer.

Refereredes forslag saalydende:

„Der ansættes en fast aflønnet mand som formand og forretningsfører med en løn af kr. 1800,00 + kr. 200,00 i tællepenge. Sekretariatet bemyndiges at, om fornødent, bevilge til kontorhjælp indtil et beløb af kr. 500,00.“

*Joh. Karlgren. Lars Syvergaard. A. Sivertsen. Oskar Pedersen.
Andr. Juell. E. E. Dysterud. R. Løken. A. Kalvaa.*

Ormestad kunde ikke slutte sig til sekretariatets forslag. Den hidtil praktiserede deling har vist sig uheldig, idet man har ikke vidst, hvor ansvaret har været henne eller hvem der har været formand. De skrivelser, som skal ekspederes, maa vel underskrives af formanden, ialfald han skal ha ansvaret for dem. I England har man jo en saadan deling, idet man har alderspræsident og generalsekretær. Iversens udtalelser synes at pege mod helstaten og vilde efter min formening føre til et mindre heldigt resultat. Er det bevisligt brug for 2, faar man gaa til det siden. Jeg har saa godt kjenskab til foreningsarbeidet, at nogen undervurdering af arbeidet fra min side er det ikke, og formanden bør ha bevægelsesfrihed. I Sverige har man ansat 2 helt lønnede mænd, men har en mangedobbelt saa stor organisation. Jeg vil stemme for Lians forslag, da jeg vil være med at bevilge alle beløb, som er nødvendige.

Gundersen var ogsaa af den mening, at Lians forslag var bedre end sekretariatets, der vilde blive noget lapverk. Forholdet med den halve mand kunde føre til at han blev ligesaa dyr som en hel mand. Jeg tror forresten at man godt kunde trænge 2. Centralorganisationens første mand kan ikke helt være agitator heller. Han har alle traade at passe og bør ikke overbebyrdes med arbeide. Principielt er jeg for 2 mand, subsidiært for Lians forslag.

Nygaard: Ser vi hen til forholdet før, saa har Pedersen greiet arbeidet godt, og en mand bør ha hele ansvaret. Pedersen erklærer, at han kan greie arbeidet, og vi har da ingen grund til at gaa til flere lønnede stillinger. Naar ekstraarbeidet gaar op til tilnærmelsesvis at bli arbeide for 1 mand, er det tidsnok at ansætte en helt lønnet til.

Lian: Iversen og Johansen har i mit forslag villet lægge undervurdering af arbeidet; men vi som er nye har jo kun at holde os til, hvad der blir fremholdt fra dem, der har praksis fra før.

A. Pedersen: Det er korrekt, hvad Johnsen fremholder angaaende sekretariatets indstilling, men her er ogsaa indtraadt en forandring. Argumenterne passer ikke helt, idet i den sidste tid har været 2 delvis lønnede. Og vi har paa kongressen faaet vist, at ansvaret har ikke været paa rette sted. Arbeidet vil ikke kunde indskrænkes, og blir det en masse forhandling, blir kontorhjælp nødvendig. I Danmark er formanden halvt lønnet, men ved siden af er 3-helt lønnede.

Magnell: Vi har ikke raad til at have nogen gallionsfigur.

Juell: Havde her været arbeide for 2, havde vi selvfølgelig i sekretariatet stemt for 2. Indstillingen om 1½ mand er i sekretariatet tat under sterke reservationer for de fleste medlemmers vedkommende. Af Pettersen er sagt, at vi trænger 2 mand, forat den ene kunde lære sprog; men det har vi da ikke raad til.

Jakobsen: Hovedvægten for min stemmegivning bygger jeg paa Pedersens erklæring, at 1 mand kan greie arbeidet. Angaaende det som er fremholdt om sprogkundskaber anser jeg det for paakrævet. Jeg vil stemme for Lians forslag.

Emanuelsen talte for Lians forslag.

Oskar Pedersen vilde slutte sig til Karlgren, at en begrænsning for ekstraarbeidet burde man ha, da han kjendte til, hvad arbeide her var.

Mattson vilde stemme for Lians forslag, da han mente, at det ikke gik an at ta begrænsning paa grundlag af det arbeide, som havde været. Det kan ogsaa komme lidt an paa, hvilken mand man faar. Der kan indtræffe forholde, hvor det kan være paakrævet at bruge mere penge, da man finder de bringer udbytte.

Juell vilde faa rette en misforstaaelse af Jakobsen angaaende sprogkundskaber. Jeg sagde ikke, at sprogkundskaber ikke var paakrævet; men at vi ikke havde raad til at ansætte 2 mænd, for at den ene kunde faa lære sprog.

Votering: Vedtoges med overveiende flertal ansættelse af 1 heltlønnet mand. Lønnen fastsattes til 1800 kr. + 200 kr. i tællepenge ifølge Karlgren m. fl. forslag.

Sidste passus i Lians og Nygaards forslag vedtoges mod 2 st.

Revisorerne bevilgedes enstemmig 10 kr. hver for udført arbeide.

Forslag om at bevilge sekretæren 20 kr. vedtoges ligeledes enstemmig.

Folkedahlf: Det er en ganske merkelig ting, men som gaar igjen overalt. De som har det egentlige ansvar, nemlig her sekretariatet, faar ingen bevilgning.

Ormestad: Vi bør fastsætte løn for revisorerne paa forhaand — antagelig en 50 kr. til hver.

A. Pedersen: Det er ikke noget vidtloftigt arbejde at revidere landsorganisationens regnskab i gang om aaret. Mente 25 kr. til hver kunde være passende

Næss: Der staar i lovene 3 revisorer og vi har valgt 3.

Gundersen gav tilslutning til *Pedersen* angaaende revisionen.

Magnell: Vi er tilbøielig til at være for flotte. Man har ikke raad til saa meget i afdelingerne.

Med overveiende flertal besluttedes revisorerens løn sat til 75 kr. pr aar

M. Ormestad foreslog: „Sekretariatet udarbejder instruks for revisorerne. Heri skal bl. a. indgaa bestemmelser om kassekontrol til ubestemte tider

Forslaget vedtoges.

Emanuelsen ankede over, at intet budgetforslag forelaa.

M. Ormestad vilde gjøre en henstilling om, at regnskaberne blev afsluttet med kalenderaaret.

A. Pedersen: Det er desværre ikke til at efterkomme, da det staar i lovene, at der for kongressen skal forelægges regnskab omfattende terminen.

Ormestad: Det tyder ikke paa, at lovene er saa fortræffelige, som man sagde her før. Det maa vist ikke være paakrævet at være for formalistisk her. Regnskabet fra nytaar af kan forelægges som særligt afsnit.

Juell støttede *Ormestads* udtalelser.

Ormestad optog det som forslag, hvilket vedtoges enstemmig.

Nils Folkedahl fremsatte følgende forslag: „Kongressen bemyndiger det kommende sekretariat at forsikre landsorganisationens forretningsfører efter et af sekretariatet fastsat beløb. De med denne forsikring forbundne udgifter udredes af landsorganisationens midler.“

H. Pettersen mente, at det bedste assuranceselskab var en effektiv kontrol fra organisationens side. Det viser sig at være saa vanskelig at faa noget af disse selskaber

Kalvaa var enig med *Folkedahl*, men skal en saadan forsikring iværksættes, maa regnskaberne revideres hvert kvartal.

Juell udtalte sig i tilslutning til *Pettersen* angaaende forsikrings-selskaberne, medens

S. Iversen mente at selskaberne ikke var saa gale, som det siges. Men præmierne ahang af, hvor ofte der revideredes.

Folkedahls forslag vedtoges.

Før man gik over til valg forespurgte *Gundersen* om ikke kongressen kunde sætte sekretariatets medlemmer til 9 istedetfor 7.

Ormestad var imod dette, fordi der var ikke adgang til at forandre lovene efterat disse var færdigbehandlet og besluttet gjældende for 2 aar endnu. Fandt heller ikke en saadan forandring heldig.

A. Pedersen mente, at havde man kunnet vedtage forandring i lovene angaaende regnskaberne, kunde man ogsaa foretage denne forandring.

Ved votering besluttedes at sekretariatet skal bestaa af 9 medlemmer.

Punkt 17. Valg.

Formand og forretningsfører. *Nygaard* foreslog *A. Pedersen*, *Lian* foreslog *A. Buen* og *Bergan* foreslog *Sven Mattson*.

Buen erklærede straks, at han vilde ikke modtage valg, da han fandt at han fremdeles havde sin plads at ivaretage i partipressen.

Den efterfølgende debat med fordetmeste korte repliker med anbefalinger og reservationer synes ikke at frembyde noget af principiel interesse at gjengive i sin helhed. Det som særmerkede denne debat var Malerforbundets repræsentants stilling. Fra forbundsstyrets side oplystes, at *Pedersen* var valgt som Malerforbundets heltlønnede mand med tiltrædelse 1ste august. Saavel forbundsstyret som de udenbys repræsentanter erklærede at de nødigt vilde miste *Pedersen* i Malerforbundet; men endskjønt det neppe kunde siges at være lovligt mod forbundet, vilde de dog ikke forpurre *Pedersens* valg paa kongressen og vilde gjøre, hvad de kunde for at faa sagen ordnet.

Magnell og *Bergan* derimod erklærede, at de kunde ikke forstaa *Pedersens* stilling her. Han var valgt som Malerforbundets forretningsfører med en løn af 1800 kr. og mente derfor, det var ikke moralsk rigtig af ham at fragaa denne stilling.

Pedersen paa sin side erklærede, at han havde baade lyst og ikke lyst til at stille sig til valg. Vistnok var han valgt som Malerforbundets helt lønnede mand; men han haabede den sag skulde lade sig ordne. Vistnok laa organisationens ve og vel ham fuldt saa meget paa hjertet som Malerforbundets; men her er fattet beslutning om garantier og forsikringer. Hvor blir der saa af tillidshvervet? Han havde heller ikke lyst til at bli valgt med en knap majoritet.

Sven Mattson erklærede, at han vilde ikke staa paa valg med *Pedersen*. Men i tilfælde han trak sig tilbage, vilde han stille sig til valg.

Efter opfordring fra flere hold erklærede Pedersen tilslut bestemt at han stillede sig til valg:

Afstemning: Til formand og forretningsfører gjenvalgtes A. Pedersen med 106 stemmer. Ialt afgaves 140 stemmer.

Viceformand: I forslag bragtes O. Lian og Joh. Johnsen. Valgt blev O. Lian med 71 stemmer. Ialt afgaves 126 stemmer.

Sekretær: I forslag bragtes Sverre Iversen, Jens Paulsen, M. Ormestad, Aug. Bosse, A. Juell, Kr. Tørres og Gunnar Sethil.

Sverre Iversen frabad sig gjenvalg og Sethil erklærede han kunde ikke komme paa valg da han allerede tilhørte sekretariatet som centralstyrets tilforordnede

Til sekretær valgtes Kr. Tørres med 82 stemmer. Ialt afgaves 131 stemmer.

Sekretariatmedlemmer. I forslag bragtes: A. Stenberg, M. Ormestad, Arnt Aamodt, Sverre Iversen, Gunnar Ousland, Rich. Hansen, Herman Olsen, E. Bergan, Ivar Bjerkmann, P. Aarøe, M. Nygaard, Joh. Johnsen, H. Pettersen og L. Svendsen.

Valgt blev M. Ormestad (Lern- og metalarb.forb.) med 109 st. Sverre Iversen (Murerforbundet) med 107 st. M. Nygaard (Formerforbundet) med 92 st. A. Stenberg (Murarb. forening) med 87 st. Joh. Johnsen (Skotøiarb.forbundet) med 82 st. Rich. Hansen (Arbeidsmandsforbundet) med 71 st. Ialt afgaves 136 stemmer.

Suppleanter. Hertil valgtes: Træarbeider H. Pettersen med 100 st. Mekaniker Arnt Aamodt med 93 st. Møbelsnedker P. Aarøe med 85 st. Bager Herman Olsen med 79 st. Typograf G. Ousland med 61 st. Ialt afgaves 134 stemmer.

Revisorer. Hertil valgtes: Skomager A. Gundersen med 58 st. Snedker D. Jensen med 46 st. Møbelsnedker Tobias Olsen med 35 st.

Suppleanter blev Maler Bergan og bogbinder Theting.

Punkt 18. Bestemmelse af tid og sted for næste kongres.

Joh. Johnsen redegjorde for forholdet med afholdelsen af den internationale faglige konferance og den skandinaviske arbeiderkongres og foreslog:

„Den faglige landsorganisations 5te kongres afholdes i Kristiania i august 1907.“

I forbindelse hermed foreslog Johnsen følgende:

„I anledning af, at det paa den 4de internationale fagforeningskonferance i Amsterdam er besluttet at afholde den 5te internationale konferance i Kristiania eftersommeren 1907 under forudsætning af, at

den skandinaviske arbeiderkongres afholdes paa samme tid, og da denne beslutning er fattet for at gjøre det muligt for landsorganisationen i Nordamerika, at deltage i konferancen, hvilket maa ansees at være af stor betydning for den internationale forbindelse, vedtager kongressen for sit vedkommende at filtræde konferancens beslutning samt at foreslaa for de politiske og faglige centralorganisationer i Skandinavien, at den skandinaviske arbeiderkongres afholdes i august 1907 i Kristiania.“

Forslaget vedtoges enstemmig.

Kongressens afslutning

Herman Lindkvist: Jeg maa faa lov til, inden vi skilles, at redegjøre lidt for de stridigheder, vi har i Sverige. Kampen omfatter ca. 17 000 mand, der er henvist til at leve paa, hvad de kan faa gennem landsorganisationen. Regner vi 80 000 organiserede og derfra trækker de 17 000 som er i kamp, blir der tilbage 63 000 til at yde støtte. Aegnet efter 1 kr. pr. uge blir det kr. 63 000, medens vi til en understøttelse af kr. 8 pr. mand trænger kr. 136 000 pr. uge. Jeg skal forsikre, at vi har gjort alt forat undgaa striden i denne udstrækning, men engang maatte denne komme, striden med værstedsioreningen. Da vi er bygget som en ren kamporganisation blev vi nødt til at ta kampen op og nu maa alle kræfter sattes til for en heldig løsning. Ved siden af værkstedslockouten fik vi en bygningslockout i Stockholm og Malmö. Jeg ønsker at faa dette spredt udover hele Norges land, at vi ikke kan greie kampen alene, men haaber vi at faa det mest mulige for at gi det til livsbehovet nødvendige for de i kamp varende medlemmer. De fleste overvar vel festen paa Tivoli igaaraftes og hørte min udredning af sagen der, saa jeg skal ikke hefte mig mere ved dette, men vil udtale, at vi vil gjøre alt forat knytte baandet fastere mellem Skandinaviens folk. Jeg har hørt her paa kongressen at arbeiderbevægelsen i Norge har faaet saa fast fod at heller ikke her arbeidsgiverne uhindret skal vove et angreb.

Tak for samværet under kongressen!

Tak for hjælpen i vor kamp!

Martin Olsin: Jeg har overværet Eders kongres, og det har glædet mig at i her i Norge er kommet til den overbevisning at overveie følgerne af en beslutning, saaledes at den ikke kommer til at skade. Den store lockout i Sverige gjør det til vor pligt at støtte. Arbeidsgivernes skræmmeskud bør netop anspore os til at gaa frem.

Bjørnstjerne Bjørnson siger, at hvor der er spirende kræfter, gror det aaret efter. Det vil gro og her bør fremdeles saaes. Og altid bør vi besjæles af den tanke — ikke rykke planterne op, før de faar fæstet rod. Jeg bringer med herfra den følelse at samarbeidets tanke den har fæstet rod.

Tak for samværet!

Joh. Johnsen: Årede mødrepræsentanter! Vi vil haabe, at de ønsker vore broderfæller har udtalt, maa slaa til. Jeg vil faa lov at udtale, at det nyvalgte sekretariat igjen vil optage sagen om støtte til den svenske lockout. Jeg vil haabe, at den samme støtte broderlandene imellem ogsaa i fremtiden vil fortsætte. Og vil bede den svenske og danske repræsentant bringe en hilsen med hjem!

Vi er nu endelig kommet til det resultat at vi skal afslutte vort møde. Vi har arbeidet godt, og det har gaaet raskt med forhandlingerne, og jeg tror at resultatet maa maa anses for godt. Det vil fremtiden vise, men jeg har de bedste forhaabninger i saa henseende. Tag en hilsen med til kamrater at vi vil fortsætte kampen for forbedrede løns- og arbeidsvilkår.

Tak for samværet! Lykke paa hjemreisen!

A. Pedersen: Jeg vil i tilslutning til Johnsens ord minde repræsentanterne om den støtte, vi pligter at yde vore svenske klassefæller i deres kamp. Den hjælp vi hidtil har ydet har ikke været os værdig. Da jeg har havt den ære at bli gjenvalgt som formand, vil jeg faa udtale, at jeg er mig bevidst at vanskelighederne vil bli større, men jeg haaber paa samarbeide mellem de gamle og nye organisationer, saa vi faar en helstøbt centralorganisation. Et godt samarbeide er grundbetingelsen for, at et godt arbeide skal kunne udføres. Vil haabe at fremtiden vil bringe et bedre resultat.

Dr. Eriksen vilde paa egne og kollegers vegne takke for indbydelsen. Vi skal huske paa, at borgerpartierne kan ogsaa gi en haandsrækning. Saaledes f. eks. stemmeretten og direkte valg, men jeg haaber paa, at naar vi næste aar rykker ind i stortinget med fagforeningsfolk, da vil et længe følt savn være endt.

Kartgren: Der er sagt at fagforeningen er en skole, og det trænges ogsaa, fordi vi fra barndommen har faaet en feil opdragelse. Vi har faaet „Pontopidan“ og „Morgenpost“, og dette hænger i siden, og det er saadan man vil ha os. Thi den dag vi begynder at tænke og ikke længer er maskiner, da blir vi regnet for farlige. Men er fagforeningen en skole saa blir kongresserne dens eksamen. Den kongres, vi nu har havt, viser, at det ikke er bare et tomt ord, idet sagerne behandles paa en alvorlig og saglig maade. Jeg havde ikke

ventet at finde saa store fremskridt siden sidst. Vi har denne gang været saa heldige at ha flere stortingsmænd tilstede her, og næste gang haaber jeg paa et langt større antal af Eriksens gruppe. Jeg tror, jeg kan bevidne, at vi med interesse har fulgt kampen i Sverige. Den kamp vil ogsaa vi faa at bestaa. ~~V~~er glade over, at Danmark sidst seirede i kampen, og at de staar foran os i organisationen og haaber at ogsaa Sverige vil gaa seirrig ud af kampen og vi vil gjøre, hvad vi formaar dertil.

Tak for samværet!

Med kraft og varme istemtes „Socialisternes marsch“. Mægtigt lød tonerne gennem salen, — talte til hver især om pligt og ubrødeligt samhold og lød udad som et kampraab fra den store forsamling, som nu havde tilendebragt sine raadslagninger.

Efter opfordring af Kalvaa udbragtes et „Leve den internationale sammenslutning!“ Stort bifald.

Protokollen oplæstes og godkjendtes.

Sverre Iversen bragte en tak til dirigenter og sekretærer hvortil repræsentanterne sluttede sig ved at reise sig.

Arbeidernes faglige landsorganisations 4de kongres erklæredes dermed for afsluttet.

Til kongressen indløb følgende telegrammer:

„Nygaards arbejdsmandsforening samlet i massemøde søndag 16de juli sender kongressen sin hilsen med ønsket om held og fremgang med arbeidet!
Leve solidariteten!“

Ivar Skjellum.

„Fremad! Fædres høie hærtag var,
ogsaa vi det tar.

Held med arbeidet! Hilsen!“

Snedker- og tømmermændene, Narvik,
Rafelsen.

„Hilsen fra midnatssolens land! Held og lykke med arbeidet for proletariatets frigjørelse!“

Narviks arbejderforening,
Lind.

„Til lykke med arbeidet! Jo større sag, jo større tag, men desto større seier!

Hilsen!
„Fremover“, Narvik,
Øvergaard.

„Hilsen til kongressen! Til lykke med arbeidet for vor fælles sag -- for lysere tider!“

Geiersfos fagforening.

Anmerkning.

Det er ikke uden en vis grad af ængstelse, at jeg afslutter nærværende protokol for at overlade den til repræsentanternes dom. Jeg kan forsikre, at jeg efter bedste evne har forsøgt at lade en hvers udtalelse komme til sin ret og referere udtalelserne upartisk. Finder man kanske alligevel, at der er forskjel paa, hvordan de forskjellige talere har faaet sine udtalelser frem, hvilket jeg skal indrømme, saa er det ikke partiskhed, som har gjort dette, men i ikke ringe grad kjendskabet til repræsentanterne. Dirigentens nævnelse af navnet, naar en ny taler fik ordet, kunde undertiden glide mig forbi, og var denne for mig ukjendt sinkede dette refereringen, og der var enkeltes udtalelser som helt maatte sløifes af den grund. Hensigten var jo ogsaa, at kun de vigtigste indlæg i debatten skulde medtages, saa adskillige forkortelser kunde været foretagne, men netop af den grund at ikke jeg vilde sortere ud, hvad der var det vigtigste og mindre vigtige, har jeg saa vidt muligt taget med alt.

Jeg haaber man undskylder de feil og mangler der kan findes.

Referenten.

